

T.C.
CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
YENİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

AHMET KUDRET KÜEY'İN HAYATI VE ESERLERİ
ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Denizhan KARATÜRK

Danışman
Yrd. Doç. Dr. Ünal ŞENEL

MANİSA-2010

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	V
ABSTRACT	VI
ÖNSÖZ.....	VIII
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

AHMET KÜEY'İN HAYATI

1.1. ÇOCUKLUĞU VE GENÇLİĞİ	6
1.2 TAHSİLİ VE ASKERLİĞİ	7
1.3 EVLİLİĞİ VE ÇOCUKLARI.....	8
1.4 MESLEK HAYATI.....	9

İKİNCİ BÖLÜM

SOSYAL VE KÜLTÜREL FAALİYETLERİ

2.1 EDEBİYATA YÖNELİŞLER	11
2.2 DERNEKÇİLİĞİ	12
2.3. BASIN HAYATI	13

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ŞİİR ANLAYIŞI VE ŞİİRLERİNDE TEMA

3.1 ŞİİRİNİN KAYNAKLARI	15
3.2. ŞİİRLERİNDE TEMA.....	17
3.2.1 <i>Manisa</i>	17
3.2.2 <i>Tarih ve Anadolu</i>	21
3.2.3 <i>Tabiat</i>	24
3.2.4 <i>Aşk</i>	33
3.2.5 <i>Renkler</i>	39
3.2.7 <i>Yalnızlık ve Ölüm</i>	42
3.2.6 <i>Önemli Şahsiyetler</i>	48

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ŞİİRLERİNDE YAPI VE ÜSLUP

4.1. NAZİM BİRİMİ VE ÖLÇÜ	50
4.2. AHENK	54

4.3. İMGELER	57
4.4. BENZETMELER	59
4.5. KARŞIT KAVRAMLAR	61
4.6. KELİME VE CÜMLE YAPISI	63

BEŞİNCİ BÖLÜM

HİKÂYELERİ

5.1. ŞUAYIP	67
5.2. GÖLGEM	68
5.2. TAHTA BACAK	69
5.4. SIĞIRTMAÇ	71
SONUÇ	75
KAYNAKÇA	79
EKLER	84

KISALTMALAR

A.g.e. : adı geçen eser

A.g.g. : adı geçen görüşme

A.g.y. : adı geçen yayın

A.g.t. : adı geçen tez

bs. : basım

C. : Cilt

ed. : editör

İst. : İstanbul

MEB : Milli Eđitim Bakanlığı

nr. : numara

s.s. : sayfadan sayfaya

s. : sayfa

ÖZET

Ahmet Kudret Küey (1926), edebi çalışmalarına ve dergicilik faaliyetlerine henüz lise öğrencisiyken başlamış, yazı hayatı 1944'lü yıllarda dergilerde yayımlanan şiir ve hikâyelerle devam etmiştir. Folklorik malzemelerden yararlanarak milli edebiyat geleneğini sürdürmeye çalışan Küey, farklı isimlerden esinlenerek kendisine milli romantik bir şiir anlayışı sentezlemiştir. Ahmet Kudret Küey'in hayatı, sanatı ve eserleri üzerine yaptığımız incelemeleri ilgili başlıklarda tasnifledik. Söz konusu tasniflemeler sonucunda Ahmet Küey'in sanat anlayışını belirginleştirdik. Manisa'nın edebiyat hayatında gerek eserleri gerekse dergicilik ve dernek faaliyetleri bakımından önemli bir yere sahip olan Ahmet Küey'in Türk edebiyatındaki üzerinde durulmamış yerini belirginleştirmeye ve kalıcı hale getirmeye gayret ettik.

ABSTRACT

Ahmet Kudret Küey (1926), began his literary studies and magazine publishing activities when he was just a high school student. His literature life began with poems and stories that were published in magazines. Trying to maintain a national literature tradition by using folkloric materials, Küey inspired from different names and synthesized a national romantic poetry perception.

Prepared as postgraduate thesis, this study includes a survey on life, art and works of Küey. We prepared this thesis as ‘work-centered’ and emphasized mainly on Küey’s poetry. We tried to research literary character of his poems by classifying in titles. We aimed to reach a general evaluation after surveying his stories under titles. Ahmet Küey has an important place in literary life of Manisa either with his work or magazine publishing and association activities. We tried to make his place, which has’t been emphasized fully in Turkish literature, clear and permanent.

ÖNSÖZ

Ahmet Kudret Küey, eserleri ve dernek çalışmalarıyla Manisa'nın edebiyat hayatında önemli bir yere sahiptir. Günümüze kadar Ahmet Küey'in hayatı ve eserleri üzerine kapsamlı bir çalışma yapılmamıştır. Bu çalışmadaki amacımız, Türk edebiyatının herkesçe tanınan şair ve yazarları yanında edebi anlamda çalışmalar yapmış ve bu alana emek harcamış; fakat geri planda kalmış önemli şahısların da gün ışığına çıkmasına biraz olsun yardımcı olabilmektir. Böylelikle, yapılacak diğer çalışmalarla Manisa'da yetişmiş şair ve yazarların Türk edebiyatındaki yerinin ve öneminin de belirlenmesi mümkün olacaktır. Bu düşünceden hareketle Ahmet Küey'in hayatını, sanatını ve eserlerini içine alan bir inceleme gerçekleştirmek istedik.

Çalışmamız Cumhuriyet dönemi Türk şiirini genel hatlarıyla ele alan bir Giriş bölümünden sonra beş bölüme ayrılmıştır. İlk bölüm Ahmet Küey'in hayatını içermektedir. Çocukluğu, tahsili, meslek hayatı ve özel yaşamı hakkında elde ettiğimiz bilgileri kaydetmeye çalıştık. İkinci bölümde Küey'in sosyal ve kültürel faaliyetleri çerçevesinde edebiyata ilk yönelişlerini ve faaliyetlerini inceledik.

Üçüncü bölüm, çalışmamızın hacim ve içerikçe en yoğun olduğu bölümdür. Ahmet Küey'in şiirlerini incelemeye önce onun sanat anlayışını oluşturan kaynak ve şahısları tespit etmeye çalıştık. Edindiğimiz kaynaklar çerçevesinde Küey'in yazılarındaki görüşleriyle şiirleri arasında ilişkilendirmeler yapmaya çalıştık. Şiirlerini tematik açıdan incelerken metin merkezli hareket etmeye çalıştık. Çalışmamızın dördüncü bölümünde Küey'in şiirlerini şekil ve üslup bakımından incelemeye çalıştık. Dil kullanım özellikleri çerçevesinde şiirlerin ses özellikleri, şiirlerde imge ve belli başlı söz sanatları tespit edildikten sonra belli sonuçlara varmaya çalıştık.

Çalışmamızın beşinci bölümünde ise Ahmet Küey'in hikâyelerini hikâye unsurlarına bağlı olarak incelemeye çalıştık. Hikâyelerin zamanı, mekânı ve şahıs kadrosu genel bir değerlendirme yapılarak değerlendirilmiştir. Söz konusu genel değerlendirmenin içerisinde hikâyelerindeki üslup özelliklerine ve anlatım tekniklerine de yer verilmiştir.

Çalışmamızın sonunda Ahmet Küey'in hayatı, sanatı ve eserleri üzerine varılan neticeleri içeren bir sonuç bölümü yer almaktadır. Ayrıca genel bir değerlendirme yapılmıştır.

Ahmet Küey isminin belirlenmesinden başlayarak çalışmamızın oluşum sürecinde sabrını ve hoşgörüsünü esirgemeyen danışmanım, hocam Yrd. Doç. Dr. Ünal ŞENEL'e, her zaman yanımda olan aileme, evini her zaman bizlere açmaya hazır olan ve bilgilerini hiçbir zaman bizlerden esirgemeyen saygıdeğer Perihan KÜEY'e, teşekkürü bir borç bilirim.

Denizhan KARATÜRK

İzmir, 2010

GİRİŞ

3 Kasım 1839'da Tanzimat Fermanı'nın ilan edilmesiyle Batı'ya yönelen Osmanlı Devleti'nde, siyasi ve sosyal alanda ortaya çıkan yenileşme hareketlerinin yanında, edebiyatta da yeni Batılı fikirler çerçevesinde muhteva, üslup ve şekil bakımından önemli gelişmeler olmuştur. Batılılaşmanın etkisiyle özellikle model alınan Fransız edebiyatından şiir türünde yapılan çeviriler, gerek muhteva gerekse şekil yönünden Türk şiirinin gelişmesinde ve değişmesinde önemli rol oynamıştır. Klasik şiirin varlığını sürdürdüğü bir dönemde ortaya çıkan bu yenileşme hareketi bir süre eski anlayışla birlikte devam ettikten sonra yeni kimliğine kavuşmuştur.

Tanzimat dönemi şairleri dilde sadeleşme, üslup ve şekil değişiklikleri yanında muhtevada da değişikliğe gitmişlerdir. Bu dönemde sosyal meseleler, metafizik ve ölüm şiire girmiş, tabiat bir motif olmaktan çıkmış, tema haline gelmiştir. Divan şiirindeki klasik sevgili tipinin yerini yaşayan bir sevgili almıştır. *“Tanzimat'tan sonra gelişen yeni Türk edebiyatının başlıca hususiyeti değişikliktir.”*¹ diyen Mehmet Kaplan bu sözüyle şiirimizdeki önemli gelişim ve değişimlere dikkat çekmiştir.

Servet-i Fünun dergisi etrafında toplanan gençler Türk edebiyatında Batılı bir anlayışla yenileşme faaliyetlerine başlamışlardır. Bu dönemde Tanzimat döneminde kullanılmaya başlanan temaların, konuların yanında aile hayatı ve günlük hayat da şiire girmiştir.

İkinci Meşrutiyet (1908) ile imparatorlukta başlayan dağlımlar, büyük kayıplarla sonuçlanan savaşlar dönemi, Türk milliyetçiliğinin ortaya çıkmasını ve gelişmesini hızlandırmıştır. Millî devlete doğru olan değişim kendisini ifade etmek için bir edebiyat meydana getirmiştir. *Genç Kalemler* dergisinde yayımlanan **Yeni Lisan** makalesiyle fikirlerini ortaya koyan bu grup, ilk önce edebiyatın ana malzemesi olan dilin millî olması düşüncesinden hareketle, edebiyat dilinin Türkçe olması gerektiğini savunmuşlardır. Dilin millîleşmesinden sonra ise edebiyatımızda sosyal ve siyasi meselelere yer vererek millî konulara yönelmişlerdir.

Cumhuriyetin ilan edilmesinden sonra imparatorluktan millî devlete geçişle bütün alanlarda olduğu gibi kültür hayatımız ve edebiyatımız da bu durumdan

¹ Mehmet Kaplan, *Şiir Tahlilleri 1 Tanzimat'tan Cumhuriyet'e*, Dergâh Yayınları, İstanbul, 2005, s. 227.

etkilenmiştir. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kuruluşundan günümüze kadar uzanan dönemi içine yer alan Türk Edebiyatı'nın en son dönemine Cumhuriyet Devri Türk Edebiyatı denmiştir.

Şiire cumhuriyetten önce II. Meşrutiyet Döneminde başlamış olan şairler Cumhuriyet döneminde de eser vermeye devam etmişler ve bu şairler yeni nesil üzerinde etkilerini göstermişlerdir.² Bu şairler -Ahmet Haşim, Yahya Kemal ve Nazım Hikmet dışında- hece vezni ile şiirler yazmışlar; şekil olarak da dörtlüklerle kurulmuş nazım şekillerini kullanmışlardır. Nazım Hikmet vezinsiz, kafiyesiz serbest şiirler yazmıştır. Şiir dili ciddi anlamda sadeleşmiştir.

Ziya Gökalp'in etkisiyle şiir anlayışlarını oluşturan Beş Hececiler ferdi olarak faaliyetlerini cumhuriyetin ilk döneminde sürdürmüşlerdir. Anadolu insanının dünyasına yönelik bir söylemi ve folklorik malzemeyi şiirlerinde kullanarak daha sonra ortaya çıkacak millî romantik açılımın öncüsü olmuşlardır. Bu şairler Faruk Nafiz Çamlıbel, Orhan Seyfi Orhon, Halit Fahri Ozansoy, Enis Behiç Koryürek, Yusuf Ziya Ortaç'tır.

Yahya Kemal Beyatlı çağdaş Türk şiirinin oluşumunda geleneği Batı şiiriyle bütünleştiren önemli isimlerden biri olmuştur. Geçmişe ve geçmişin değerlerine karşı oluşan olumsuz etkiler belli başlı değerlerimizin kaybolmasına meydan vereceken, Yahya Kemal'in oluşturduğu sanat anlayışı ve eğilimleri şiirimizin kökünü sağlamlaştırmıştır.³ Modern Türk şiirinin gelişmesinde büyük payı olan Yahya Kemal, ses getiren önemli şiirlerini cumhuriyet döneminde yazmıştır. O, şiirlerinde sesi şiirin esası olarak kabul etmiş, şiirde geleneğin önemini, vatan, millet, tarih gerçeklerinin sanatta nasıl ortaya çıktığını göstermiştir.

Modern Türk Edebiyatının önemli temsilcilerinden olan bir diğer isim de Ahmet Haşim'dir. Haşim'in şiir anlayışını mutsuz çocukluk döneminin izleriyle Divan şiiri ve Fransız Sembolizmi oluşturur. Gerçeklikten kaçarak kendisine hayali dünyalar oluşturmuştur.⁴

² İnci Enginün, " Cumhuriyet Dönemi Türk Şiiri ", **Türk Dili Türk Şiiri Özel Sayısı 4, Çağdaş Türk Şiiri**, Nr: 481-482, Ocak – Şubat 1992, s.s. 565-615.

³ Mehmet Kaplan, **Şiir Tahlilleri 1 Tanzimat'tan Cumhuriyet'e**, Dergâh Yayınları, İst. 2005, s. 226.

⁴ Kaplan, a.g.e., s. 220.

Memleketçilik hareketi kendi içinde birçok farklı eğilimi ve anlayışı ihtiva eder. Konuların Anadolu'dan alınması ortak bir yaklaşım olsa da, işleniş tarzları farklılık gösterir. Memleket coğrafyasının tasvirinden, millî hislerin ve kahramanlık duygularının hamasi bir tarzda ifadesine, Anadolu'nun folklor değerlerinin öne çıkarılmasından, Anadolu mistisizminden mitolojinin derinlerine inilmesine kadar çok geniş bir yelpazede memleketin ele alındığını görürüz.⁵

1928'de şiirlerini *Yedi Meşale* adlı bir kitapta toplayan altı şair ve bir hikâyecinin kurduğu topluluk Yedi Meşaleciler'dir. (Ziya Osman Saba, Sabri Esat Siyavuşgil, Cevdet Kudret Solok, Vasfi Mahir Kocatürk, Yaşar Nabi Nayır, Muammer Lütfi, Kenan Hulusi Koray) Türk şiirinin ferdiyetçi konularından ve karamsarlıklarından kaçınacaklarını, daima yenilik peşinde koşacaklarını söyleyen, kendilerinden önceki edebiyat hareketlerini soluk ve renksiz olarak nitelendiren bu grup, bu iddialarını gerçekleştirememiş ve kendilerinden önceki nesli aşamamışlardır.

Cumhuriyet Devrinde Atatürk'ün varlığıyla dolu olan bu dönemde millî mücadelenin kazanılmasıyla birlikte Türk aydını Anadolu'ya yönelmiştir. Edebiyatta önce şiirde görülen Anadolu'ya yönelme, sonraları diğer türlere de kayarak yoğunlaşmıştır. Önceleri "Anadoluculuk" olarak nitelendirilen bu hareket ülke topraklarının sadece Anadolu'da olmaması gerekçesiyle "Memleketçilik" adını alır. Edebiyat anlamında kendine dönüşün de ifadesi olan bu yaklaşım, Batı'yı aynen taklit etmek yerine teknik yönden Batı edebiyatından faydalanılmasını, ancak şiirde millî değerlerimizin ele alınmasını sağlamıştır.

1930'lu yıllarda toplumcu gerçekçi bir edebiyat kendisini gösterir. Toplumcu Gerçekçi Edebiyat, çoğunlukla materyalist dünya görüşünün üzerinde temellendirilmiş ve daha sonra bu edebî hareketin ideolojik arka planı Marksist ideolojiyle şekillendirilmiştir.

Türk şiirinde toplumcu gerçekçilik gerçek anlamda Nâzım Hikmet'le başlamıştır. "*Şairin şiirinin düşünsel arka planını ve ideolojik derin yapısını sosyalizm belirlerken, şiirinin yapısal ve poetik boyutlarını da başlangıçta Rus fütürizmi ve bir ölçüde de konstrüktivizm hazırlar.*"⁶ Toplumsal konulara Marksizm çerçevesinden yaklaşarak bunları şiirlerde tema edinme, toplumsal yapıyı sanata malzeme yapma ve

⁵ Enginün, a.g.e., s. 572.

⁶ Hasan Bülent Kahraman, **Türk Şiiri Modernizm Şiir**, Büke Yayınları, İst., 2000, s. 40.

aynı zamanda sanat aracılığıyla toplumsal yapıyı ileriye götürme kaygısı ondan sonra da devam etmiştir. Bir anlamda Nazım Hikmet kendisinden sonra gelecek şairlere öncülük etmiştir.

Garip, daha sonraki adıyla Birinci Yeni, Orhan Veli Kanık, Oktay Rıfat Horozcu ve Melih Cevdet Anday'ın şiir görüşlerini ve bazı şiirlerini *Garip* adlı kitapta yayımlamalarıyla ortaya çıkmış bir harekettir. Daha önceleri şiirleri çeşitli dergilerde görülen bu şairlerin iddiası da Türk şiirini temelinden değiştirmektir. Bu hareket şiirde vezine, kafiyeye, edebî sanatlarla, şairane üsluba, şiirin ideolojiye alet edilmesine, diğer güzel sanatlarla karıştırılmasına, şiirin sadece aydınlara hitap etmesine ve konularda kısıtlamaya gidilmesine karşı çıkmıştır.⁷

Garip hareketinin şiiri basite indirgemelerine tepki olarak doğan İkinci Yeni Şiiri, 1955-1965 yılları arasında kendini gösterir. İkinci Yeni ismi ilk defa *Pazar Postası* dergisinde 1956 yılında Muzaffer Erdost tarafından dile getirilmiştir. Bu hareket ortak bir görüşü yansıtmaz; ancak dünya görüşü birbirinden farklı olmakla birlikte yeniyi deneyen şairlerin şiirlerinde sonradan tespit edilen benzerliklere dayanarak bu isim verilmiştir.⁸ Bu hareket Dadaizm ve Sürrealizm akımlarından etkilenmiş, bilincin biçimlendirdiği kurulu düzene ait her şeyi reddetmiştir. *Yeditepe* dergisinde şiirleri yayımlanan bu hareketin önde gelen şairleri Ece Ayhan, Cemal Süreyya, İlhan Berk, Edip Cansever, Turgut Uyar, Oktay Rıfat ve Sezai Karakoç'tur.

Hisar dergisi etrafında toplanan Hisar grubunun ortaya çıkışı aynı yıllara tesadüf etmiştir. Derginin kurucuları arasında yer alan Mehmet Çınarlı, Gültekin Samanoğlu, İlhan Geçer ve Nevzat Yalçın 1980'e kadar yayın hayatını sürdüren *Hisar* dergisinde memleket edebiyatının devamı olarak bazı kavramları savunmuşlar ve yozlaşmaya karşı mücadele eden bir tavır içine girmişlerdir. Materyalist-Marksist anlayışa karşı milliyetçi ve memleketçi bir hayat görüşünü savunmuşlardır. Bunların dışında Mehmet Çınarlı ve Arif Nihat Asya, Marksist şairlerin Türk kültürüne yabancı üslupları karşısında divan edebiyatından ve halk edebiyatından gelen; ancak onlardan farklı millî bir söylemle şiirlerini yazmışlardır.

⁷ Hakan Sazyek, **Cumhuriyet Dönemi Türk Şiirinde Garip Hareketi**, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İst., 1996.

⁸ Enginün, a.g.e., s. 608.

1960 Anayasasının getirdiği özgürlük ortamı siyasal sürecin çeşitlenmesini sağlamıştır. Bu dönemde liberal kapitalist söylemin karşısına Marksist ideoloji alternatif olarak ortaya çıkmıştır. Önceki dönemde toplumcu gerçekçi bir anlayışla şiirlerini yazan Marksist ideolojiyi savunan şairler bu ortamdan cesaret alarak şiirlerini yazmaya başlamışlardır. Estetik kaygılardan çok ideolojileri doğrultusunda şiirler kaleme alan bu şairler, yerleşik düzen eleştirisi, sınıf anlayışı, kadın, doğa ve kentleşme problemlerini işlemişlerdir.

Yine 1960-1980 döneminde Rus edebiyatı alt yapılı edebiyat karşısında gücünü milli kaynaklardan alan milli söylemci bir şiir anlayışı geliştirilmiştir. Bu dönem şairlerinin amacı zengin kültürel mirasımızı eserlerinde barındırmak, tarih ve folklorun çizgisinde oluşan imgelerle Türkçenin söz varlığını geliştirmeye çalışmak olmuştur.

1980 ihtilaline kadar ideolojik sınırlar arasında gelişen şiir, ihtilalden sonra şairlerin sanatı ön plana çıkartmasıyla yeni bir form kazanmıştır. Şiirde güzellik arama ve güzelliği yakalama kaygısı ortaya çıkmıştır.

Cumhuriyet dönemi Türk şiirine genel olarak baktığımızda şiirimizin birçok kaynaktan beslendiğini, belli düşünceler çevresinde bir araya gelen isimlerin kendi bünyelerinde bir bütün oluşturma çabası içerisinde olduğunu görüyoruz. Her ne kadar şairlerin çoğunun aynı kaynak ve motiflerden yararlandıklarını görsek de, hepsinin bu kaynak ve motifleri kendi duyularına göre algılayıp yorumladıklarını biliyoruz. Mevcut dönemin siyasi ve kültürel değişimleriyle aynı doğrultuda farklılık gösteren sanat anlayışları sanatçıların izleyecekleri yolu belirlemiştir.

Şiir yazmaya 40'lı yıllarda başlayan Ahmet Kudret Küey'in şiirlerine genel bir çerçeveden bakıldığında onun şiirlerinin belli bir sentezin yansıması olduğu görülmektedir. Memleketçi şiir anlayışıyla hareket noktasını belirleyip farklı duyular çerçevesinde doğayla hayatı ve aşkı bütünleştirerek ilerlemiştir.

Ahmet Kudret Küey'i genel olarak değerlendirdiğimiz Türk edebiyatı dönemlerinin hiçbir yerine tam anlamıyla yerleştirmemiz mümkün değildir. Küey'in şiire bakışı şiir yazmaya başladığı dönemlerde onu etkileyen isimlere ve onların anlayışlarına göre değişim göstermiştir ve belli temalarla yetinmeyip farklı duyulardan yararlanarak kendisine milli kaynaklı romantik-sembolik bir şiir anlayışı geliştirmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. AHMET KÜEY'İN HAYATI

1.1. Çocukluğu ve Gençliği

Ahmet Kudret Küey, 10 Nisan 1926'da Manisa'nın Karaoğlanlı köyünde dünyaya gelmiştir⁹. Kavaflıkla¹⁰ uğraşan babası İzzet Bey ile Manisa'nın köklü ailelerinden birinin kızı olan annesi Hafize Hanım da Manisa'da doğmuşlardır. Uzun yıllar Manisa'da yaşayan İzzet Bey'in soyu Kuzey Asya'da yaşayan Tabgaç¹¹ Türklerine dayanmaktadır ve Küey soyadını da Tabgaç Türklerinin son hanedanı olan Küehan'dan (Topa Kuei) aldıkları bilinmektedir¹².

Ali Hikmet adında bir ağabeyi ve Fikret adında bir de kardeşi olan Ahmet Küey, ailenin ortanca oğludur. Ahmet Küey'in çocukluk yılları Yunan işgaliyle yanmış olan Manisa'nın sıkıntılı zamanlarına tesadüf eder. Cumhuriyetin ilanıyla yeniden canlanmaya başlayan Manisa'yı Küey, bir yazısında şöyle anlatır:

*“ Tarihte başşehirlik etmiş ve birçok tarihi hadiseler sahne olmuş bu şehir, Yunan işgalinde harap edilmiş ve küçük bir köy halinde bırakılmıştı. Bütün güzel ev, mahalle ve çarşıları yangınlık halinde Cumhuriyet devrine geçti. Bazı ihmaller yüzünden eski güzellik, saadet ve zenginliği bulamadı.”*¹³

Manisa'nın eski güzelliğini yakalayamaması Ahmet Küey'de derin izler yaratmıştır. Çocukluk yıllarının Manisa'sı Küey'in zihninde bu sözleriyle yer etmiştir. Sadece esnaflık yapmayan, aynı zamanda bağcılıkla da uğraşan İzzet Bey'in, şimdilerde Manisa'nın sanayi bölgesi olan ancak o zamanlarda üzüm bağlarıyla kaplı bölgelerinde bağları vardır.¹⁴ Ahmet Küey'in yaz ayları çocukluğunda bağ evinde

⁹ 12.09.2009'da Ahmet Küey'in eşi Perihan Küey ile İzmir'de yapılan görüşme.

¹⁰ Ucuz ayakkabı yapıp satan kimse.

¹¹ Çin'de kurulan bir Türk devletidir. Asya Hunlularının bir kısmı olan bu topluluğa Çinliler Topalar ya da Tofalar adını vermişlerdir.

¹² 04.01.2010'da Manisa'da Ahmet Küey'in gelini Avukat Nazlı Figen Küey ile yapılan görüşme. Nazlı Hanım'a bu bilgiyi Ahmet Küey'in oğlu Emrehan Küey vermiştir.

¹³ Ahmet Küey, **Çağdaş**, nr.9, 13 Ekim 1946, s. 5.

¹⁴ A.g.y., s. 5.

geçmiştir; ancak hiçbir zaman baba mesleğine merak sarmamıştır. Henüz küçük yaşlardayken okuduğu kitapları kendisine ait derme çatma bir kütüphanede biriktirmeye başlamıştır.¹⁵

Gençlik yıllarında son derece faal olan Küey, liderlik vasfı yüksek bir kişilik olduğu için okuduğu lisenin baş mümessilliğini yapmıştır. Arkadaşlarını edebiyata teşvik etmeye çalışmış ve bu alanda da birçok etkinlik düzenlemiştir.¹⁶ Düzenlediği etkinliklerle Türk edebiyatının önemli şahsiyetlerini yaşatmanın yanında Manisa halkını, özellikle gençlerini kültürel anlamda bilinçlendirmeyi amaçlamıştır.

1.2 Tahsili ve Askerliği

İlköğrenimini Manisa Murat Germen İlkokulu'nda tamamlayan Küey'in öğrenim hayatı bir hayli sıkıntılı geçmiştir. Manisa'da okul olmadığı için lise öğreniminin belli bir dönemini İzmir'de tamamlayan Küey, lisenin ilk yılını İzmir İnönü Lisesi'nde okumuş ve tahsili için her gün trenle Manisa-İzmir yolculuğu yapmak zorunda kalmıştır. Manisa'ya lise açılması (29 Ekim 1945) üzerine bu sıkıntılı yolculuklar son bulmuş ve Küey öğrenimini Manisa Lisesi'nde tamamlamıştır, 1948'de liseden mezun olmuştur.¹⁷

Tahsili için bu sıkıntılara katlanan Küey, düşüncelerini Manisa Lisesi'nde arkadaşlarıyla çıkardığı *Bizim Lise* dergisinin çıkış yazısında şöyle dile getirmiştir: “*Manisa'nın okumak için çırpınan gençleri bu yıl liseye kavuştular. Lise, kelime ve anlamı itibarıyla bu şehir için çok şeyler ifade ediyor. Senelerden beri ün almış ortaokul mezunları birçok imkânsızlıklar karşısında tahsillerine devam edememişlerdi. Diğer taraftan birçok mahrumiyetlere katlanıp başka vilayet liselerinde okuyanlar ise derse verecekleri alaka ve enerjilerini sosyal zorluklara sarf etmek mecburiyetinde kaldılar.*”¹⁸

Liseden mezun olduktan sonra Küey, Çanakkale Ezine'de askerliğini Yedek Subay olarak tamamlamıştır.¹⁹ Çok istediği İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesine

¹⁵ 12.09.2009'da yapılan a.g.g.

¹⁶ 12.09.2009'da yapılan a.g.g.

¹⁷ 12.09.2009'da yapılan a.g.g.

¹⁸ Ahmet Küey, **Bizim Lise Manisa Lisesi Kültür Dergisi**, nr.1, Manisa, 15 Nisan 1946, s. 3-4.

¹⁹ 12.09.2009'da yapılan a.g.g.

1948’de girmeye hak kazanmış, iki yıl okuduktan sonra maddi imkânsızlıklardan dolayı 1950’de üniversiteyi istemeden bırakmak zorunda kalmıştır. “*İzmir Ticaret Borsası Dergisi*”nde yapılan röportajda Ahmet Küey o yılları şöyle anlatıyor:

“*Liseden mezun olunca İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesine girdim, aslında tabii tatsız bir şey ama bu değişik ve büyük şehirlerde okuma ve yaşama güçlüklerini karşılayacak maddi imkânlarla sahip olmadığımından tahsilimi yarım bırakmak zorunda kaldım.*”²⁰

Ahmet Küey, edebiyat fakültesini bıraktıktan sonra meslek edinmek için 1950’de İzmir Yüksek Ticaret Mektebi’ne girmiş ve buradan mezun olmuştur²¹. Üniversite öğrenimini yarıda bırakmak zorunda kalan ve edebiyattan çok uzak bir meslek edinen Küey, hiçbir zaman edebiyattan kopmamıştır. Lise yıllarında başladığı edebi faaliyetlerine meslek hayatında devam etmiştir.

1.3 Evliliği ve Çocukları

Ahmet Küey, Manisa Lisesi’nde beraber okuduğu, okul arkadaşı, Manisalı bir ailenin kızı olan Perihan Ergiydiren’le Yüksek Ticaret Okulu’ndaki tahsili sırasında, 1952’de evlenmiştir.²²

Manisa Lisesi açılmadan önce Perihan Küey İzmir Karataş Lisesi’nde okumuştur. Manisa’ya lise açıldıktan sonra Ahmet Küey ile aynı okulu paylaşmışlardır. Perihan Küey, liseyi bitirdikten sonra 1948’de Yüksek Ticaret Okulu’na başlamıştır; ancak tamamlamadan öğrenimini yarıda bırakmıştır. Daha sonraları lise mezunu olarak kendi okuduğu ilkokulda öğretmen vekilliği yapmıştır. Öğretmenliğe alışan ve öğretmenliği çok seven Perihan Küey, evleneceği için görevini bırakmak zorunda kalmıştır.²³ Perihan Hanım o yılları şöyle anlatıyor:

“*Ahmet Bey’le Manisa-İzmir arasındaki tren yolculuklarımızda sürekli karşılaşırdık. Manisa’da lise olmadığı için ikimiz de tahsilimiz için İzmir’e gidiyorduk. İyi ve temiz giyimiyle her zaman dikkatimi çekmiştir. Hatta kendisi de yolculuklarımız esnasında sürekli beni izlemiş. Bizim yollarımız tekrardan Manisa Lisesi’nde kesişti*

²⁰ Serap Dikmen, “*Korbey’de Bir Ömür*”, **İzmir Ticaret Borsası** dergisi, nr.25, İzmir, 1999, s. 30–31.

²¹ 12.09.2009’da Ahmet Küey’in eşi Perihan Küey ile İzmir’de yapılan görüşme.

²² Yrd. Doç.Dr. Ünal Şenel, “*Manisa Şair ve Yazarları: Ahmet Kudret Küey*”, **Manisa**, nr. 18, 1999, s. 48.

²³ 12.09.2009’daki a.g.g.

ve arkadaşlığımız başladı. Hiçbir zaman kopmadık, sürekli mektuplaştık. Ahmet Bey, imkânsızlıklardan dolayı üniversiteyi bitiremedi ve kısa yoldan meslek edinmek için Ticaret Mektebi'ne gitti. Tahsili sırasında evlendik ben de çalışmayı bıraktım; fakat Ahmet Bey beni bırakmam konusunda asla zorlamadı, ben kendi isteğimle çalışmak istemedim.”²⁴

Ahmet ve Perihan Küey'in iki oğlu, bir de kızları vardır. İlk çocukları Gülbin Küey İstanbul'da Matematik öğretmenidir ve üç çocuk annesidir. İkinci çocukları Bilgehan Küey İstanbul'da Gemi Mühendisi'dir ve bir çocuk babasıdır. Üçüncü çocukları Emrehan Küey ise Yüksek Ziraat Mühendisi'dir ve bir çocuk babasıdır. Ahmet ve Perihan Küey'in çocukları da babaları gibi faal kişilerdir ve çeşitli derneklerde görevler üstlenmişlerdir.

Perihan Küey, Ahmet Küey'in çocuklarıyla olan ilişkisini şöyle anlatıyor: *“Kuralları olan bir babaydı, otoriter bir tavrı vardı; ancak çocuklarını da sıkmazdı ve onlar için her şeyi yapmaya çalışırdı.”²⁵*

1.4 Meslek Hayatı

1954'te Manisa Ticaret Borsası'nda borsa muhasebecisi olarak göreve başlamıştır. Manisa Ticaret Borsası'nın ardından Küey, Ticaret Bakanlığınca 1960'ta Diyarbakır Borsası'na borsa komiseri²⁶ olarak tayin edilmiştir. Diyarbakır'da belli bir dönem çalıştıktan sonra 1963'te Türkiye'nin ikinci büyük borsası olan Adana Borsası'nda iki sene çalışmıştır. Manisa, Akhisar'da borsa açılması üzerine Küey, Manisa'ya borsa müdürü olarak tayin edilmiştir.

Çalışkanlığı ve titizliği sayesinde borsa müfettişleri tarafından sürekli takdir gören Küey, son olarak 1976'da İzmir Borsası'na getirilerek ödüllendirilmiş²⁷ ve buradan 1979'da emekli olmuştur. Daha sonra borsa yönetimi başarılarından dolayı Küey'e İzmir Ticaret Borsası'nda çalışmaya devam etme teklifi getirmiş ve Ahmet

²⁴ 20.11.2009'daki a.g.g.

²⁵ 20.11.09'daki a.g.g.

²⁶ Borsalarda günlük alım satım işlemlerini, fiyat dalgalanmalarını denetlemek üzere, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından atanan memur.

²⁷ 12.09.2009'daki a.g.g.

Küey görevine emekli olmasına rağmen 2001'e kadar alım-satımlar kontrolörlüğü ve Korbey²⁸ Yönetmeni olarak devam etmiştir. ²⁹

Yoğun bir meslek hayatı geçiren Ahmet Küey son dönemlerde rahatsızlanmış ve 2004'te vefat etmiştir. Eşi Perihan Küey o dönemleri şöyle anlatıyor: *"İş yerinde evraklarla fazlasıyla haşır neşir olan biriydi ve meslek hayatının son dönemlerinde iş yerinde borsayla alakasız yazıları da toplamaya başlamış. İş arkadaşları fark etmiş; fakat işini çok seven biri olduğu için iş arkadaşları bir şey fark ettirmemişler."*³⁰

*"Hiç tatil yapmayan, işini iyi yapmaya çalışan fedakâr biriydi. Borsada çok yoğun olmasına rağmen edebiyatla alakasını hiçbir zaman kesmedi, her zaman etkinlikler düzenledi ve okumak isteyip de maddi sıkıntılardan dolayı okuyamayan çocuklara maddi anlamda destekler verdi."*³¹

Ahmet Küey'in gelini Avukat Nazlı Küey de babası için şunları söylemiştir: *"Kibar, efendi, az konuşan, vazifeşinas biriydi."*³²

Ahmet Küey hem edebiyata hem mesleğine büyük emek vermiştir. Herkes tarafından vazifeşinas biri olarak anılmak, diğer taraftan da edebiyatla iç içe olmak Ahmet Küey'in temel görevi olmuştur.

²⁸ Korbey, bir Ticaret Borsası unsurudur. Kelime Latince kökenlidir. Orijinali "corbeille"dir. Dilimize Fransızcadan okunduğu gibi geçmiştir. Yuvarlak amfi içinde alıcı ve satıcıların karşı karşıya gelerek kısa bir zaman içinde ve yüksek sesle konuşarak yaptıkları alım - satıma "korbeyde alım - satım" denir.

²⁹ Serap Dikmen, *"Korbey'de Bir Ömür"*, **İzmir Ticaret Borsası** dergisi, nr.25, 1999, s.s. 30-31.

³⁰ 12.09.2009'daki a.g.g.

³¹ 12.09.2009'daki a.g.g.

³² 04.01.2010'da Manisa'da Ahmet Küey'in gelini Nazlı Küey ile yapılan görüşme.

İKİNCİ BÖLÜM

2.SOSYAL ve KÜLTÜREL FAALİYETLERİ

2.1 Edebiyata Yönelişler

Çocukluk yıllarında teşekkül etmeye başlayan edebiyat merakıyla birlikte Ahmet Küey, lisedeyken yazdığı şiirlerini Manisa'nın çeşitli gazete ve dergilerine göndermiştir. Şiirleri gazete ve dergilerde yayımlanırken bazılarını *Aşk Mabedi* adlı şiir kitabında toplamıştır ve kitabını henüz lise öğrencisiyken 1945'te yayımlamıştır³³. Okumayı zaruri bir ihtiyaç gibi gören Küey, 1946'da *Çağdaş* dergisinde gençler için yapılan bir anket sorusuna okumayla ilgili şöyle cevap vermiştir:

*"Bu ihtiyacı karın doyurmaktan da evvel hissetmişimdir. Çünkü okumam lazım gelen eseri elde etmek için çok zamanlar aç kaldığımı hatırlarım."*³⁴

İlk edebi faaliyetine şiir kitabıyla başlayan Küey, Manisa Lisesi'nde baş müessil olarak seçilmiş ve arkadaşlarıyla 15 Nisan 1946'da *Bizim Lise* dergisini çıkartmışlardır. Derginin beyannamesini ise **Niçin Çıkıyoruz?** başlığıyla Ahmet Küey yazmıştır:

*"...burada bir lise, böyle bir topluluğun yolunu aydınlatmakla kalmayıp şehrin sosyal bünyesinde ve kültür sahasında da büyük rollerin meşalesi olacaktır. Bizim esas gayemiz bunlar ve bunlara eş kutsi niyetleridir ki; mecmuamızı bir ilk hareket olarak çıkarıyoruz. Genç dinamik ve genç kalplerin meyvesi olan bu hareket, tasavvur ve tahayyülümüzdeki hakikatlerin hayat bulmasına imkân veren bir vesikadır."*³⁵

Derginin çıkış yazısında görülüyor ki, Ahmet Küey dergiyi gerek ferdi gerekse Manisa'yı kültürel anlamda ilerletecek toplumsal bir edebi hareketin başlangıcı olarak görmüştür.

³³ Ahmet Küey, **Aşk Mabedi**, Akademi Kitabevi, İzmir, 2001, Yrd. Doç. Dr. Ünal Şenel'e ait takdim yazısı.

³⁴ Ahmet Küey, **Çağdaş**, nr.3, 23 Haziran 1946, s. 7.

³⁵ Küey, "Niçin Çıkıyoruz?", **Bizim Lise Manisa Lisesi Kültür Dergisi**, nr.1, 15 Nisan 1946, s. 3-4.

Lise dönemlerinde son derece faal bir öğrenci olan Ahmet Küey arkadaşlarıyla edebiyat geceleri düzenlemişler ve dönemin önde gelen, önemli sanatçıları anma toplantıları organize etmişlerdir.

Türk edebiyatının ve dünya edebiyatının önemli yazar ve şairlerini yakından takip eden Ahmet Küey lise dönemlerinde felsefeye merak salmıştır ve sürekli felsefe kitapları okumuştur. En çok etkilendiği isimlerden biri de Hindistanlı yazar, şair ve filozof Tagore olmuştur. İlk şiir kitabı *Aşk Mabedi* Tagore etkisiyle yazılmış bir eserdir.

Diğer taraftan, 1946'da *Çağdaş* dergisinin gençler için hazırladığı dört soruluk bir ankete cevap veren Küey, hangi sanatçıları neden benimsediğini ve neden okuduğunu şu sözleriyle belirtmiştir:

“Yunus Emre ve Fuzuli'den hakiki sanat eserinin benliğimiz ve bu benliğimizin tesiri altında kaldığı herhangi bir varlıkla mücadelesinin ifadesiyle meydana gelebileceğini, Tevfik Fikret ve Yakup Kadri'den yazarın bulunduğu devir ve içtimai hadiselerini gelecek nesillere naklini ve tablolastırması lazım geldiğini, Yahya Kemal'den sanatın sanat için olması gerektiğini, Sabahattin Ali'den artık işlenmesi lazım gelen esas konunun Anadolu ve onun insanları olduğunu öğrendim. Dünya edebiyatından ise yazar gerçek ve realiteyi yaşamadıkça onu tam olarak ifade edemez düşüncesini, Balzac'tan aile içi anlaşmazlıkların cemiyet hayatının tekâmülüne engel olduğunu öğrendim”³⁶

Genel olarak bakıldığında Ahmet Küey'in edebiyata yönelişinde önemli isimlerin önemli eserleri etkili olmuştur. Tek isme ya da tek ideolojiye bağlı kalmadan edebiyat dünyasını zenginleştirmek adına Küey, genç yaşta önemli adımlar atmıştır. Yazısında da görüldüğü üzere, okuduğu her sanatçıdan onların sanat anlayışlarına dair bilgiler edinerek kendisine farklı kollardan oluşmuş bir anlayış geliştirmiştir.

2.2 Dernekçiliği

Manisa Yüksek Tahsil Talebe Derneği 1948'de Manisa Lisesi'nin ilk mezunları, Veli Tüfenk, Talat Kızıllık, Mithat Özer, Necdet Orhon ve Mehmet

³⁶ Küey, *Çağdaş Dergisi*, nr.2, Haziran 1946, s. 3.

Öztopçular ve Ahmet Küey tarafından İstanbul'da kurulmuştur.³⁷ Dernek, çalışmalarına ilk olarak İstanbul'da başlamıştır.

Derneğin kuruluş ve faaliyetlerine başlama tarihi Ahmet Küey'in İstanbul Üniversitesi'ndeki öğrencilik yıllarına tesadüf etmektedir. Maddi imkânsızlıklardan dolayı 1950'de İstanbul'daki öğrenimine son vermek zorunda olan Küey, dernek faaliyetlerine son vermemiş, bilakis faaliyetlerini artırmıştır.

1954'te yapılan kongrede derneğin idare heyetinin Manisa'da toplanmasına karar verilmiştir. 1955'te ise derneğin merkezi Manisa olurken Ahmet Küey de idare heyetine seçilmiştir. Dernek, belli başlı kurum ya da dönemin önde gelen isimlerinden yardım alan bir öğrenci derneğidir ve amaç, maddi imkânsızlıklardan dolayı okumakta zorlanan öğrencilere destek olarak onların okumalarını sağlamaktır.³⁸

1955'te derneğin adı Manisa Yüksek Tahsil Yardımlaşma ve Kültür Derneği olarak değiştirilmiştir. Derneğin faaliyet alanı değişmiş, aynı zamanda dernekte kültürel faaliyetler de baş göstermeye başlamıştır. İlk olarak, 1955'te *Genç Spil* dergisi derneğin yayın organı olarak yayın hayatına başlamıştır ve düzenli olarak Manisa'da edebiyat geceleri, şiir yarışmaları tertip edilmeye başlanmıştır. Dernek bünyesinde Manisa'nın kültürel çehresini değiştirmeyi amaçlayan Küey ve arkadaşları edebi faaliyetlerini fazlaştırmışlardır.

2.3. Basın Hayatı

Ahmet Küey'in ilk şiirleri Manisa Halkevi aylık dergisi olarak 1937'de yayımlanan *Gediz* dergisinde yayımlanmaya başlamıştır.

Yüksek Tahsil Talebe Derneği tarafından 1953'te çıkartılan *Genç Spil* dergisi ilk iki yıl şubat ve eylül aylarında yayımlanmıştır. 1955'te Ahmet Küey derginin Yazı İşleri Müdürlüğü'ne getirilmiştir ve dergi her ay çıkmaya başlamıştır. Bu tarihten 1962'ye kadar dergiyi Ahmet Küey idare etmiştir.³⁹

³⁷ Derya Güneşer, **Ahmet Küey'in Hayatı ve Eserleri** (Lisans Tezi), Danışman: Yrd. Doç.Dr. Ünal Şenel, Celal Bayar Üniversitesi, Manisa, 1999, s. 6.

³⁸ 12.09.2009'daki a.g.g.

³⁹ 12.09.2009'daki a.g.g.

Ahmet Küey 1944'te günlük olarak çıkmaya başlayan *Işık* gazetesinde 1946'da, *Manisa Gazetesi*'nde 1948'de başyazarlık yapmıştır. Aynı zamanda *Spil* gazetesinde de yazıları yayımlanmıştır.⁴⁰

Sürekli olarak yazılarını ve şiirlerini yayımladığı dergi ve gazeteler dışında aynı zamanda farklı dergilerde de Ahmet Küey'in şiirleri ve düz yazıları yayımlanmıştır.(*Yol, Çağdaş, Bakırçayı, Bahçe, İstanbul...*)

Ahmet Küey gazete ve dergilerdeki eserlerini Küey, Bedirhan Çokgezen, Ahmet Kudret, Dernekçi gibi müstear isimlerle de yayımlamıştır.

Ahmet Küey, edebi faaliyetlerinin dışına çıkıp mesleki eserler de yayımlamıştır. İlk olarak 1970'de *Doğal, Tarımsal, Ekonomik ve Turistik Yönleriyle Diyarbakır* adlı eserini, ardından 1987'de *Borsa Ansiklopedisi* adlı eserini yayımlamıştır.⁴¹ Bunların yanında çeşitli borsa dergilerinde de yazılar yazmıştır.

⁴⁰ A.g.t., s. 6.

⁴¹ Ünal Şenel, "Manisa Şair ve Yazarları Ahmet Kudret Küey", **Manisa**, nr.18, 1999, s.s. 48-54.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. ŞİİR ANLAYIŞI ve ŞİİRLERİNDE TEMA

3.1 Şiirinin Kaynakları

Küey'in yayımlanan ilk şiirlerine baktığımızda bir yandan mistik bir hava bir yandan da içtimai bir çerçeve görüyoruz. Söz konusu bu iki tema, şairin şiire bakışının genel bir tanımı niteliğinde olabilir.

44'lü yıllar, Küey'in şiirlerinin çeşitli dergilerde yayımlanmaya başladığı yıllardır. **Yunus Emre'ye**⁴² ve **Hayat**⁴³ şiirleri şairin farklı mecmualarda ancak aynı yıllarda yayımlanan ilk şiirleridir. Her iki şiiri de gerek şekil gerek ölçü bakımından aynıdır; ancak tema bakımından şiirler birbirinden çok farklıdır. Şairin **Yunus Emre'ye** adlı şiirinde tasavvufi motifler mistik bir hava içinde Yunus Emre'ye sunulmuş ve işlenmiştir. **Hayat** şiirinde ise Küey, hayatı belli zorluklarıyla içtimai bir çerçevede işlemiştir.

1946'da *Çağdaş* dergisinin gençler için hazırladığı dört soruluk bir ankete cevap veren Küey, hangi sanatçıları neden benimsediğini ve neden okuduğunu şu sözleriyle belirtmiştir:

*“Yunus Emre ve Fuzuli'den hakiki sanat eserinin benliğimiz ve bu benliğimizin tesiri altında kaldığı herhangi bir varlıkla mücadelesinin ifadesiyle meydana gelebileceğini, Tevfik Fikret ve Yakup Kadri'den yazarın bulunduğu devir ve içtimai hadiselerini gelecek nesillere naklini ve tablolastırması lazım geldiğini, Yahya Kemal'den sanatın sanat için olması gerektiğini, Sabahattin Ali'den artık işlenmesi lazım gelen esas konunun Anadolu ve onun insanları olduğunu öğrendim.”*⁴⁴

Ahmet Küey'in bu sözleri onun sanat anlayışının bir göstergesi niteliğindedir. Şair, Türk edebiyatının hemen her dönemine dâhil önemli isimleri okuyarak kendisine bir sentez oluşturmuştur. Belli duyguları ve fikirleri harmanlayarak memleketçi bir

⁴² Küey, **Gediz**, nr. 74, Mayıs 1944, s. 13.

⁴³ Küey, **Bakırçay**, nr.8, Haziran 1944, s. 16.

⁴⁴ Küey, **Çağdaş**, nr.2, Haziran 1946, s. 3.

şiiir anlayışını benimseyerek şiiirlerini yazmayı amaçlamıştır. **Bugünkü Edebiyatımız**⁴⁵ adlı yazısında da Küey, Türk edebiyatında yarına kalabilecek tek ismin Yahya Kemal olduğunu dile getirmiştir. Ahmet Küey, doğup büyüdüğü, kendi memleketi Manisa'yı gerek sosyal gerekse romantik bir etkiyle şiiirlerine konu etmiştir. Henüz lise yıllarındayken arkadaşlarıyla çıkardıkları *Bizim Lise* dergisinin çıkış yazısını yazan Küey, **Niçin Çıkıyoruz?** başlıklı yazısında Manisa'yla alakalı sosyal hassasiyetlerini şu sözlerle dile getirmiştir:

...“*Aynı zamanda burada bir lise, böyle bir topluluğun yolunu aydınlatmakla kalmayıp şehrin sosyal bünyesinde ve kültür sahasında da büyük rollerin meşalesi olacaktır. Bizim esas gayemiz bunlar ve bunlara eş kutsi niyetleridir ki; mecmuamızı bir ilk hareket olarak çıkarıyoruz. Genç dinamik ve genç kalplerin meyvesi olan bu hareket, tasavvur ve tahayyülümüzdeki hakikatlerin hayat bulmasına imkân veren bir vesikadır.*”...⁴⁶

Şiiirde sadece bireyci bir yaklaşımla kalmayıp Manisa'nın kültürel düzeyini de önemseyen bir tavırla hareket eden Küey, Manisa'dan beslenerek Anadolu insanının çilelerini şiiirlerinde dile getirmiştir.

Ahmet Küey, sadece Türk edebiyatının önemli isimlerinin tesiri altında kalmamıştır, aynı zamanda dünya edebiyatından önemli kişilerini yakından takip etmiştir. Takip ettiği ve en çok tesiri altında kaldığı isim Hindistanlı yazar, şair ve filozof Rabindranath Tagore olmuştur.

“*Tagore'dan, hakikatın sınırsızlığının doğada var olduğunu öğrendim.*”⁴⁷

Ahmet Küey'in, 1945'te yayımladığı *Aşk Mabedi* adlı ilk şiiir kitabında **Tagore'a Mektuplar** başlığıyla Tagore'a seslenmeleri mevcuttur:

“*Tagore, Ganj'in kenarında lavta çalarak seni Ruh Yoldaşım bekliyor, O'na koş, O seni kabul edeceğini rüzgâra fısıldadı...*”⁴⁸

“*Bu yazdıklarımı bir demet yapıp Ganj'in sularına attım Tagore.*”⁴⁹

“*Tagore, Bahçivanından aşk nameleri, Gitanjalın'den nefesler dinledim...*”⁵⁰

⁴⁵ Küey, “*Bugünkü Edebiyatımız-3*”, **Spil** nr.11, 25 Ocak 1947, s. 1.

⁴⁶ Küey, **Bizim Lise Manisa Lisesi Kültür Dergisi**, nr.1, 15 Nisan 1946, s. 3-4.

⁴⁷ Küey, **Çağdaş**, nr.2, Haziran 1946, s. 3.

⁴⁸ Küey, **Aşk Mabedi**, Akademi Kitabevi, İzmir, 2001, s. 9.

⁴⁹ A.g.e., s. 11.

⁵⁰ A.g.e., s. 13.

“Ruhun kalbimde ebedidir TAGOR!...”⁵¹

Ahmet Küey Tagore’u yakından takip etmiş, eserlerini okumuş ve onun tesiri altında fazlasıyla kalmıştır. Bu etkilenmeleri yukarıda yazdığımız dizelerden ve şiir kitabının bütününden anlayabiliyoruz. Küey’in şiirleri Tagore’a bir nazire niteliğindedir.

3.2. Şiirlerinde Tema

3.2.1 Manisa

Ahmet Küey’in sanat hayatında ve eserlerinde memleketi Manisa ve memleketinin insanları önemli bir yer tutmuştur. Küey’in şiirlerindeki Manisa muhteva olarak farklılıklar göstermiştir. Ahmet Küey, Manisa’yı hemen her yönüyle ele almaya çalışmıştır. Şiirlerinde Manisa, tarihi güzellikleriyle, zaferleriyle, önemli şahsiyetleriyle, mitolojik izleriyle işlenmiştir.

Küey, Manisa’yı şiirlerine çoğunlukla mitolojik motiflerle işlemiştir. 1950’de *Gediz* dergisinde **Şehrimin Mitolojisinden** başlığıyla şiirler yazmıştır. Manisa’yla ilgili mitolojik ilk şiiri **Spülüs’te Akşam**⁵²’dir.

Antik dönemde Manisa’nın eteklerine kurulmuş Sipylus Dağı (Şimdiki adıyla Spil Dağı) ilkçağ Anadolu’sunun efsanevi kralı Tantolos ve ailesini konu alan birçok mitolojik öyküye konu olmuştur. Tantolos’un kızı Niobe’nin trajik hikâyesi bu efsanelerin en çok bilinenidir. Efsaneye göre Niobe’nin çocukları öldürülür ve ölüm sonucunda derin acıya kapılan Niobe taş haline gelir, acısı devam eder ve kayadan gözyaşları süzülür. Çay Başı mevkiinde bulunan ve kadın silüetini andıran büyük bir kaya kütleli bu efsanenin kaynağıdır.⁵³

Ahmet Küey, **Spülüs’te Akşam** adlı şiirinde efsanevi Spil Dağı’nın hikâyesini ve Niobe’nin trajik sonunu anlatmıştır.

“*Spülüs de dağdan inen nehirler gibi saltanat sürülmüş*
Sonu durgun, sonu hazin, sonu harap...”

⁵¹ A.g.e., s. 13.

⁵² Küey, **Gediz**, nr.103, Ocak 1950, s. 6.

⁵³ “*Manisa’nın Kültür ve Tabiat Varlıkları*” , **Manisa Belediyesi Kültür Yayınları Dizisi**, 28Nisan 1992, s. 23.

Yine *Gediz* dergisinde **Şhrimizin Mitolojisinden 2** başlığıyla şairin **Niobe**⁵⁴ adlı şiirini görüyoruz. Küey, bu şiirinde Niobe'yi şu dizeleriyle anlatıyor:

*“Artık taş olmuş şekliyle konuşan
Ağlıyan bir kadın var şhrimde.*

Küey, Manisa'yı tüm geçmişiyle, efsaneleriyle bütünleştirerek romantik bir duyuşla benimsemiş ve anlatmıştır.

*Bu kayada ağlamaklı bir hal var şimdi,
Ayakları dibinden akan çaya karışır hıçkırıkları
Niobe, acıklı ananın hakiki bir misali.”*

Küey'in **Manisa Mukaddes Şhir**⁵⁵ adlı şiiri tam anlamıyla mitolojik unsurları içermese de tarihi bir temayla oluşmuştur. Manisa'yı efsanelerinden, zaferlerinden günümüze bir dost, bir sevgili olarak anlatmıştır.

*“Tarihi ezeli ve temiz
Her sahifesinde bir bedia
Bir zafer resmedilmiş.
.....
Ben burada doğdum
Çocukluğumun en tatlı hülyalarını veren
Bir sevgili,
Bir dost olduğu için;
Unutamam bu şehri.”*

Küey, Manisa'yı bu şiirinde daha önce de belirttiğimiz gibi tarihiyle, güzellikleriyle, efsaneleriyle bütün olarak işlemiştir.

⁵⁴ Küey, **Gediz**, nr.104, Nisan 1950, s. 20.

⁵⁵ A.g.y., nr. 84, Eylül 1945, s. 11.

Ahmet Küey, sadece Manisa mitolojisiyle değil, aynı zamanda Sümer ve Babil mitolojisiyle de ilgilenmiştir. Babil kralı Buhtunnasır'ı savaş ve aşk tanrıçası olarak anılan Mezopotamya'nın en ünlü tanrıçası Aştar'ı da efsanevi bir çerçevede **Buhtinnasır ve Aştar**⁵⁶ şiiriyle dizelerine dökmüştür. Aştar'ı Küey, hikâye edercesine anlatmıştır.

*“Bir Aştar bir esire
Çılgınca aşık olmuştu.
Bunu duyan Buhtinnasır
Çıldırılmıştı birdenbire
Ve kalbi kinle dolmuştu.”*

Muradiye⁵⁷ adlı şiirinde ise 3. Murat'ın Mimar Sinan'a yaptırdığı Osmanlı Devleti'nin Manisa'daki en kıymetli mimari eseri Muradiye Camisi'ni anlatmaktadır.

*“Tarihe, mimariye ve şehriye
Sultan Murat'ın Sinan ellerinden sunduğu hediye.”*

Küey, Muradiye Cami'sinin güzelliklerini kişileştirerek anlatmıştır ve ona tarihi özellikler de yüklemiştir.

*“Dinin Allah'a uzanmış iki eli minareler
Ve bunların arasında, vecd içinde kalan bir baş gibi kubbe
Uzun yılların ve şanlı bir tarihin takvimi bu cami.”*

8 Eylül 1922⁵⁸ adlı şiirinde Ahmet Küey Manisa'nın Yunan işgalinden kurtuluşunu anlatmıştır. Manisa halkının mücadelelerine şahitlik eden Manisalı Fethi Serter, anılarında o yılları şöyle anlatıyor:

“Galiba sıra Manisa'ya gelmişti, zira ertesi sabah kalktığımızda şehir alevler içindeydi. Sokaklarda kimseler görünmüyor, arada bir yağmacı Rum ve Ermenilere rastlanıyordu. Bunlar göze çarpan büyükçe evlerin kapılarını dipçikle kırıyorlar, içeri

⁵⁶ A.g.t., s. 21.

⁵⁷ A.g.y., nr. 84, Ekim 1945, s.13.

⁵⁸ Küey, **Bizim Lise** dergisi, nr. 3-4, 15 Aralık 1946, s. 7.

girip para ve kıymetli eşya arıyorlar, rastladıklarını da öldürüyorlardı... Birkaç saatlik tırmanıştan sonra Manisa dağının Kiraz yaylalarına gelmiştik. Bizim gibi yüzlerce aile de orada bulunuyor, çocuklar ağlıyor, büyükler aralarında konuşuyor, bir taraftan da her yerinden dumanlar yükselen şehri seyrediyorlardı. Her taraf yanmış, dükkân kepenkleri karşılıklı olarak üst üste yıkılmış idi. Ve bu yıkıntılar içinde bir şeyler aramakta olan zavallı aç ve pejmürde insanlar görülmüyordu. O sırada bir gürültü koştı. Başımı çevirdiğimde yıkık dükkân kepenkleri üzerinden atları ile hızla geçen bir askeri birlik gördüm. Anladığıma göre bu milli kuvvetlere ait bir mızraklı süvari bölüğü idi... Şaşırılmışım, bunlar bana pos bıyıkları, ortası aylı yassı serpuşları, büyük ve kahraman ve toza batmış görüntüleri ile insanüstü varlıklar gibi gözüküyordu.”⁵⁹

Memleketi Manisa'nın bu dönemlerine şahitlik etmese de Küey'in Türk askerini tasvir ettiği dizelerinde derin bir milli duygu içerisinde olduğunu görüyoruz.

“ ...

Aç ve çıplaktı askerler.

Tıraşları uzamış yalın ayaktılar

Susuzluk yarmış, kabartmıştı dudaklarını

Açlık etlerini eritmiş

Fakat yenememişti onları.

Yunan ordusunun yenilişini ve yenik bir biçimde dönüşünü Küey, güçlü teşbihlerle ifade etmiştir:

Bayrakları vardı, bayrak yerine;

Kanlı gömleğini geçirmişti kırık süngüsüne.”

Dörtlüklerle ve hece ölçüsüyle yazdığı **Gediz'e**⁶⁰ şiirinde ise Gediz nehrinin güzelliklerinden ve Manisa için öneminden söz etmiştir.

⁵⁹ Eren Akçiçek, Mehmet Karayaman, **Prof. Dr. Fethi Serter Hayatı ve Eserleri**, İzmir, 2010, s. 88-89.

⁶⁰ Küey, **Bakırçay**, nr. 8, 1944, s. 8.

*“Gediz kalbimize dol
Aşığımız bir sen ol
Taşlı kumlu yatağın
Bize en güzel bir yol.”*

3.2.2. Tarih ve Anadolu

Cumhuriyetin ilan edilmesinden sonra birçok şair Memleketçilik düşüncesine yönelir ve şiirlerini farklı anlayış ve yaklaşımlarla yazar. Konularını Anadolu’dan alan bu hareket içinde Anadolu’nun tasvirî güzelliklerini anlatan, millî, hamasi duygularda ifadesini bulan, Anadolu folklor değerlerini ön plana çıkaran ve Anadolu mistisizminden ilham alan şiirler yazmışlardır.

Ahmet Küey, milli duygularını ve bu duygular çerçevesinde gelişen insanlara bakışını yalnızca memleketi Manisa’yla sınırlandırmamıştır. Milli-romantik duyusunu aynı zamanda tarih, tarihi zaferler ve Anadolu’yla da birleştirmiştir.

İlk şiirlerinden biri olan **Hayat**⁶¹ şiirinde Ahmet Küey, hayatı doğum ve ölüm çerçevesinde değişmez bir döngü olarak bir Anadolu insanına seslenir gibi anlatmıştır.

Anadolu İnsanı⁶² şiirinde Küey, **Hayat** şiirinde sezdirmeye çalıştığı çileli Anadolu insanını ayrıntılarıyla tasvir etmiştir. Yoksulluğun içinde azla yetinmeyi, sabretmeyi bilen fakir Anadolu insanını ince ayrıntılarla anlatmıştır:

*“.....
Ömürlerini ter edip;
Ümitle dolu nasiplerini beklemek için
Ağızına döktükleri topraklarının aynı,
Çatlak ve renksiz dudaklarıyla konuşurlar.”*

Anadolu insanını sosyal bir bakış açısıyla dizelere döken Ahmet Küey, **Civan Mehmedim**⁶³ adlı şiirinde Türkiye’nin hemen her yöresindeki askerlerin kahramanlıklarını sembollerle anlatmaya çalışmıştır.

⁶¹ Küey, **Bakırçay**, nr. 8, Haziran 1944, s. 16.

⁶² Küey, **Çağdaş**, nr. 3, 10 Temmuz 1946, s. 5.

⁶³ Küey, **Genç Spil**, nr. 15, 1955, s. 12.

*“Yardan ayrı, sıladan ayrı, vatandan ayrı
Can verdiği olmuş.
Gene parçalanmaz bir hilal kesilmiş
Yıldızını gökte bulmuş.”*

“Gene parçalanmaz bir hilal kesilmiş, yıldızını gökte bulmuş” dizelerinde bayrak imgesi içerisinde hürriyet mücadelesi veren bir asker motifi görüyoruz. Şair aynı zamanda şehitlik mertebesini de “yıldızını gökte bulmuş” dizesiyle yüceltmıştır. Bayrağı oluşturan hilal-yıldız motifleri, kurtuluş mücadelesi vermeye çalışan askerin hilale benzetmesiyle ve askerin şehit olarak yıldızını gökte bulmasıyla oluşturulmuştur. Ahmet Küey, hürriyet temasını derin imgelerle oluşturmuştur.

10 Kasım’da Atatürk⁶⁴ şiirinde Mustafa Kemal Atatürk’ün ölümünü bir yas değil, hiç tükenmeyecek bir anış ve büyük bir ideal olarak dile getirmiştir. Küey, Atatürk’ü vatan sevgisiyle birleştirerek işlemiştir.

*“Tek bayrağıma sarmışım al al
Bir abidesin meydanı vatan
Yas değildir bu büyük ideal
Hiç tükenmeden anıştır inan.”*

Aynı duygular içinde Ahmet Küey **Vatan**⁶⁵ şiirinde vatani bir bayrak olarak değerlendirirken vatani hürriyet içinde yaşayan bir insana benzetmiştir.

*“Vatan burcu burcu kokan toprak
Vatan dalga dalga bayraktır
Vatan ilk ve son olarak
Hürriyet içinde yaşayan insandır.”*

Ahmet Küey, **1517 Mısır Seferi**⁶⁶ adlı şiirinde Sultan Selim’in önderliğinde Osmanlı Devleti’nin Memlük Sultanlığını yıkarak Mısır topraklarına hâkim oluşunu

⁶⁴ Küey, **Genç Spil**, nr. 15, Aralık 1955, s. 6.

⁶⁵ A.g.y., nr. 19, Şubat 1957, s. 3.

⁶⁶ **Gediz**, nr. 82, Temmuz 1945, s. 10.

milli duygularla besleyerek coşkulu bir dille anlatmıştır. Şiirde, kazanılan zaferin temelindeki manevi güç de sezdirilmiştir.

*“Beyaz at üstünde, al serpuş başta
Girmişti Mısır’a Sultan Selim Han
Teslim oldu Memlûk en son savaşta,
Yardımcıydı hoca, âlim, kumandan.”*

Küey, Sultan Selim Han’ı tek zafer kahramanı olarak göstermemiştir. Kazanılan zaferdeki iş birliğini “Yardımcıydı hoca, âlim, kumandan” dizeleriyle ortaya koymuştur.

İstanbul⁶⁷ şiirinde Küey, İstanbul’u hem doğa güzellikleriyle hem de tarihi, manevi değerleriyle tasvir etmiştir. Bu şiirde milli ve manevi değerler şair tarafından harmanlanmıştır.

“Tarih onu Fatih’ine gelin etmişti” dizelerinden İstanbul’un temizliğini, sağlığını; *“Dinle ney’in sesinden ruhunu, curcunayla birleşemez bu şehir”* dizelerinden ise İstanbul’un temelindeki maneviyatı sezdirmeye çalışmıştır.

Hürriyet⁶⁸ şiirinde ise hürriyet duygusunu romantik bir duyuşla işlemiştir: *“Hürriyet, sen aşkın ilkesi, var oluşun simgesisin.”*

İshak Bey⁶⁹ şiirinde Küey düşüncelerini kendisini İshak Bey’in yerine koyarak ve İshak Bey’i konuşturarak ifade etmiştir.

*“Bu şehir, minareleri
Ve sakin insanlarıyla rüyama girerdi
Kahraman askerlerim, silahlı elleri
Surlarda şehri ve beni beklerdi.”*

Küey, Manisa’ya olan bakışını ve düşüncelerini İshak Bey’in ağzından ifade ederken Manisa’yı, onun tarihini ne denli benimsediğini hissettirmiştir.

⁶⁷ **Genç Spil**, nr. 14, Ekim 1955, s. 4.

⁶⁸ A.g.y., nr. 26, Şubat 1961, s. 5.

⁶⁹ Ünal Şenel, “Cumhuriyet Dönemi Türk Şiirinde Manisa”, **Manisa**, nr.15, 1998, s.s. 27-51.

Kutlayamadığımız 19 Mayıs'ta Gençlik Olarak⁷⁰ şiirinde Ahmet Küey, böylesine önemli bir tarihin gençler olarak sadece 19 Mayıs'ta değil aslında her gün kutlanmaya değer önemli bir gün olduğunu vurgulamıştır. Küey, şiiri bir Türk genci olarak Atatürk'e hitaben yazmıştır.

*“Bir ebedi sükûn ile durduğun o yerden
On Dokuz Mayısın her seferinde duyduğun o haz
Gençliğin taşıdığı milyonlarca meşalede var.”*

Küey, 19 Mayıs'ı gençlerin gözünden ve dilinden Atatürk'ün sonsuz bir yansıması olarak değerlendirmiştir.

*“On Dokuz Mayıs her seferinde bir iman tazeliği
Senin ismin, senin ellerin, senin yüzün
Senin bakışlarından doğan ebedi şafak var.”*

*“Tevfik Fikret ve Yakup Kadri'den yazarın bulunduğu devir ve içtimai hadiselerini gelecek nesillere naklini ve tablolaştırması lazım geldiğini öğrendim.”*⁷¹ Bu cümlesinde de belirttiği gibi Küey, şiirlerinde içtimai bir tablo oluşturma çabası içerisine girmiştir. Şiirlerine konu ettiği belli savaşlar, olaylar Ahmet Küey'in çok öncesinde yaşanmış olsa da Küey, geçmişte yaşanan kahramanlıkları, acıları, kayıpları kendisi yaşamışçasına işlemiştir. Şahit olmadığı halde tarihe ait önemli hadiseleri ve şahsiyetleri kendi duyusu ve anlayışıyla örnek aldığı isimler gibi tablolaştırmaya çalışmıştır.

3.2.3 Tabiat

Daha önce de belirtmiş olduğumuz gibi Küey'in romantik çerçevede oluşmuş memleketçi bir şiir anlayışı vardır. Sosyal içerikli şiirlerini tematik bakımdan incelediğimizde gördük ki Ahmet Küey, sosyal muhtevayı sanatsız, realist bir tutumla ele almamıştır. Aynı zamanda sosyal muhtevanın içine sanatlı söyleyişi ve lirizmi de katmıştır.

⁷⁰ Küey, **Genç Spil**, nr.22, 1960, s. 1.

⁷¹ Küey, **Çağdaş**, nr. 2, Haziran 1946, s. 3.

Ahmet Küey, doğa temalı şiirlerinde tabiatı zaman ve mekânla sınırlı olarak görmemiştir; onun için tabiat, dış görünüşün kalıpları içinde sıkışıp kalmamıştır. Küey tabiatta tükenmeyen bir hayat akışı görmektedir. Yakaladığı bu akış tabiata ait her varlıkta vardır ve hayatın tamamını oluşturan bu zincirleme düzen tam anlamıyla bir döngüdür.

Ahmet Küey için diğer önemli güç kaynağı da sevgi ve aşktır. Küey'in aşkı ele alıştı tabiat merkezlidir. Şiirlerinde oluşturduğu sevgili sadece bedeniyle kendisini gösterir; ancak sevgili, Küey'in şiirlerinde bir zevk aracı değildir. Şair yarattığı sevgilinin beden güzelliğine kendi düş gücünü katar ve hayalindeki aşk kadını yaratır. Tabiata ait ne kadar güzellik varsa hepsi onun yarattığı kadının yansımasıdır. Tabiat temalı şiirlerinde sevgili merkezli bir tabiat döngüsü vardır.

Yukarıda söz ettiğimiz etkileri çoğunlukla Ahmet Küey'in *Aşk Mabedi* adlı ilk şiir kitabında görüyoruz. Şiirlerinde doğa ve ruh ikilemine rastlamaktayız. Daha önce de belirttiğimiz gibi kitabın ilk bölümünde Küey'in **Tagore'a Mektuplar** başlığıyla Tagore'a seslenmeleri mevcuttur. Kitabın ikinci bölümü ise **Sevgiliye Mektuplar** başlığı altındaki şiirlerden oluşmaktadır. İkinci bölümde Küey yarattığı sevgiliyle tabiatı birleştirmiştir. Tabiat karşısındaki şaşkınlıklarını, gördüğü güzellikleri, aşkını anlatamamanın verdiği sıkıntıyı yaşamıştır.

Rabindranath Tagore'un sanat anlayışını ve eserlerini incelediğimizde Ahmet Küey'in *Aşk Mabedi* adlı eserindeki şiirlerinde Tagore etkisini açıkça görebiliriz. Tagore, eserlerinde görünen dünyayı, görünmeyeni yansıtmak için kullanmıştır. Geçiciliğe önem vermemiş ve kalıcı olan değerleri önemsemiştir. Tagore, **Şairin Dini** adlı eserinde şunları söylüyor:

*“İnsanlığın şair ruhu, insanlık realitesinin yaratıcı iman aracılığıyla derin karanlıklardan kurtulması gerektiğini bilir. Dünya, yarattığımız eserlerle Tanrı ile işbirliği yapmamızı istiyor bizden.”*⁷²

Diğer taraftan Tagore, insan ilişkilerinin içsel hayatın kaynakları olduğunu savunmuştur.

⁷² Tagore, **Şairin Dini**, Kaknüs Yayınları, İstanbul 1999, s. 26.

*“Tanrı, göklerde saltanat kurmuş bir sultan değildir; her şeyde görünen, vücut bulan varlıktır. Tapınmaya değer her şeyde ona tapıyor, sevmeye değer her şeyde onu seviyor, iyi kadında onu duyuyor, iyi insanda onu tanıyorum.”*⁷³

*“Bu hayat temasıyla, uzuvlarımın muhteşem kılındığını hissetmekteyim. Ve nefsim itimadım, şu anda kanımda rakeden asırların kalb atışından gelmektedir.”*⁷⁴

Tagore’un bu sözlerinden her varlıkta Allah’ın yansımalarını gördüğünü ve bu düşünceyle de doğadaki her varlığa değer verdiğini anlıyoruz. Aynı bakış açısıyla Ahmet Küey de tabiatı, Allah’ın bir yansıması olarak görmüştür.

*“Allah’ın parmağında elmas yüzük olan ay, ışıkları ile yolun çakıl taşlarını yıkamak için tam şekliyle yeryüzüne çevrilmişti.”*⁷⁵

“Bir güzel kız sevdim Tagor!

“Bana onun resmini yap” de. Asla Tagor buna kalemim ve parmaklarım asla müsait değil.

“Onu bana tarif et” de. Bu ne mümkün, hangi dil ve hangi lisan Allah’ı tarif edebilmiş ki?

*Ben onun ruhunu sevdim Tagor!”*⁷⁶

Tagore’un kendi sözlerinden edebiyata ve bilime bakışı şöyledir: *“Büyük bir şiir dinlerken ya da bir insan ruhuna etki ettiğimizde buna yakın bir iç sarsıntı, bir soluk kesilmesi duyarız. Felsefe, din, sanat, edebiyat işte bu içsel bilinci keskinleştirmeye yarar. Hayatın bu yönüne gözlerimizi kapattığımız içindir ki, bilimsel ilerlemelere, zihni gelişmelere karşılık bir düzensizlik, bir curcuna içindeyiz.”*⁷⁷

Ahmet Küey ile Tagore’un sanat anlayışı arasında benzerlikler olduğunu ve Küey’in Tagore’u okuyup onun sanat anlayışından etkilendiğini söylemek kaçınılmazdır. Tagore’un şiirlerindeki mistik nitelik Küey’in şiirlerinde de vardır.

⁷³ Tagore, **Aşka Çağrı**, Say Yayınevi, İstanbul 1995, s. 24.

⁷⁴ Tagore, **Gitanjali**, Dergâh Yayınları, İstanbul 2006, s. 83.

⁷⁵ Ahmet Küey, **Aşk Mabedi**, Akademi Yayınevi, İzmir 2001, s. 15.

⁷⁶ A.g.e., s. 25.

⁷⁷ Tagore, **Aşka Çağrı**, Say Yayınevi, İstanbul 1995, s. 17.

Romantik bir düş gücünün temelinde doğadaki sonsuzluğu arama ve insanda yakalama arzusu her iki sanatçının şiirlerinde dikkati çeker. Ahmet Küey **Şiir Üzerine**⁷⁸ başlıklı yazısında şöyle diyor:

“Bunun için şiiri, tabiatla değil insanda, onun ruhunda ve onun derinliklerinde aramak lazımdır. İnsan bir şiirdir.”

Küey’in bu sözlerine bakıldığında da anlaşılıyor ki o, tabiatı insanı anlatmakta temel bir araç olarak görmüştür. İnsan ve insan ruhu asıl gerçektir. Bu gerçeği Küey, tabiat güzelliklerinden yararlanarak ve yarattığı sevgilisine seslenerek romantik bir duyula işlemiştir.

*“Sulhu temsil eden yeşil ile hür maviliğin en temiz bir şekilde anlaşmış olduğu bu kameriyedeki kuş, sana benim sesimle fısıldayacak.”*⁷⁹ Küey’in bu dizelerinde renkleri birer sembol olarak kullandığını fark ediyoruz. Yeşil barışın, mavi ise sonsuzluğun simgesi olarak ele alınmıştır. İki temel sembol şiirde bir kuşa yüklenerek daha da pekiştirilmiştir, böylece kuş barışın ve sonsuzluğun simgesi haline gelmiştir. Küey’in şiirle alakalı sözlerinde temel merkez insandır. Yukarıdaki dizede tabiatla ait varlıklar kullanılarak insana ait bir meziyet vurgulanmıştır.

Resim⁸⁰ şiirinde de ağacı ve kuşları güzel ve anlamlı kılanın aslında insan olduğunu vurgulamıştır şair:

“Ağaçlar yaprağı bilmedi hiç.

Kuşlar kanatlarını

Maviliği gördüler duydular da

Düşünmediler hiç”

Dizelerden anlaşılıyor ki, tabiatla has her güzellik tabiatla güzeldir ve tabiat bir bütündür; fakat mevcut güzelliği anlamak, yorumlamak, somutlaştırmak insana aittir.

“Bütün eserlerimde senin işaretlerini, resimlerini görürler. Gelirler ve bana sorarlar: ‘O kimdir?’ Onlara verecek bir cevap bulamam. Derim ki: ‘Hakikaten

⁷⁸ Küey, **Işık**, nr. 404, 21 Ekim 1946, s. 2.

⁷⁹ Küey, **Aşk Mabedi**, Akademi Yayınevi, İzmir 2001, s. 37.

⁸⁰ Ahmet Kudret, **Genç Spil**, nr. 8, Şubat 1955, s. 3.

anlatamam.’ Beni suçlarlar ve istihfafla dönüp giderler. Ve orda sen mütebessim oturmaktasın.”⁸¹ Allah’ın varlığını hissedemeyen kişilerle bir diyalog oluşturan Tagore bu dizelerinde onun varlığının her yerde olduğunu vurgulamaya çalışırken bu gerçeği de herkesin anlayamayacağını hissettirmek istemiştir. Benzer bir şekilde Küey’in dizelerine baktığımızda:

“Bir gün bana senin nerede olduğunu sordular. Hiç tereddüt etmeden elimi kalbimin üzerine götürdüm. Güldüler...

Hayatın manasını, yaşamının sebebini sordular, göğsümün sol tarafını gösterdim.

*Güldüler... Neden gülüyorlardı sevgilim?”*⁸²

Tagore’un dizelerinde doğrudan anlatımlar kullanılırken Küey’in dizelerinde dolaylı anlatımlar kullanılmıştır. Diğer taraftan Tagore “istihfaf” kelimesini kullanırken Küey, küçümseme anlamını “güldüler” kelimesiyle vermiştir. Tagore “sen” diye hitap etmiştir, Küey ise “sevgilim” diye hitap etmiştir. Ahmet Küey’in Tagore ile gerek şekil gerekse üslup bakımından benzerlikler gösteren bu dizelerinde verilmek istenen tema Tagore ile aynıdır. İnsanların hayret içerisinde kalışlarına, küçümsemelerine anlam verememe ve Allah’ın varlığını bedenlerinde hissetme duyguları dile getirilmiştir.

Şiirlerin geneline bakıldığında hayret duygusunu pekiştirmek, hitapları kuvvetlendirmek için nida sanatlarına, cevabı aranan ancak bulunamayan sorularla istifham sanatlarına, tabiata ait varlıkları güçlendirmek, kendilerine yakınlaştırmak amacıyla teşhis ve teşbih sanatlarına her iki sanatçı da sıkça yer vermiştir.

Ahmet Küey tabiatı farklı duyuşlarla da ifade etmeye çalışmıştır. Küey için asıl gerçeğin insan olduğunu daha önce söylemiştik ve insanı tabiatla bütünleştirerek işlediğini de dile getirmiştik. **Sakin**⁸³ şiirinde tabiattaki döngünün son bulacağı ve her şeyin bir gün son bulacağı korkusunu yaşamaktadır:

“Bana sakın söylemeyin ağaçların uzak olduğunu

Bana sakın yaprakların olmadığını

Bana sakın meyve olduğunu söylemeyin.”

⁸¹ Tagore, **Gitanjali**, Dergâh Yayınları, İstanbul 2006, s. 116.

⁸² Ahmet Küey, **Aşk Mabedi**, Akademi Yayınevi, İzmir 2001, s. 45.

⁸³ Bedirhan Çökgezen, **Genç Spil**, nr. 26, Şubat 1961, s. 9.

Bir Hayat Felsefesi⁸⁴ adlı şiirinde Küey, Allah tarafından insana bahşedilen her türlü meziyetten hoşnutluğunu aynı zamanda elem ve dert karşısında duyulan acının da bizlere bahşedilen güzel duygular olduğunu didaktik bir bakış açısıyla dile getirmiştir.

*“Ben ıstırabımı dahi severim
Bu zevki bana Allah vermiştir.
Tesellim bu olur ve bunu derim
.....
.....*

*Biz fenalıkları affetmeliyiz
Bu, insaniyetten bize kalandır.
Arının balını alırsız da biz
O bizi iğneler çünkü hayvandır.”*

Dizelerde insanla hayvan arasındaki düşünebilme farkı üzerinden gidilerek affedebilme duygusunun öneminden ve yüceliğinden söz edilmiştir.

*“Çalılar arasında bir güzel çiçek
Boy atıp güneşi görmesi için;
Tanrıdan bir damla su isteyecek
Ve ona koşacak hep için için
Çiçekte su ise hayat ilacı;
İnsanın gözyaşa var ihtiyacı.”*

Tabiat varlıklarıyla insanı bu dizelerinde bağdaştıran Küey, zorluklar karşısında isyanı değil hayatın devamlılığı için gözyaşının, derdin, bile olması gerektiğini dile getirmiştir. Çiçeğin bile varlığını sürdürebilmek için gayret içerisinde olduğunu vurgulayarak insanın daha büyük bir çabayla hayata tutunması gerektiğini anlatmak istemiştir.

⁸⁴ Küey, **Bizim Lise**, nr. 2, 15 Mayıs 1946, s. 10.

Ahmet Küey'in *Beyaz Böcekler*⁸⁵ adlı şiir kitabının genelinde yine tabiat merkezli bir bakış açısı vardır. Kitap **İlkte Vardı Hüzün, Beyaz, Böcekler, Hep** olarak başlıksız, numaralandırılmış şiirlerle dört bölümden oluşmaktadır. Küey'in hayata bakışı, hayalleri, hayal kırıklıkları özellikle de insanı ele alışı bu kitabındaki şiirlerinde yine varlıkların kişileştirilmesiyle anlatılmıştır.

Mitolojide böceklerin tanrıdan mesaj veren, yaratıcının temsilcisi olarak bazen görev yapan ve sık sık insan ruhunda sembolik olarak görev alan varlıklar olduğuna inanılmaktadır. Bazı böcekler yeniden dirilişin ve ölümsüz bir hayatın sembolü olarak görülmüşlerdir.⁸⁶ Ahmet Küey'in *Beyaz Böcekler* adlı şiir kitabında da böcekler hayatın devamlılığının bir simgesi olarak kullanılmıştır.

*“İçinde ağaçlar büyür
Uzun uzun
Ağaçlar dallar senin
Kat kat kabuktaki renk gibi.”⁸⁷*

*“Çerçeveni çizmişsin taş devrinde
Yine aynı taş içindesin.”⁸⁸*

Bu dizelerde böceklerin kurduğu doğa hâkimiyeti, sonsuzluk anlatılmıştır; ancak aşağıdaki dizelerde bu düşüncelerin tersine böceklerin de bir gün yok olacağından ölümün, sonun kaçınılmazlığından söz etmiştir.

*“Güleceklerdi
Mavi gökyüzüne karşı
Şen
Fakat
Gökyüzü hep mavi değildi*

⁸⁵ Küey, **Beyaz Böcekler**, Akademi Kitabevi, İzmir, 2001.

⁸⁶ İslam Saruhan, Celal Tuncer, **Kültürel Entomoloji, Edebiyatta Böcekler**, On Dokuz Mayıs Üniv. 2009, s. 22.

⁸⁷ Ahmet Küey, **Beyaz Böcekler**, Akademi Kitabevi, İzmir, 2001, s. 55.

⁸⁸ A.g.e., s. 63.

*Hep Şen değildi
Öleceklerdi o an’’⁸⁹*

Aynı zamanda Őirde hayal kırıklığıyla henüz tanışılmamışlığın verdiği farkında olamama durumu da anlatılmıştır. Her zaman mavi diye düşünölen gökyüzü aslında her zaman mavi değildir, yani her zaman hayal, umut yoktur. Bu iyi duyguların yanında aynı zamanda hayal kırıklığı da vardır.

*“Sen derinlerdesin derinler için
Derinlere has elin ayağın
Dilin çene kemiğın
Gölün küf kokusu
Burnunda nezle.’’⁹⁰*

Ahmet Küey bu dizelerde böceklerle toprağı bir bütün olarak ele almıştır. Şair, gülün küf kokusunu böceklerin burnunda nezle olarak değerlendirmiştir. İnsanla bağdaştırmalar yapmıştır.

*“Gece gelir, sen gündüzün başladığı yerdesin
Hıçkıramaz gözyaşı dökemezsin
Dilden dilek
Çareler içinde çaresiz kalmış böcek.’’⁹¹*

Bu dizelerde böceklerin hayatının geceleri başladığını belirtirken, insana ait duygulardan yoksun oldukları için onları çaresiz olarak değerlendirmiştir.

*“Böcekler yoruldu yaşamaktan
Hep aynı devam hep
Yeniden doğmak istediler*

⁸⁹ A.g.e., s. 6.

⁹⁰ A.g.e., s. 37.

⁹¹ A.g.e., s. 36.

Hep aynı tekrar hep.”⁹²

*“Gözlerin lüzumsuz bir eşya
İsmin anılmayan bir eşya olacak.”*⁹³

Yukarıdaki dizelerde ise böceklerin hayatının sıradan ve hep tekrarlardan ibaret olduğu vurgulanmıştır. “Gözlerin lüzumsuz bir eşya” dizelerinde şair güzelliklere bakıp da güzellikleri göremeyen, anlayamayan böceklerin birer eşya olarak kalacaklarını dile getirmiştir. Genel olarak değerlendirildiğinde Ahmet Küey için böcekler tabiata ait, tabiatın devamlılığını simgeleyen sembollerdir; ancak insana has duygulardan, güzelliklerden yoksundurlar. Mevcut güzelliklerin içinde yaşasalar da, nezleleri gül kokusu olsa da tabiata bakışları, tabiatı anlayışları insan gibi olamaz. İnsan dışındaki varlıklar tabiatı oluştursa da tabiatı en iyi anlayan varlık Ahmet Küey’e göre insandır.

*“Yağmuru tellere dizdiler
Altında kuşlar vardı
Islanmadı
İçleri sıcaktı ama
Ağlayamazlardı ”*⁹⁴

Küey, yağmur yağdığında özgürlüğü son bulan kuşların tellerden başka yerlere gitmek zorunda kalışlarını hüznü bir üslupla anlatmıştır. Kuşların üzüntüsünü şiirde dile getirse de ağlayamayacaklarını belirtmiştir. Küey, bu noktada yine insana bahsedilen ağlamanın güzelliğini vurgulamaya çalışmıştır.

“Dişsiz damaklarıyla emdiği, İlk dünya nimeti beyaz” dizelerinde dünyaya yeni doğmuş bir bebeğin gözlerinden bakan Ahmet Küey bu şiirinde “beyaz”ı sıkça kullanmıştır.

⁹² A.g.e., s. 69.

⁹³ A.g.e., s. 64.

⁹⁴ A.g.e., s. 13.

*“İlk rüyaları beyaz
İlk gördüğü sevgili beyaz
Yüzü beyaz
Dümdüz dünya gözlerinde
Kendi beyaz.”⁹⁵*

Şiirde beyaz; saflığı, masumiyeti, temsil etmektedir. Hayata bir bebeğin gözlerinden bakıldığında her şeyin ne kadar temiz olduğu ve bir bebeğin günahsızlığı vurgulanmıştır.

Ahmet Küey’in bu kitabındaki şiirler tabiat temalıdır. Duygular tabiat güzelliklerinden benzetmelerle pekiştirilmiştir, insanla tabiat şiirlerde buluşmuştur. Küey, tabiatı ya da insana ait duyguları tek başına ele almamıştır. Şiirlerinde tabiat-insan ikiliği yaratarak ve bu iki değeri harmanlayarak güzelliği işlemiştir.

Genel anlamda şiirlerde dikkati çeken en önemli nokta, insana ait ne kadar iyi ya da kötü duygu varsa yüceltilmiştir. Ahmet Küey çoğu zaman bu yüceltmeyi insan dışındaki bir varlığın ne denli sıradan olduğunu vurgulayarak ifade etmeye çalışmıştır. İnsanın zenginliğini diğer varlıklara yüklediği sıradanlıklarla anlatmıştır. Tabiatla çevrili, insan merkezli bir şiir anlayışı yaratmıştır.

3.2.4 Sevgili

Ahmet Küey’in şiirlerinde sevgili ve sevgiliye sesleniş geniş yer tutmuştur. Küey, sevgi anlayışının merkezine bir sevgili sembolü yerleştirerek tabiatdaki her güzelliği de tamamlayıcı bir unsur şeklinde kullanarak sevgiyi işlemiştir. Şiirlerindeki beşeri ya da ilahi duygular mecazi ve gerçek sevgi olarak iki şekilde işlenmiştir. Şairin oluşturduğu tabiat- sevgili bütünleşmesi *Aşk Mabedi* adlı şiir kitabındaki **Sevgiliye Mektuplar** bölümünde ilahi aşkı çağrıştırmaktadır.

*“Bütün canlıları sana ibadete davet ettim. Her şey benimle geldi.
Sevgilim artık penceremin önünden geçme.
Çünkü seni tanımıyorum..”*

⁹⁵ Ahmet Küey, **Beyaz Böcekler**, Akademi Kitabevi, İzmir, 2001, s. 18.

İçimde senin kutsi ve hakiki varlığın yaşıyor!

Kokularla o kadar mest oldum ki bu bahçeyi cennete çeviren senin varlığının önünde secde ettim."⁹⁶

Küey, Allah'ı sevgili olarak görmektedir ve tabiattaki her canlıda onu aramakta, tabiatı ve varlıkları tasavvuf anlayışındaki gibi Allah'ın tecellisi olarak görmektedir.

*"Yeşilliğe bakınca yeşil gözlerini, maviliğe bakınca ruhunu hatırlıyorum sevgilim!"*⁹⁷

*"Bendeki hatıran gökyüzü kadar sonsuz, yeşilliğin ömrü kadar ebedidir."*⁹⁸

Allah'ın tabiatla bütünleşmesi dizelerde renklerle pekiştirilerek anlatılmıştır. Mavilik gökyüzünü simgelerken sonsuzluğu temsil etmiştir, yeşil ise Allah'ın bakışlarından doğan ebedi bir tabiat anlayışının yansıması olarak kabul edilmiştir. **Muradım**⁹⁹ şiirinde yine aynı bakış açısıyla karşılaşıyoruz. Tabiattaki varlıklar, Allah'ın varlıklara sunduğu güzelliklerle bütünleştirilmiştir.

*"Kumrular ibadet ededursunlar
Bahçelerin yeşil seccadesinde
İçimde yeşil bir sevdalı var
Boy verdi hayali gül fidesinde"*

Kumruların bahçelerde gezişini bir ibadet olarak değerlendiren Küey, içindeki Allah aşkının derinliğini boy veren bir gül fidesine benzetmiştir. Öylesine derin bir aşk yaşamaktadır ki, bu aşk karşısına, bir gül fidesi olarak çıkmıştır. Şiirde kullanılan sözcüklerin oluşturduğu güçlü tenasüp ilişkisi de tabiat ve Allah ikiliğini kuvvetlendirmiştir.

"Zambağa sordum ki:

Seni her sabah koklayan sahibin senin kadar güzel mi?"

⁹⁶ Ahmet Küey, **Aşk Mabedi**, Akademi Yayınevi, İzmir, 2001, s. 47.

⁹⁷ A.g.e., s. 37.

⁹⁸ A.g.e., s. 37.

⁹⁹ Küey, **Gediz**, nr. 81, Haziran 1945, s. 8.

Bu dizelerde Allah ile Allah'ın yarattığı varlığın buluşması hayali üzerinden güzelliği, hakikati yakalama, görme arzusu söz konusudur.

Beşeri aşkı işlediği şiirlerinde ise sevgiliye sembolik isimler takmıştır. Küey'in sevgiliye taktığı isimlere dikkat edildiğinde şairin ahenk yakalama arzusunda olduğunu fark ediyoruz.

*“O güzel kollarını kaldırsan Maruella
Olsa parmaklarının ucunda eteklerin”¹⁰⁰*

Dorosella¹⁰¹ adlı şiirinde Küey, sevgiliden ayrılışını hüznü bir çerçevede işlemiştir.

*“Bu rüya burada biter Dorosella
Uykuların mahremiyeti kalmadı artık
Bilsen daha neler söyletmek istiyor bana
O güzel ve hüznü dolu gözlerindeki ıslaklık”*

Gülru¹⁰² şiirinde yaşlanmanın ve zamanın çabuk geçmesinin verdiği hüznü işlemiştir.

*“Hayat güzeldi
Genç kaldığımızca, birlikte ya da ayrı.
Hayat öylesine aldı götürdü ki bizi
Geçenleri unuttuk.”*

Şiirde sevgiliyle birlikte geçirilen hayatın, zamanın son buluşunun ıstırabı yaşanmaktadır.

*“Bir ışıkla gözlerim kapandı
Geniş kocaman
Ellerin dudaklarımla gülendi.*

¹⁰⁰ Küey, **Genç Spil**, nr. 25, Aralık 1960, s. 12.

¹⁰¹ A.g.y., nr. 27, Nisan 1961, s. 9.

¹⁰² A.g.y., nr. 25, Aralık 1960, s. 7.

Ellerin dualarla avunsun şimdi.”

Mavi Kadın¹⁰³ şiirinde Küey, tabiat güzellikleriyle sevgilisini bütünleştirerek tabiat gibi sevgilinin de ulaşılmazlığını vurgulamıştır Şiirde mavi sonsuzluğu simgeleyen bir sembol olarak kullanılmıştır.

*“Maviler içinde doğmuştu dünya
Maviler içinde o kadın gibi
Ne bir hayaldi ne bir rüya
Kalbimin üstünde çarpardı kalbi.”*

Ahmet Küey’in yayımlanmış şiirlerinin yanında eşi Perihan Hanım’a yılbaşı hediyesi olarak armağan ettiği *Semavi Çiçekler, Gecedен Süzölen Nağmeler, Daüssıla* gibi şiir defterleri vardır. Söz konusu bu eserlerde Küey’in diğer şiirlerinden farklı temalar yoktur. Şiirlerin bütününde sevgili ve tabiat bir bütünlük içindedir ve sevgili tabiattaki tüm varlıklardan üstün olan tek varlıktır. Sevgiliye ait güzellikler yine tabiattan esinlenilerek pekiştirilmiş ve somutlaştırılmıştır.

“Sevgilime bir yılbaşı hediyesi 1947-1948”

“Bu eserim senden mülhem ve sana ithaf edilmiştir sevgilim!”¹⁰⁴

“Sevgilim! Bin dokuz yüz doksan dokuz senesine girerken bu eserimi sana ithaf ediyorum. Yeni yılını kutlar sonsuz saadetler dilerim. 1948-1949”¹⁰⁵

“Perihan’a, Yeni yılının mesut ve sıhhatli olması temennisıyla. 1949-1950”¹⁰⁶

Ahmet Küey, mutluluğunun sebebi olarak sevgilisini görmektedir ve ona duyduğu sevgiyi gökyüzüyle bağdaştırmıştır, sonsuz sevgiyi anlatmaya çalışmıştır.

¹⁰³ A.g.y., nr. 8, Şubat 1955, s. 2.

¹⁰⁴ Ahmet Küey, **Semavi Çiçekler**, 1947, (Yayımlanmamış eser 12.09.09’da Perihan Küey ile yapılan görüşmede temin edilmiştir.)

¹⁰⁵ Ahmet Küey, **Gecedен Süzölen Nağmeler**, Aralık 1948 Manisa, (Yayımlanmamış eser 12.09.09’da Perihan Küey ile yapılan görüşmede temin edilmiştir.)

¹⁰⁶ Ahmet Küey, **Daüssıla**, 1949, (Yayımlanmamış eser 12. 09.09’da Perihan Küey ile yapılan görüşmede temin edilmiştir.)

*“Bana saadetimi sordukları zaman
Bir sevgilim var diyeceğim
Onu ne kadar seviyorsun diyecekler
Semaları göstereceğim.”¹⁰⁷*

Tabiatta gördüğü her güzelliği sevgiliyle bütünleştirmiştir; fakat sevgiliyi her varlıktan daha üstün kabul etmiştir.

*“Her güzelde senin bir parçan var
Sen ki hiçbirine benzemeyensin.”¹⁰⁸*

Ahmet Küey, sevgiliye duyulan özlemin son bulup gerçeğe dönüşmesi arzusundadır.

*“Bir rüya istiyorum uykusuz gecelerimden
Güzelliklerinle hayat verilmiş olsun
Bir rüya istiyorum gecelerimden
Hakikat olup kırk yılıma dolsun.”¹⁰⁹*

Sevgiliye kavuşamamanın, özlemin verdiği acıdan duyulan bir ıstırap değildir; bilakis bu acıdan alınan haz anlatılmıştır. Şair çektiği özlemden şikâyetçi değildir.

*“Ah ne bitmez kalp acısı
Ne bitmez lezzettir bu
Gel gel ruhumun sancısı
Dermanım sende bulunur.”¹¹⁰*

Sevmeyi hürriyeti sonlandıran bir sihir olarak gören Küey çektiği esaretten muzdarip değildir; çünkü yaşadığı mutluluk ona varlığını hissettirmiştir.

¹⁰⁷ Ahmet Küey, **Semavi Çiçekler**, 1948.

¹⁰⁸ A.g.e.

¹⁰⁹ A.g.e.

¹¹⁰ A.g.e.

*“Sevmek ne sihirmiş meğer
Herkesten kışkandığım hürriyetimi
Dizlerine sersem de eğer
Saadet mest eder mevcudiyetimi.”¹¹¹*

Dizelerde aşk, bestesi sevgilide saklı bir şarkıya benzetilmiştir ve aşkın tarif edilemezliğinden söz edilmiştir.

*“Sen beni daima düşündürüyorsun
Aşk bir düşünce
Aşk tahayyülün bestelenmiş mevcudiyetidir.”¹¹²*

Ahmet Küey, yoğun bir sevgi ve özlemin çevrelediği hislerle, ifade etmek istediklerini tabiattan yararlanarak işlemiştir. Dizelerde tabiat ve aşkın karşısındaki acizliği, özlemin sonsuzluğunu, hasretin verdiği acıyı görebiliyoruz. Küey, tüm bu duyguları çektiği yalnızlıkla birleştirerek anlatmıştır.

*“Caddeler dolu, gürültü çok, içimdeki sessizlikten bihaber.”¹¹³
“Gürültü ve kahkahalar arasında yalnızım.”¹¹⁴*

Küey, ilahi aşktan sonra sevgiliyi bulmanın ve beşeri aşka kavuşmanın verdiği sevinci dile getirirken bu duyguların asıl kaynağının da tabiat olduğunu dile getirmiştir.

*“Ben ilahi aşkımdan sonra buldum seni ve şükrettim hep seni bulduğum için.
Her baktığım yerde seni gördüm. Gözlerini denizden, saçlarını geceden, bedenini
narin kelebeklerden topladım.”¹¹⁵*

¹¹¹ A.g.e.

¹¹² Ahmet Küey, **Semavi Çiçekler**, 1948.

¹¹³ Ahmet Küey, **Daüssıla**, 1949.

¹¹⁴ A.g.e.

¹¹⁵ A.g.e.

Ahmet Küey şiirlerinde mevsimleri sembolleştirmemiştir. Genel anlamda bakıldığında yaz, sevinç; kış ya da sonbahar hüznü temsil eder; fakat Küey'in şiirlerinde mevsimler duygulara göre sınıflandırılmamıştır. Küey, her mevsimi güzellik olarak kabul etmiştir. Her mevsimin de şairde aynı hisleri uyandırmasının sebebi de sevgilidir.

*“Ne hüznü verir bana kışlar, sonbaharlar ne de sevinç verir sadece yazlar. Her mevsim aynı, her mevsim güzel seninle.”*¹¹⁶

Ahmet Küey, **Yağmurlu**¹¹⁷ şiirinde de yağmurun çağrıştırdığı hüznün aksine yağmurun hissettirdiği mutluluğu işlemiştir.

*“Yağmurlu günleri seviyorum ben,
Aşkımı yaşıyorum tekrar tekrar.”*

3.2.5. Renkler

*“Siyah karamsarlığı, mavi umudu temsil eder.”*¹¹⁸ diyen Ahmet Küey, şiirlerinde renklerden fazlasıyla yararlanmıştır. Kendisinin de belirttiği gibi onun şiirlerinde renkler duygulara yüklenen birer sembol olmuştur.

Resim¹¹⁹ şiirinde Küey, renklere hüznü ve hayal kırıklığını yüklemiştir:

*“Durgun sulardaki aksin kiri
Kopmuş karanfil yaprağındaki donuk rengin
Bir acayip halin var
Gençliğini unutmuş gibisin.”*

Üçüncü şahsı anlatan bu şiirde umutlardan vazgeçişin manzarası anlatılmıştır. Belirli bir renk kullanmayan Ahmet Küey, *“Kopmuş karanfil yaprağındaki donuk rengin”* dizesiyle solgunluğu çağrıştırmaya çalışmıştır.

¹¹⁶ A.g.e.

¹¹⁷ Küey, **Genç Spil**, nr.13, Temmuz 1955, s. 8.

¹¹⁸ A.g.t.

¹¹⁹ Küey, **Genç Spil**, nr.8, 1955, s. 3.

“Aşkım, tabiatın sözü yeşillik ve saf arzuların cenneti mavilik arasında hayat buldu.” Dizelerinde Ahmet Küey tabiata ait her varlığın yansımaları “tabiatın sözü yeşillik” olarak nitelendirmiştir.

Şiirlerindeki sevgiliyi tasvirlerinde tabiattan yararlanan Küey, renklerle sevgilinin güzelliğini ve ulaşılmazlığını pekiştirmiştir.

“Dimdik vücudunun üzerindeki beyaz elbise deniz rüzgârının busesiyle titreşiyor, kumral saçların beyaz omuzlarında gecenin sabaha dökülüşünü andırıyordu.”¹²⁰

“Yeşilliğe bakınca yeşil gözlerini, maviliğe bakınca ruhunu hatırlıyorum sevgilim!”¹²¹

“Bendeki hatıran; Gökyüzü kadar sonsuz, yeşilliğin ömrü kadar ebedidir.”¹²²

“Bu diyara hükmetmek için gök mavisini elbiseni giy ve gözlerindeki baharın yeşil ışıklarıyla gel.”¹²³

“Mavilikte sonsuz hürriyetimi, yeşil gözlerine bakınca sonsuz esaretimi hatırlayarak mesut oldum.”¹²⁴

Dikkati çeken önemli nokta, ağırlıklı olarak mavi ve yeşilin kullanılmasıdır. Daha önce de söz ettiğimiz gibi yeşil, tabiatı simgelerken mavi de ulaşılmazlığı, sonsuzluğu simgelemektedir.

Beyaz Böcekler adlı eserindeki şiirlere baktığımızda ağırlıklı olarak siyah ve beyazın kullanıldığını fark ediyoruz. Söz konusu eserde kullanılan siyah renk aslında böcekleri simgelemektedir.

“Düşen bir siyah damla o beyaz göllere, çerçeve çatlar kaybolur.”¹²⁵

Dizelerde tabiatın oluşturduğu düzen, beyaz bir göl olarak nitelendirilmiştir ve bir çerçeveye benzetilmiştir. Diğer taraftan tabiat düzeninin parçası olan böcek, siyah damla, varlığını hissettirerek çerçeveyi bozmuştur. Küey, beyaz bir göle düşen böceğin suda oluşturduğu küçük dalgalanmayı tabiattaki bir hareket olarak

¹²⁰ Ahmet Küey, **Aşk Mabedi**, Akademi Yayınevi, İzmir, 2001, s. 33.

¹²¹ A.g.e., s. 37.

¹²² A.g.e., s. 37.

¹²³ A.g.e., s. 43.

¹²⁴ A.g.e., s. 25.

¹²⁵ Ahmet Küey, **Beyaz Böcekler**, Akademi Kitabevi, İzmir, 2001, s. 26.

değerlendirmiş, “*çerçeve çatlar kaybolur*” sözüyle de böceğin varlığını anlatmaya çalışmıştır.

*“Beyaz bembeyaz gözleri vardı
Bir pencere gibi
İçi görünüyordu
İçi beyaz.”*¹²⁶

Dizelerinde şair, beyaz rengi pencere benzetmesiyle böceklerin gözlerini anlatmak için kullanılmıştır.

*“Çiçeklerin aslında yaşarsın
Renklerin bin bir çeşidinde”*¹²⁷

*“Böcekler var allı pullu
Yeşili ebrulu”*¹²⁸

Siyahı siyahlı

*Görmez konuşmaz siyah*¹²⁹ dizelerinde yine farklı renklerle böcekler anlatılmıştır. Diğer taraftan “*Dişsiz damaklarıyla emdiği ilk dünya nimeti beyaz*”¹³⁰ dizelerinde Küey beyazı, ilk dünya nimeti olarak gördüğü anne sütünü anlatmada kullanmıştır.

Serencam¹³¹ şiirinde ise martularla sevgilisini karşılaştırırken, sevgilisinin saflığını, temizliğini yansıtmak için beyazı kullanmıştır.

*“.....
Martuların beyazlığı kirli
O kadın aklımdan geçeli”*

¹²⁶ A.g.e., s. 19.

¹²⁷ A.g.e., s. 13.

¹²⁸ A.g.e., s. 27.

¹²⁹ A.g.e., s. 28.

¹³⁰ A.g.e., s. 18.

¹³¹ Küey, **Genç Spil**, nr. 4, Ekim 1954, s. 5.

Ahmet Küey şiirlerinde anlatmak istediklerini renklerle sembolleştirerek pekiştirmiştir.

3.2.7. Yalnızlık ve Ölüm

Ahmet Küey hayatı boyunca dünyaya, dünya işlerine önem vermeyen, kendisini ailesine ve işine adanmış mütevazı biri olmuştur.¹³² Eşi Perihan Küey'in de belirttiği gibi, günlük yaşantısında fazla konuşmayan, kendi derin dünyasında yaşayan bir kişidir. Gençlik dönemlerinde yaşadığı zorluklar ve çok istediği Edebiyat Fakültesi'ni okuyamamanın verdiği hayal kırıklığı Ahmet Küey'de izler bırakmıştır. Perihan Küey, o yıllardan şöyle söz ediyor:

“Edebiyat fakültesine gideceği için çok mutlu olmuştu fakat belli zorluklar olduğu için devam edemeyeceğini anlamıştı. Bu durum Ahmet Bey'i derinden etkilemişti. Hayatı boyunca maddi sıkıntılardan dolayı zorluklarla okuyan çocuklara destek olabilmek için ve edebiyata yeni şeyler katabilmek için çok fedakârlıklar yaptı.”¹³³

Elem¹³⁴ şiirine baktığımızda, Küey'in yaşadıklarından dolayıdır ki, şiirde talihsizlikten yakınılmaktadır. Şair kendisini diğer talihli insanlarla karşılaştırma içerisine sokarak kendi talihsizliğine isyan etmiştir.

*“Herkes verilenler bende isyan doğurur,
Niçin bende de biraz, biraz bulunmaz derim
.....
Beni anam doğurdu, tapılacak bir ana
Ne yazık hayatımı elemeler hazırladı.”*

¹³² 04.01.2010 tarihinde Manisa'da Ahmet Küey'in gelini Avukat Nazlı Küey ile yapılan görüşme.

¹³³ 20.11.09'da İzmir'de Perihan Küey ile yapılan görüşme.

¹³⁴ Küey, **Gediz**, nr. 88, 10 Ocak 1956, s. 11.

Çocuk¹³⁵ şiirinde çocukluğunu yaşayamamış bir insan görüntüsü çizmiştir. Çocukluk yıllarında fark edilemeyen fakat yıllar geçtikçe geçmişine dönüp bakan ve çocukluğunun da aynı hüznle çevrelenmiş olduğunu fark eden bir anlatım görüyoruz.

*“Oyuncak dünyanın içinde bilmediğim şeyler de vardı
Gülüşlerin yanında ürperişlerdendi rüyalarım,
Şimdi onlara söylesem inanmazlar biliyorum;
Bir masaldan çok masaldır çocukluğum.”*

Perihan Küey, Ahmet Küey’in çocukluğunu bildiği kadarıyla şöyle anlatıyor:
*“ Çocukluğu rahatlık içinde geçmemiş, belli sıkıntılar yaşamış. Çocukken de sessizmiş ve içine kapanıkmış. Çok konuşmazmış. ”*¹³⁶

Uyanış¹³⁷ şiirinde şair yine çocukluğunun ona hatırlattığı derin hüznü yaşamıştır. Geçmiş hatırlamanın verdiği rahatsızlık ve derin yalnızlık hissi anlatılmıştır.

*“Serin çamaşırlar içinde sıcak düşünürdüm
Çocukluğumdan geçtiğim gecelerde
Sorduğum rüyalarda korkardım
Ellerim titrerdi bu hayalin pütüründe.”*

Küey, bu dizelerde çocukluk yıllarına ait sıkıntıları yeniden hayal etmek istemiştir; fakat *“Ellerim titrerdi bu hayalin pütüründe”* dizesiyle geçmişin kötü izini iyiye çeviremediğini ifade etmiştir.

Küey, **Hüzün**¹³⁸ şiirinde tabiatı bu defa hüznü ifade etmek için kullanmıştır. Bahar ve yeşil sevinci, umudu çağrıştıran semboller olarak kullanılmıştır ve şairin içinde bulunduğu ruh hali baharı ve yeşili karşılayamayacak kadar hüznle, çaresizlikle doludur.

¹³⁵ Bedirhan Çokgezen, **Genç Spil**, nr. 4, Ekim 1954, s. 5.

¹³⁶ 20.11.09’daki a.g.g.

¹³⁷ Ahmet Küey, **Genç Spil**, nr. 22, Haziran 1960, s. 2.

¹³⁸ Ahmet Küey, **Genç Spil**, nr. 32, Mart 1962, s. 4.

*“Ağaçlarda kan
Dudaklarım buruk
Gözlerim kızardı neden
Bahara nasıl bakarım
Nasıl beklerim yeşili yapraktan.”*

Kitaplarım¹³⁹ şiirinde Küey, zamanın acımasızca geçişini bedenindeki değişikliklerle somutlaştırarak ifade etmiştir, gençliğiyle içinde bulunduğu zamanı karşılaştırırken en iyi dostun kitapları olduğunu dile getirmiştir. Yaşının ilerlemesiyle birlikte geçmiş hayatını sorgulayan ve ihtiyarlığın kendisinde uyandırdığı duyguların eşliğinde ölüm gerçeğiyle yüzleşen şair, bu konudaki duygularını işlemiştir.

*“Gözlerim ne güzeldi eskiden
Telli gibiydi kıvr kıvr kirpiklerim.
Ve berrak bakışlarım
Bir görseniz dostlarım
Bir de görseniz şimdi.”*

Kitaplara olan derin tutkusunu ve onları hayattaki tek dost olarak görüşünü dizelerde ifade etmiştir. Şiirin bütününde kitaplara bağlılığın çerçevesinde yalnızlık anlatılmıştır.

*“Hiç parayla dost alınır mı dersiniz?
Benimkiler böyledir işte
.....
Onlarla güldüm onlarla ağladım
.....
Kara sevda misali sardı sayfalar beni
Öldüğümde beni kara topraklara değil
Kara kaplı kitaplara gömün dostlar.”*

¹³⁹ Ahmet Kudret, **Genç Spil**, nr. 22, Haziran 1960, s. 6.

Ahmet Küey, **Yalnız**¹⁴⁰ şiirinde yalnızlık çeken, kimsesi olmayan birisinin ölümünü anlatmıştır.

*“Rüyası bitmiş, şiiri tükenmiş,
Bekleyişin lisaniyla avunurdu.”*

Şair, bu dizelerde ölümünü bekleyen bir insan görüntüsü çizmiştir. Rüyasının bitmiş, şiirinin tükenmiş olması umudun da bitişi gibi anlatılmıştır.

*“Ölmek güzel şeydi bir bakıma
Kimsesi kalmayınca insanın
Bir buluşmaya gidiş gibiydi.
Ayrılışı aramızdan o garibin”*

Şiirde ölüm kaçınılmaz son olarak ifade edilmemiştir. Ölüm, bir kaçış, bir buluşma, kimsesizlikten daha mutluluk verici bir duygu olarak ifade edilmiştir.

*“Rüyaları rengini kaybetti
Kör doğan bir insanın rüyaları gibi
Şimdi toprakta böceklerle evli
Şimdi hakiki dost sahibi.”*

Ölüme kavuşma “Rüyaları rengini kaybetti” dizeleriyle ifade edilmiştir. Küey, ölümü bir kurtuluş olarak görmüştür; toprak altındaki böcekleri insanlardan daha hakiki bir dost olarak kabul etmiştir. Aynı duyguları Küey’in **Yalnız Kalan**¹⁴¹ şiirinde yalnız kalan birini tasvirinde de görüyoruz.

*“Gözlerinde gecenin hayatı
Bitmek üzere bir mum ışığı*

¹⁴⁰ Ahmet Kudret, A.g.y, nr. 13, Temmuz 1955, s. 4.

¹⁴¹ Ahmet Küey, **Genç Spil**, nr. 4, Aralık 1954, s. 5.

Derin kederler içinde

.....
*En güzel vazoda en güzel çiçek
Vazo çatlağından sızdı tükendi.”*

İlk dizelerde hayat, bir mum ışığı olarak sembolleştirilmiş ve ölüm mum ışığının bitmesi olarak ifade edilmiştir. “*En güzel vazoda en güzel çiçek*” dizelerinde hayat vazo, tasvir edilen kişi de çiçek olarak sembolleştirilirken ölüm, vazoda oluşmuş bir çatlak sonucu suyun tükenip çiçeğin solması olarak ifade edilmiştir.

Ölü-Toprak¹⁴² şiirinde Ahmet Küey toprağı kişileştirerek toprağın gözündeki ölüyü anlatmıştır.

*“Gün batımında geldin kollarıma
Seni kendimdesin diye benimsedim
Gözlerin sönüktü göremezdin, duyamazdın
Unutulmuş bir eşya gibi kalmıştı kulakların dünyada
Ve sen bilmeden istediğın bırakılış hazzı içinde
Özlediğın benim oldun.”*

Şiirde toprağın gözündeki ölü anlatılmıştır. Toprağın cansız bir bedeni benimseyişi ve kollarına alışı insanın topraktan yaratılmış olmasına bağlanarak ifade edilmiştir.

Ayrı¹⁴³ şiirinde Küey, çektiğı yalnızlığı ve sıkıntılarını sevgilinin yokluğuna bağlamıştır.

*“Düşünmezdim böyle
Parasız olduğumdan,
Ağlamazdım yalnızlıktan
Gece kapımı çevirip odama
Kurulduğunda hüznün*

¹⁴² Ahmet Kudret, a.g.y., nr. 4, Aralık 1954, s. 5.

¹⁴³ Bedirhan Çokgezen, a.g.y., nr. 12, Haziran 1955, s. 2.

*Gurbet nedir bilmezdim
Yanımda olsan.”*

Sevgilinin varlığı çekilen tüm yalnızlığı ve diğer sıkıntıları ortadan kaldıracaktır. Şiirde şairin gurbette çektiği yalnızlıktan duyduğu derin hüznün “*Gece kapımı çevirip odama kurulduğunda hüznün*” dizeleriyle vurgulanmıştır.

İlk ve Son¹⁴⁴ şiirinde Küey, insanı ilk ve son günüyle karamsar bir ruh haliyle ele almıştır. İnsanın ölümle karşılaşacağı günü doğduğu ilk günde ağlamasıyla bağdaştırmıştır.

*“İnsan ağlamak içinmiş sanki doğarken
.....
En sonunda döner de tanıyamaz
Başladığı yere gelir, yorgun, karanlık.”*

Ahmet Küey **Ölmek**¹⁴⁵ şiirinde ölümün ardındaki manzarayı tabiatla bütünleştirerek tasvir etmiştir.

*“Kök birden kesildi toprak içinde yürümekten
Rüzgâr son sallantısında asıldı
Gökyüzünde çizildi soru
Kapladi her yanı o büyük an.”*

Ölümün ardından tabiattaki hareketin son buluşunun izleri “*Kök birden kesildi toprak içinde yürümekten*” dizeleriyle ifade dılmıştır. Ölüm bütün döngüyü, hareketi sonlandıran bir zaman olarak anlatılmıştır.

Unutulan¹⁴⁶ şiirinde Küey, henüz toprağa kavuşmamış bir ölüyü anlatmıştır.

¹⁴⁴ Ahmet Kudret, **Genç Spil**, nr. 20, Mayıs 1957, s. 12.

¹⁴⁵ Ahmet Küey, a.g.y., nr. 30, Aralık 1961, s. 5.

¹⁴⁶ Bedirhan Çokgezen, **Genç Spil**, nr. 24, Kasım 1960, s. 13.

*“Ötelerin sesi geliyordu
Aydınlığın ortasındaki siyah çizgi yerinden
Unutulan var dünyada
Unutulan diyordu
Sabaha açılmış pencerenin dirseklerinde
Yorgun saçlar ve taze dudağın utancından
Uzayıp kopmayan bir damla gibi düşüyordu
Toprağa çevrili göz uçlarından
Buruk sevincinden
Yaşamayışından”*

Dizelerde genç fakat yalnızlık çeken birinin ölümle kavuşması esnasında yaşadığı buruk sevinç, bir anlamda kurtuluş, anlatılmıştır. Bedeni gençliğine, yaşına direnen, ölmek için henüz genç olan birinin hayattan kopuş manzarası “*Yorgun saçlar ve taze dudağın utancından, Uzayıp kopmayan bir damla gibi düşüyordu*” dizelerinde anlatılmıştır.

Küey’in şiirlerinde kimi zaman şikâyet ettiğine tanık olduğumuz yalnızlık, kimi zaman kendisine ait iç dünyasına kaçıışı şeklinde karşımıza çıkar. Bu kaçış, geçmişinden ve dış âlemin getireceği belirsizliklerden uzaklaşıp sığınılacak huzurlu bir dünyaya olan özlemin tezahürüdür.

Ahmet Küey yalnızlık ve ölüm temasını şiirlerinde bir bütün olarak işlemiştir. Karamsar bir ruh haliyle yazdığı söz konusu şiirlerinde, diğer şiirlerinde olduğu gibi, tabiatı görüyoruz. Tabiatı kendisine temel malzeme olarak seçen Küey, tabiatı ve varlıklarını kendi ruh haline, düşüncelerine göre şekillendirebilmiştir.

3.2.6. Önemli Şahsiyetler

*“Yunus Emre ve Fuzuli’den hakiki sanat eserinin benliğimiz ve bu benliğimizin tesiri altında kaldığı herhangi bir varlıkla mücadelesinin ifadesiyle meydana gelebileceğini öğrendim”*¹⁴⁷ diyen Ahmet Küey her iki şairi de okumuştur. **Yunus**

¹⁴⁷ Ahmet Küey, **Çağdaş**, nr. 2, Haziran 1946, s. 3.

Emre'ye¹⁴⁸ adlı şiiri Ahmet Küey'in hece ölçüsü ve dörtlüklerle yazdığı ilk şiirlerindedir. Şiirde Küey, Yunus Emre'yi ve onun sanat anlayışını mistik bir söylemle yüceltmıştır.

*“Sen de çok güzele âşık olmuşsun
Sevgi ateş ile bağı dolmuşsun
O diyara giden doğru yolmuşsun
Şimdi neredesin, gölgen nerede?”*

Aynı duygu ve düşüncelerle **Mevlana**¹⁴⁹ şiirinde Küey Mevlana'yı ve onun sanat anlayışını övgülerle anlatmıştır.

*“O Acem mülkünden gelme Türk piri
Yıldız toplar gibi ilham toplamış.
Yazmış pir eser MESNEVİ'yi”*

Fuzuli¹⁵⁰ şiirinde Ahmet Küey Fuzuli'nin şiirlerinde işlediği ilahi aşkın güzelliğinden söz etmiştir.

*“Gözlerinde ilahi aşkın buğusu
Alnındaki derin çizgilerde hayatın kalemi
Yazdırmış sana her gazelini”*

Ahmet Küey, bu şiirlerini henüz lise öğrencisiyken yazmıştır. Tasavvufun temelini oluşturan sanatçılara duyduğu hayranlıklarını dizelere dökmeye çalışmıştır.

¹⁴⁸ Ahmet Küey, **Gediz**, nr. 74, Mayıs 1944, s. 13.

¹⁴⁹ A.g.y., nr. 85, 1Ekim 1945, s. 8.

¹⁵⁰ A.g.y., nr. 87, 1 Aralık 1945, s. 3.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. ŞİİRLERİNDE YAPI ve ÜSLUP

4.1. Nazım Birimi ve Ölçü

Ahmet Küey, ilk şiirlerini hece ölçüyse ve dördlüklerle yazmıştır. Düzenli nazım şekillerini, özellikle halk edebiyatı geleneğinde yer alan dördlükleri kullanmıştır. Daha sonraki şiirlerinde Küey'in ölçü ya da şekil kaygısı içerisinde olmadığını görüyoruz. Şair, hece ölçüsü ve dördlüklerle şiire başlarken mensur şiir tarzını *Aşk Mabedi*'nde geliştirmiştir. *Beyaz Böcekler*'de de serbest şiire yönelmiştir. Küey, kendisini kalıpların, sınırların içine sokmamıştır. Dizelerdeki rahat söyleyiş aynı şekilde şiirlerin biçimine de yansımıştır.

*“Gözlerin yeşil yapraktaki şebnem
Gönlüm sabah rüzgarı olmak ister
Seni sevdim gözlerin için ben
Çünkü bana ruhunu gösterdiler.”¹⁵¹*

Mensur şiir türünde yazılmış *Aşk Mabedi* adlı eserinin içerisinde dördlüklerden oluşmuş tek şiirdir.

*“Bir badeden aşkı sundu da bize
Onu alev dolu nehirdir sandık
Bir badeden aşkı sundu da bize
Onu devrimizde zehirdir sandık.”¹⁵²*

Küey'in **Yunus Emre**'ye şiiri 1944'te *Gediz* dergisinde yayımlanmış ilk şiirlerindedir. Şiir 11'li hece ölçüsüyle dördlüklerle yazılmıştır. Çapraz uyak şeklinde uyaklanmıştır.

¹⁵¹ Ahmet Küey, **Aşk Mabedi**, Akademi Kitabevi, İzmir, 2001, s. 29.

¹⁵² **Gediz**, nr. 74, Mayıs 1944, s. 13.

*“Günler gelir ağlarım
Yaramı ben bağlarım
Ben de şu Gediz gibi
Bir susar bir ağlarım.”*

Şairin 1944'te **Bakırçay** dergisinde yayımlanan *Gediz*'e şiiri de dördlüklerle ve 7'li hece ölçüsüyle yazılmıştır ve şiir mani tipinde uyaklanmıştır.

*“Beyaz at üstünde, al serpuş başta
Girmişti Mısır'a Sultan Selim Han
Teslim oldu Memlük en son savaşta
Yardımcıydı hoca, âlim, kumandan.”*

Mısır Seferi¹⁵³ de 11'li hece ölçüsüyle ve dördlüklerle yazılmıştır ve düz uyak şeklinde uyaklanmıştır.

*“Her sabah erken erken
Veya güneş doğarken
İşine gideceksin”*

Küey'in ilk şiirlerinden olan **Hayat**¹⁵⁴ şiiri 8'li hece ölçüsüyle üçlüklerle yazılmıştır ve şiir düz uyak şeklinde uyaklanmıştır.

Ahmet Küey'in Tagore'dan etkilenerek yazdığı *Aşk Mabedi* adlı eserindeki şiirleri mensur şiirdir.

*“Tagor, Bahçıvanından aşk nameleri, Gitanjali'nden nefesler dinledim.
Heyhat! Sen bir tanrı, ben ise bir insandım. İşte bunun için, bir vecd içinde
onları okuyup içime doldurmakla beraber bir şey anlayamadım.”*¹⁵⁵

¹⁵³ **Gediz**, nr. 82, 1 Temmuz 1945, s. 10.

¹⁵⁴ **Bakırçay**, nr. 8, 1944, s. 8.

“Akşamın serinliğinde pencereni aç. Rüzgârın sana getireceği nefesimi göğsüne doldur sevgilim.”¹⁵⁶

“Semanın mavi aynasında, altın saçlarını gümüş omuzlarına tarıyor. Ona ikimizin de gözlerine aynı ışıkla gülmesini söyle. Ve onunla benim aramda elçi ol, mukaddes bir elçi.”¹⁵⁷

Ahmet Küey’in *Aşk Mabedi* adlı eseri Tagore’un *Gitanjali* ve *Bahçivan* adlı eserlerine bir nazire niteliğindedir. Dolayısıyla, şiiirler arasında gerek şekil gerekse üslup bakımından büyük benzerlikler vardır.

“Gitme sevgilim bana veda etmeden gitme. Bütün gece uyanık bekledim ve şimdi gözlerim uykuyla ağırlaştı. Uyurken seni kaybederim diye korkuyorum.

Bana veda etmeden gitme sevgilim.”¹⁵⁸

“Artık ayrılıyorum. Vedalaşalım, kardeşler! Sizi selamlıyorum ve ayrılıyorum. İşte kapımın anahtarlarını geri veriyorum ve evime olan hakkımdan vazgeçiyorum. Sizden son olarak birkaç müşfik söz bekliyorum.”¹⁵⁹

Ahmet Küey de Tagore gibi eserindeki şiiirlere başlık koymamıştır, şiiirlerini numaralandırmıştır.

Küey’in *Beyaz Böcekler* adlı şiiir kitabındaki eserlerinde şiiirler serbest ölçüyle ve düzensiz nazım şekilleriyle yazılmıştır. Eserde özellikle seçilmiş ve eserin bütününe oluşturmuş belli bir nazım şekli yoktur.

*“Gözlerin büyük büyük dünyalar için
Gözlerin beyaz için
Öylesine bir rüya ile dolu ki
Yaşadığının farkında değilsin.”¹⁶⁰*

*“İçinde ağaçlar büyür
Uzun uzun*

¹⁵⁵ Küey, a.g.e. s. 13.

¹⁵⁶ Küey, a.g.e. s. 37.

¹⁵⁷ Küey, a.g.e. s. 23.

¹⁵⁸ Tagore, **Bahçivan**, Dergâh Yayınları, İstanbul, 2006, s. 56.

¹⁵⁹ Tagore, **Gitanjali**, Dergâh Yayınları, İstanbul, 2006, s. 107.

¹⁶⁰ Ahmet Küey, **Beyaz Böcekler**, Akademi Kitabevi, İzmir, 2001, s. 33.

*Ağaçlar dallar senin
Kat kat kabuktaki renk gibi
Meyvaya hasretsin.*”¹⁶¹

*“Ağlayışını duydum
Gecenin kenarında açılan yarıktan
Bir buruk ses
Bir çitirdayış
Kat kat olmuş
Kıvrır kıvrır kıvrılmışsın
Yüzünü göstermek istemediğinden
Gözlerini içine çevirmişsin.*”¹⁶²
*“Diplerden deniz yüzüne
Koşup gelen
Kumsalda ışıklı
Islak
Gülen
Bir an*”¹⁶³

Ahmet Küey’in yayımlanmamış, defter halinde kalmış, eşi Perihan Küey’e yazdığı şiirlerine baktığımızda hepsinin, *Aşk Mabedi* adlı eserinin düzeninde, mensur şiir olduğunu görüyoruz.

*“Bir fırtınayla birleşen dudakların kıpırdanışında hayatın musikisi vardır.
Ben dudaklarımdaki lezzetle gençleşir yeni yeni hayat çiçekleri toplarım.*”¹⁶⁴

*“Denizin sakin olduğu bir günde martular vücutlarını sulara çarparak uçarlar.
Bulutlar sakin semada dolaşırlar. İnsanlar bir şey düşünüyor gibidir. Rüzgar hafif
eser ve çok şeyler söyler. Seni bekliyorum perim.*”¹⁶⁵

¹⁶¹ A.g.e., s. 55.

¹⁶² Küey, **Beyaz Böcekler**, Akademi Kitabevi, İzmir, 2001, s. 54.

¹⁶³ Küey, **Beyaz Böcekler**, Akademi Kitabevi, İzmir, 2001, s. 30.

¹⁶⁴ Küey, **Geceden Süzülen Nağmeler**, Manisa, 1948.

“Seni görmediğim günler ömrümün azap günleri oluyor.

Zaman...

Onun ölçüsünü senin yanında ve senden ayrı olduğum vakitler ölçemiyorum.”¹⁶⁶

Bu eserlerde de şiirler ağırlıklı olarak mensur şiir şeklinde yazılmış olsa da Küey, diğer eserlerinde olduğu gibi yine dörtlüklerden yararlanmıştır.

“Bu sonsuz yeşillik içinde

Gözlerim esmer geceyi bekler

Esmer geceler içinde

Rüyamı dolduran siyah gözler.”¹⁶⁷

“Güzel günler vaat ediyor aşkımız

Çektiğimiz acıya rağmen

Bulutlar yağmur vermediyse de

Toprağı ıslatacak gözyaşlarımız.”¹⁶⁸

Ahmet Küey’in dergilerde yayımlanmış eserlerini dikkate aldığımızda ilk dönem şiirlerinin dışında hepsinin serbest ölçüyle yazıldığını görüyoruz.

4.2. Ahenk

Bugünkü Edebiyatımız¹⁶⁹ başlıklı yazısında Ahmet Küey: *“Şiir birçok kimseler tarafından birçok şekilde tarif edilmiştir. Fakat bunların içinde en doğrusu: Şiir duymaktır şeklinde ifade edilmek istenen şeklidir.”* Ahmet Küey şiirlerinde ses değerlerini aliterasyon ve ikilemelerle gözetmeye çalışmıştır. Şiirlerindeki kafiye ya da sembolik olarak oluşturduğu bazı sözcükler ahenk ve vurgu yaratma amaçlıdır.

“Bu hüziin dolu çılgın yalnızlığım içinde

¹⁶⁵ Küey, **Daussıla**, Manisa, 1950.

¹⁶⁶ Küey, **Semavi Çiçekler**, Manisa 1948.

¹⁶⁷ Küey, a.g.e., Manisa, 1948.

¹⁶⁸ Küey, a.g.e., Manisa, 1948

¹⁶⁹ Küey, **Spil** nr. 11, 25 Ocak 1947, s. 1.

Hatırlatma beni öldüreceksin Dorosella”¹⁷⁰

Dizelerdeki “-l” sesinin hâkimiyeti şiire ahenk bakımından zenginlik katmıştır ve Küey’in sevgiliye taktığı sembolik isim Dorosella, ahengi tamamlamak için özellikle seçilmiş gibidir.

Benzer özellikleri **Gülru**¹⁷¹ şiirinde de görüyoruz.

*“Bilinmez bir dert ileydik Gülru
Gözlerimizi büyülten dünyalar vardı
Dünyalar ki, ebrulu donuk
Dünyalar ki, ta içimizde”*

Gülru ismiyle ahenk sağlaması amacıyla “dert” sözcüğüne gelen “ile” edatı sözcüğe bitleştirilmeden yazılmış, “büyüten” sözcüğünün yerine “büyülten” sözcüğü yazılarak özellikle -l sesi ön plana çıkartılmak istenmiştir.

*“Onların;
Bakışlarından,
Duruşlarından,
Ve yürüyüşlerinden bir şey anlamazsınız.
Fakat onlar her şeyi söyler.”*

Anadolu İnsanı¹⁷² şiirindeki dizelerde –ş, -n, seslerinin tekrarları şiirde ahenk ve bütünlük yaratmıştır.

*“Diğer eli çırpınıyordu
Sularda
Uzun
Uzun uzun
Halka halka*

¹⁷⁰ **Genç Spil**, nr. 27, Nisan 1961, s. 9.

¹⁷¹ A.g.y., nr.19, Şubat 1957, s. 5.

¹⁷² **Çağdaş**, nr. 3, 10 Temmuz 1946, s. 5.

Ağır ağır.”

Küey’in **Pandomim**¹⁷³ şiirinde dikkati çeken, ikilemelerin sıkça kullanımınıdır. Küey, ikilemelerle vurguyu ve ahengi kuvvetlendirmiştir.

“ ...

Durgun ve bulanık akardı şehrimden

Durgun ve bulanık akardı.”

Niobe¹⁷⁴ şiirinde ise tekrarlanan sözcük değil cümledir. Küey, ilk dizede oluşturduğu devrik cümleyi alt dizede *şehrimden* sözcüğünü eksilterek kurallı hale getirmiştir ve *Durgun ve bulanık* söz grubunu vurgulamıştır.

“ ...

Unutulan var dünyada

Unutulan

Diyordu.”

Küey, **Unutulan**¹⁷⁵ şiirinde *unutulan* sözcüklerini tekrarlayarak unutulmuşluğu pekiştirmeye çalışmıştır.

“ ...

Tutabilirdim söyleyebilirdim görebilirdim

İçimle

Dışından birleşmişti yaşamak.

Bölük

Pörçük bir rüzgar gibi geçti giden

.....

Dal

Budak sarmış ruhlarımızda

¹⁷³ **Genç Spil**, nr. 26, Şubat 1961, s. 7.

¹⁷⁴ **Gediz**, nr. 104, Nisan 1950, s. 20.

¹⁷⁵ **Genç Spil**, nr. 24, 1960, s. 13.

Gençliğimizdeydi

.....”

19 Mayıs'tan Kurtuluş Savaşımıza Atatürk'ten¹⁷⁶ şiirinde dizelerin ikileme oluşturan sözcüklerden kırıldığını görüyoruz. Şiirin bütünündeki monotonluğu kırmak ya da şiirin temasına bağlı olarak şiire hareket kazandırmak amacıyla yan yana yazılması gereken yinelemelerin kırılmış olduğunu söyleyebiliriz.

Ahmet Küey'in şiirlerinin yapısına genel olarak bakıldığında Ahmet Küey, şiirlerinde farklı şekiller ve ölçüler kullanmıştır. Şiirlerini mevcut şekillerin içerisine tamamıyla dâhil etmeden ahenk unsurlarından, geleneksel biçim ve ölçülerden yararlanarak yazmıştır. Heceden serbest ölçüye, dörtlükten mensur şiire geçerek şiirlerinde monotonluğu kırmak istemiştir. Geleneksel halk edebiyatını kendisine zemin edinmekle birlikte modern bir söylem yakalamaya çalışmıştır.

4.3. İmge

*“İmge, sanatçının çeşitli duygularıyla algıladığı özel, özgün bir görüntünün dille aktarılışdır; bir betimleme değil, öznel bir yorumlama sayılabilir.”*¹⁷⁷ Ahmet Küey, duygularını somutlaştırma konusunda en fazla tabiattan yararlanmıştır. Gücünü, imge dünyasını tabiat varlıklarından oluşturmuştur ve bilinmezlerin, tarif edilmesi zor olanların şifresini çözme amacına girmiştir diyebiliriz. Sınırları, tabiatın sınırsızlığında, bitmeyen döngüsünde aşmaya çalışmıştır.

“Mehtabın gümüş serptiği bu gece.”

.....

Esmer bir geceydi

.....

Gülüştüler ve el çırpı dinleyenler

İçimdeki yağmurdan habersiz.”

¹⁷⁶ A.g.t., s. 34.

¹⁷⁷ Doğan Aksan, **Şiir Dili ve Türk Şiir Dili**, Engin Yayınları, Ankara, Ekim 2006, s. 32.

Ahmet Küey, **Hayata Dair Şiirler**¹⁷⁸ adlı eserlerinde imgeleri çağrışımlardan yararlanarak oluşturmuştur. Yağmurun yağmasını “*Mehtabın gümüş serptiği bu gece*” imgesiyle ifade etmiştir. Yağmurun zihinlerde oluşturduğu hüznün çağrışımından hareketle *İçimdeki yağmurdan habersiz* dizesiyle yalnız, hüznü bir insan görüntüsü çizmiştir. İnsandan doğaya aktarma yaparak *Esmer bir geceydi* imgesiyle şiirin bütünündeki hüznü insan-doğa ikiliğinde oluşturmuştur.

*“Kök birden kesildi toprak içinde yürümekten
Rüzgar son sallantısında asıldı
Gökyüzünde çizildi soru
Kıpladı her yanı o büyük an.”*

Ölmek¹⁷⁹ şiirinde hayatın son buluşunu, ölümü tabiattan yararlanarak ifade etmiştir. Hayatın devamlılığı ilk dizede kişileştirme sanatına başvurulmuş kökün toprak içindeki yürüyüşüyle anlatılmıştır. *Yürüyüşün kesilmesi, rüzgârın son sallantısında asılması* tabiattaki döngünün, hayata dair izlerin sonlanması dizelerde ölümü tarif etmektedir.

*“Gece kapımı çevirip odama
Kurulduğunda hüznün”*

Küey’in **Ayrı**¹⁸⁰ şiirinde yalnız bir insanın hayatındaki hüznün hâkimiyeti kişileştirmelerle anlatılmıştır. Gecenin insan zihninde oluşturduğu yalnızlık çağrışımından yararlanılmıştır diyebiliriz. Hüznün için gelmek fiilinin yerine kurulmak fiilinin kullanılması hüznün kalıcılığını ve yoğunluğunu artırmıştır.

*“Bir şairin asıl yaratıcı kudreti, onun şiirlerindeki benzeyen ve benzetilen unsurların birbirlerini yaratıcı anlamda determine ederek kökten değiştirdiği yayılğan imgelerle ortaya çıkar.”*¹⁸¹ Şiirde oluşturulan benzeyen ve benzetilen ilişkisi çok

¹⁷⁸ A.g.t., s. 39.

¹⁷⁹ **Genç Spil**, nr .30, Aralık 1961, s. 5.

¹⁸⁰ Bedirhan Çokgezen, a.g.y., nr. 12, Haziran 1955, s. 2.

¹⁸¹ Ramazan Korkmaz, **İkaros’un Yeni Yüzü Cahit Sıtkı Tarancı**, Akçağ Yayınları, Ankara, 2002, s. 277.

tanıdık fakat daha önce hiç düşünülmemiş bir birleşimin oluşturduğu güçlü uyum sayesinde okuyucunun zihninde kalıcılık ve derinlik yaratır. Ahmet Küey’in şiirlerinde oluşturduğu bazı benzeyen-benzetilen ilişkilerine bakarsak iki farklı kelimenin yan yana gelmesi sonucu ortaya çıkan yepyeni bir çağrışımın insan zihnindeki görüntüsü yukarıda da belirttiğimiz gibi derindir.

Küey’in **Çocuk**¹⁸² şiirindeki“Oyuncak dünya” ve **Yaşamak**¹⁸³ şiirindeki “Kadın göz” gibi benzetmelerde benzeyen ile benzetileni oluşturan sözcükler zihinlerdeki genel çağrışımlarını kaybedip yeni anlamlar, yeni çağrışımlar oluşturmuştur. Oyuncak dünya benzetmesi, bir çocuğun gerçekliklerden uzak kurduğu masum bir dünyanın ifadesi olurken “Kadın göz” benzetmesi dişi bakışların imgesi haline gelmiştir.

Anadolu İnsanı¹⁸⁴ şiirinde Küey, Anadolu insanının verdiği yaşam mücadelesini “*Bu lisanı ancak, bazen ekmek yerine dilini yiyenler anlar.*” dizeleriyle ifade etmiştir. *Ekmek yerine dilini yiyenler*, açlığının altına gururla sığınan ve çektiği açlığı kimseye belli etmeyen bir Anadolu insanının ifadesidir.

4.4. Benzetmeler

“Şiir dilinde, dilde genelleşmiş benzetmelerden yararlanıldığı gibi özgün, şairin kendisine özgü benzetmelere de sık sık rastlanır. Bunlar özgün oldukları ölçüde dinleyen / okuyanın zihninde, istenen tasarım ve imgelerin oluşumunu sağlar; anlatımı başarılı kılar.”¹⁸⁵ Anlatımı ya da okuyucuya verilmek istenen duyguyu görünür hale getirmek için kullanılan benzetmeler Ahmet Küey’in şiirlerinde de geniş yer tutar.

“*Muradım hayali bir dünya gibi.*”¹⁸⁶ (**Muradım**)

Küey’in **Muradım** adlı şiirindeki benzetme aslında soyut bir kavramı somut bir kavrama benzetme gibi görünüyor; fakat dünya sözcüğü hayali sıfatıyla

¹⁸² Bedirhan Çokgezen, **Genç Spil**, nr. 4, 1954, s. 5.

¹⁸³ Küey, a.g.y., nr. 17, 1956, s. 1.

¹⁸⁴ Küey, **Çağdaş**, nr. 3, Temmuz 1946, s. 5.

¹⁸⁵ Prof. Dr. Doğan Aksan, A,g,e., s. 119.

¹⁸⁶ **Çağdaş**, nr. 3, 10 Temmuz 1946, s. 5.

soyutlaşıyor ve benzetme gibi edatıyla zihinde somutlaşmak yerine soyutlaşıyor. **Senfoni**¹⁸⁷ şiirinde bu dizelerdeki benzetme yolunun tersine Küey, sevgilinin tenini ve dudaklarını güle benzeterek somutlaştırma yoluna gitmiştir.

*“Güller ki tenin gibi
Güller ki dudakların gibi güzel.” (Senfoni)*

İstanbul’un ellerini ve ayaklarını fildişine benzeten Küey, benzetmeyi kişileştirme yoluyla kuvvetlendirmiştir.

“Elleri ayakları sanki fildişi.”¹⁸⁸ (İstanbul)

Yalnız¹⁸⁹ şiirinde ise yalnızlığı, kör doğan insanların rüyalarındaki renksizlik olarak tarif eden Küey, gibi edatıyla soyut bir kavramı tekrar soyut bir kavrama benzetmiştir. Okuyucunun zihninde somutlaşan kör doğan insan görüntüsü soyut bir kavram olan rüya ile bütünleşerek tamamıyla soyutlaşmıştır.

*“Rüyaları rengini kaybetti
Kör doğan insanın rüyaları gibi.” (Yalnız)*

*“Kaplumbağa ayağına dönmüş elleri
Ağ ortasında duran sırtı haçlı örümcek gibi gözleri.”*

Ahmet Küey’in **Anadolu İnsanı**¹⁹⁰ adlı şiirindeki fiziksel benzetmeler derin anlamlar içermektedir. Anadolu insanının çalışmaktan nasırlaşmış ellerini kaplumbağa bacağına benzetmiştir. Diğer taraftan, Anadolu insanının gözleri için yaptığı benzetme Küey’in imge dünyasının zenginliğini ve derinliğini kanıtlar niteliktedir. *Ağın ortasında sırtı haçlı örümcek*, uykusuzluktan, yorgunluktan gözlerine kan oturmuş ve

¹⁸⁷ **Genç Spil**, nr. 16, 1956, s. 6.

¹⁸⁸ A.g.y., nr. 14, 1955, s. 4.

¹⁸⁹ A.g.y., nr. 13, 1955, s. 4.

¹⁹⁰ **Çağdaş**, nr. 3, 10 Temmuz 1946, s. 5.

gözlerinin etrafı yılların, şartların zorluklarından kırışmış bir Anadolu insanı manzarasını çağrıştırmaktadır. Ahmet Küey, *ağın ortasında duran örümceği* göz, ağı da gözlerin etrafındaki kırışıklıklar olarak hayal etmiştir. *Sırtı haçlı* ifadesi de yukarıda belirttiğimiz gibi gözlerdeki yorgunluğun, uykusuzluğun nedeni kanlı bakışlardır.

4.5. Karşıt Kavramlar

*“Gerek günlük dilde, gerekse şiir dilinde karşıt kavramların ve anlamca birbirine karşıt olan önermelerin bir arada kullanılmasının, okuyan/dinleyenin zihninde bir metin çözümlenirken bu kavram ve önermelerin ortaya çıkan karşıtlıkla, daha belirgin bir biçimde canlanmalarına olanak sağladığı görülmekte, böylece, zihinde bir hareketlilik doğurduğuna tanık olunmaktadır.”*¹⁹¹

Şiiri etkili kılan birçok unsurdan söz etmiştik. Yukarıda da belirtildiği gibi karşıt kavramlardan yararlanma verilmek istenen duygunun daha belirgin hale gelmesine yardımcı olmaktadır. Başka bir deyişle, bir kavramın karşıt anlamlısının bulunması okuyucunun söz konusu kavramın anlamından emin olmasını sağlar.

Tabiattan ve renklerden fazlasıyla beslenen Küey’in *Beyaz Böcekler*’deki şiirlerinde zıtlıklara sıkça rastlıyoruz.

“Böceklerde beyazlık

Aşka

Hayata

Ölüme

Ait

Acılık

Yakın ya da uzak

Dumanlar içinde

Dumanla çizilmiş

Gibi

*Yaşamak.”*¹⁹²

¹⁹¹ Doğan Aksan, a.g.e. s. 114.

¹⁹² Ahmet Küey, **Beyaz Böcekler**, Akademi Kitabevi, İzmir, 2001, s. 23.

Kısa ve eksik anlatımlara başvurarak sadece sözcükler arasında değil, aynı zamanda anlamda da karşıtlıkların bulunduğu yukarıdaki şiirde böceklerin dünyasına kulak verme ve onların dünyalarını anlama çabası vardır. Yakın-uzak sözcüklerinin arasındaki karşıtlığın yanı sıra beyazlığın böceklerde olmasına rağmen dumanla çizilmiş bir hayatı yaşamaları arasında da anlam bakımından karşıtlık vardır.

“Beyazı seviyorum

Yedi rengin özü

Siyah böceklerin içi

Beyaz

Ne ki

Karayla yazılmış

Günceci

Dünyaya gelmiş

Sade.”¹⁹³

Yukarıda açıklamaya çalıştığımız şiire benzer olarak burada da kısa ve eksik anlatımların olduğunu görüyoruz. Siyah-beyaz zıtlığının yanı sıra şiirde beyaz olan böceğin güncesinin kara olduğu vurgulanmaktadır. Ahmet Küey, şiirde kalıcılığı ve etkileyciliği sağlamak için karşıtlıklardan yararlanmanın yanı sıra, gördüğümüz gibi kısa anlatımlardan da yararlanmıştı.

*“Gerçek şiir örneklerinin niteliklerinden birini de oluşturan bu yön, gereksiz sözcüklerden kaçınmayla, göstergeleri elden geldiğince geniş bir anlam çerçevesine kavuşturacak biçimde kullanmayla ortaya koymakta, aynı zamanda şiirin kalıcılığını da sağlamaktadır”.*¹⁹⁴

¹⁹³ Ahmet Küey, a.g.e., s. 22.

¹⁹⁴ Doğan Aksan, a.g.e., s. 59.

4.6. Kelime ve Cümle Yapısı

Küey'in şiirlerini söz varlığı açısından değerlendirdiğimizde şiirlerinde -özel isimlerin dışında- yabancı sözcüklere yer vermediğini, Türkçe sözcüklerle şiir yazmaya özen gösterdiğini söyleyebiliriz. Küey'in kullandığı kelimeleri türleri bakımından incelediğimizde şiirlerinde hem isimlerin hem de fiillerin sıkça kullanıldığını görüyoruz; fakat şöyle bir ayırım yapabiliriz ki, Ahmet Küey'in epik şiirlerinde fiiller, lirik şiirlerinde ise isimler fazladır. Bir edebi eserde fiillerin fazla kullanılmasıyla alakalı Mehmet Kaplan şunları söyler: “ *Fiile ehemmiyet verenle vermeyen sanatkâr iki ayrı hassasiyet tipi teşkil eder. Dünyayı hareket halinde kavrayan sanatkârla, statik şekilde tasavvur eden sanatkâr arasındaki fark, üslupta, birincisinin fiili, ikincisinin sıfatı ön planda tutmasıyla kendini gösterir.*”¹⁹⁵

Ahmet Küey'in epik şiirlerinde hareketi ön planda tutmuş olması bu şiirlerde fiillerin daha fazla kullanıldığını açıklar. Tabiat unsurlarının veya insan özelliklerinin ön planda tutulduğu şiirlerde ise statik bir anlatım söz konusudur.

Küey'in **Civan Mehmedim**¹⁹⁶ ve **8 Eylül 1922**¹⁹⁷ epik şiirlerine bakacak olursak.

“Gözlerimin önünden kahramanlar **geçiyor**

Toprağımdan, sınırlarımdan, Kore'den...

Süngüleri kırıldığı **olmuş**,

Aç **kalmışlar**,

Sakalları çöken avurtlarını örtmek içinmiş gibi **uzamış.**” (Civan Mehmedim)

“Ordular zafer şarkılarıyla **geçti**

Güneşin battığı yere **gittiler**

Seslerini

Son nefesleriymiş gibi güçlkle **yükseltiyorlardı**

Aç ve çıplaktı askerle.

¹⁹⁵ Mehmet Kaplan, **Tevfik Fikret, Devir-Şahsiyet-Eser**, Dergah Yayınları, İst., 1995, s. 239.

¹⁹⁶ Ahmet Kudret, **Genç Spil**, nr. 15, Aralık 1955, s. 12.

¹⁹⁷ Ahmet Küey, **Bizim Lise**, nr. 3-4, 15 Aralık 1946, s. 7.

*Traşları **uzamış** yalın ayaklılar
Susuzluk **yarmış**, **kabartmıştı** dudaklarını
Açlık etlerini **eritmiş**
Fakat **yenememişti** onları.” (8 Eylül 1922)*

Tabiatın ön planda olduğu şiirlerinde ise isimlerin sıklığı dikkat çeker.

*“Şu dağlar taşlar
Ağaçlar toprak ana
Malı mı malı
Canın karşılığı
Malı mı malı
Canın karşılığı
Yaşadın.”¹⁹⁸*

*“Gemiler ekli birbirine uzun
Gemiler **doldurmuş** ellerini
Ellerini geçen bulutlara **tuttun**
Bir yağmur ki beyaz
Beyaz içinde boynun
Bakışların hep beyaz
Uzaklarda duran gemilerdesin
Seni gözleyen denizi kaybettiğinden.”¹⁹⁹*

*“Diplerden deniz yüzüne
Koşup gelen
Kumsalda ışıklı
Islak
Gülen
Bir an.”²⁰⁰*

¹⁹⁸ Ahmet Küey, **Beyaz Böcekler**, Akademi Kitabevi, İzmir, 2001, s. 58.

¹⁹⁹ A.g.e., s. 34.

Kelime türü bakımından şiirlerini incelerken Ahmet Küey'in mensur şiirlerinde tabiat ön planda olmasına rağmen, yukarıdaki örneklerin tersine, fiillerin sıklığı dikkati çekmektedir.

*“Güneş beni sabahın ilk ışıkları ile bir gül bahçesine **davet etti**. Hanımeller narin vücutlarıyla beni kapıda **karşıladılar**.*

*Kuşlar, güllerin benim için büyük bir hazineyi sakladıklarını **söylediler**.*

*Ay çiçekleri bu haberi tasdik etmek için boyunlarını eğip sarı saçlarını çimenlere **serdiler**. Bütün güller gül yüzlerini bana **çevirdiler**...”²⁰¹*

Yukarıdaki mensur şiirde teşhiş sanatının fazlalığı göze çarpmaktadır. Fiillerin sıklığı tabiata ait varlıkların kişileştirilmesinden kaynaklanmıştır. Tabiatla iç içe olmanın, tabiatı yaşamının yarattığı bütünlük Küey'de varlıkları harekete geçirme isteği uyandırmıştır.

Ahmet Küey'in şiirlerinde tek tip cümle yapısı yoktur. Bunun en önemli sebebi de cümleleri oluşturan kelimeler arasındaki ahengi yüklem yerine göre sağlayabilmektir.

Küey'in **Ağaç**²⁰² şiirindeki “*Ağaçlarda duydum yaşamayı*” dizesi devrik bir cümledir ve “-y” sesiyle bir ahenk sağlanmıştır. Cümle, “*Yaşamayı ağaçlarda duydum*” şeklinde kurallı hale getirildiğinde ahenk oluşturan sözcükler birbirinden uzaklaşarak dizinin bütünündeki ahenk zayıflayacaktır.

Aynı özellikleri kurallı cümlelerden oluşmuş mensur şiirlerinde görüyoruz. Yüklemdeki ses özellikleri gözetilerek ahenk oluşturacak sözcüklere göre cümleler kurallı ya da devrik hale getirilmiştir.

“Bir gün bana senin neredede olduğunu sordular

Hiç tereddüt etmeden elimi kalbimin üzerine götürdüm

Güldüler...”²⁰³

²⁰⁰ A.g.e., s. 30.

²⁰¹ Küey, **Aşk Mabedi**, Akademi Kitabevi, İzmir, 2001, s. 47.

²⁰² **Genç Spil**, nr. 33, Ekim 1962, s. 2.

²⁰³ A.g.e., s. 45.

“Etrafi salkım söğütlerle örülü, suları yeşil bir gülün ortasında beyaz bir nilüfer vardı.”²⁰⁴

²⁰⁴ A.g.e., s. 31.

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. HİKÂYELERİ

Ahmet Küey'in hikâyeleri sanat hayatında geniş yer tutmamıştır. Küey'in hikâyelerinde modern öykünün pek çok özelliğini bulmak mümkündür. Yazdığı dört hikâyede yalnızlık, toplum içindeki yalnızlık, hayal kırıklığı, toplum içinde yer edinememe gibi ferdi konuları işlemiştir.

5.1. Şuayıp

Ahmet Küey, ilk hikâyesi **Şuayıp**'ı²⁰⁵ 1945'te henüz Manisa Lisesi'nde öğrenciyken arkadaşlarıyla çıkardıkları Manisa Lisesi'nin yayın organı olan *Bizim Lise* dergisinde yayımlamıştır. Hikâye, Şuayıp adında sessiz, yoksul, içine kapanık, hasta annesine bakmakla yükümlü, bir lise öğrencisinin hikâyesidir. Hikâye, üçüncü şahıs bakış açısıyla anlatılmış bir durum hikâyesidir.

Şuayıp, annesine bakmakla yükümlü olduğu için sürekli düşüncelidir. Konuşmayı fazla sevmemesine rağmen edebiyat derslerindeki başarısı ve sürekli derse katılması, hakkında hiçbir şey bilmedikleri arkadaşlarının dikkatini çekmektedir. Şuayıp'ın içine kapanıklığı ve kimseyle konuşmaması arkadaşlarında onun büyük bir sıkıntı içerisinde olabileceği izlenimi bırakır. Sınıf arkadaşları bir gün okul çıkışı Şuayıp'ı takip etmeye ve onun sıkıntısının kaynağını bulmaya karar verirler. Arkadaşları, Şuayıp'ın kenar mahallede oturduğunu ve ölmek üzere olan hasta annesine bakmakla yükümlü olduğunu öğrenirler. Bir süre okula gelmeyen Şuayıp'ın durumundan şüphelenirlerken annesinin ölüm haberini alırlar. Annesinin ölümü üzerine derin bir karamsarlığa kapılan Şuayıp, okul arkadaşlarının manevi desteklerine rağmen ölümü seçer.

Hikayede kahramanın fiziki özellikleri tasvirlerle anlatılmıştır. Küey, kahramanın fiziki özellikleriyle ruh halini bağdaştırmaya çalışmıştır.

“Fazla konuşmaz dalgın dalgın yere bakardı. Onun kimi var kimi yok? Bunu kimse bilmezdi. Bilinen bir tarafı varsa; biraz fakir oluşu idi. Bu, üzerindeki elbiseye

²⁰⁵ Küey, **Bizim Lise**, nr. 1, 15 Nisan 1946, s. 11-14.

bakılarak verilen bir hükümdü. Sene başından beri hep aynı elbiseyi giydiği halde ne kadar da temizdi. Tüysüz ve çok muntazam yüzünde, başka hiçbir yüze yakışmayacak şekilde yerleştirilmiş olan ela gözleri ve çok hafif kemerli burnu ile eski elen dünyası mukaddes ilahlarını hatırlatan bir tipe sahipti. Saçları hep aynı uzunlukta, hafif dalgalı ve kumraldı.”²⁰⁶

Kahramanın hikâyesinin sonunda ölümü seçmesi oluşturulan karamsar bir genç izlenimini kanıtlar niteliktedir. Yaşamayı sadece annesi olduğu için tercih eden, annesini kaybettikten sonra tüm mücadelesinden vazgeçen karamsar bir gencin görüntüsü tasvirlerle çizilmiştir.

“ Bu kimsesiz sahilde geçmiş günlerin ıstırabıyla kıvranan ve tesellisini suların serin kucağında arayan Şuayıp kimin aklından geçirdi? Hiç kimsenin.” ²⁰⁷

Hikâyede ana mekân yoktur sadece dış mekân “ *Deniz kenarında bulunan bir şehrin lisesinde okuyordu.*”²⁰⁸ cümlesiyle belirtilmiştir. İç mekân ise Şuayıp’ın evidir. “ *Oda kapısı hafifçe kapandı.*”

Hikâyede zaman “*Öğleyin*”, “*Ertesi gün*”, “*Akşam*”, “*Gece*” gibi belirsiz dilimlerle ifade edilmiştir. Mekânda olduğu gibi hikâyesinin zamanı da belirli değildir.

5.2. Gölge

Ahmet Küey’in **Gölge**²⁰⁹ adlı ikinci hikâyesi 1946’da yayımlanmıştır. Hikâye kahraman bakış açısıyla yazılmış bir durum hikâyesidir. Cemiyet hayatı içerisinde kendisini yalnız hisseden birinin yalnız başına sokakta dolaşırken hissettikleri üzerine yazılmıştır.

“Hiçbir arkadaşımın olmayışı, beni yanlış anlamış olmaları; birer vehim perdesi gibi ruhuma eğildiler. Tesellimi, gene yalnızlığımda ve cemiyetin kötü oluşunda buldum. Kendimi yanıma alarak biraz dolaşmak üzere sokağa

²⁰⁶ Küey, **Bizim Lise**, nr. 1, 15 Nisan 1946, s. 11.

²⁰⁷ A.g.y., s., 13.

²⁰⁸ A.g.y., s., 11.

²⁰⁹ Küey, **Yol**, nr. 1, 1 Mayıs 1946, s. 12.

çıktım.....Biraz önce yalnızlığın tesellisi yalnızlıktadır dememiş miydim?”²¹⁰

Hikâyede, yalnızlığı tercih eden, teselliyi yalnızlıkta bulan birinin bir gece gezintisinde elektrik direklerinin altından geçerken gölgesinin büyüüp küçülmesiyle ruh halinin, buna bağlı olarak da kendisini yaşlı, yorgun hissetmesi anlatılıyor.

*“Böyle bir gölge büyük ve kırk yaşındaki erkeklerde bulunur. Fakat ne o... Gölgem küçülüyor, zayıflıyor. Kambur ve küçük bir adamın gölgesi bu. Evet, niye hayret ediyorum, bu benim gölgem. Ben ihtiyarladım. Kırk... Elli... Atmış... yetmiş... seksen, evet bu gölge benim gölgem...”*²¹¹

Küey, genç olmasına rağmen yaşadığı hayal kırıklıklarından, edindiği kötü tecrübelerden dolayı yalnızlığa sığınan gencin ruh halini bilinç akışı yöntemini kullanarak yansıtmıştır. Sadece kendisine yönelik bir düşünme süreci içerisinde olan gencin gölgesindeki değişikliklerle kendi hayatını, hislerini bağdaştırması söz konusudur.

Hikâyede belirli zaman veya mekân unsuru yoktur. Sadece dış mekân olarak “cadde”, zaman olarak da “gece” kullanılmıştır.

5.2. Tahta Bacak

Ahmet Küey’in üçüncü hikâyesi **Tahta Bacak**²¹²,ta kimsesiz kalınca doğduğu yeri terk edip başka şehirlerde iş aramaya çalışan fakat dikiş tutturamayan sakat birinin hayal kırıklıkları üçüncü tekil şahıs bakış açısıyla anlatılmıştır.

Doğduğu yeri daire işi aramak için terk eden ortaokul mezunu bir gencin hayatını sürdürebilmek için amacının dışında işlerde çalışmak zorunda kalması ve yanlış arkadaşlıklar sonucu içki müptelası olması, sonunda da bacağına kaybetmesi anlatılmıştır.

Bir sabahçı kahvesinde tanıştığı arkadaşının yönlendirmesiyle limanda işçi olarak çalışmaya karar verir. Belli bir zaman çalıştıktan sonra kazandığı paraları

²¹⁰ A.g.y., s. 12.

²¹¹ A.g.y., s. 12.

²¹² Bedirhan Çokgezen, **Genç Spil**, nr. 3, Aralık 1954, s. 5.

edindiği yanlış arkadaşlarının aklına uyarak meyhanelerde harcamaya başlar. Bir süre sonra uğradığı iftira sonucu hapse girip çıkar ve bu yüzden şehri terk eder. Sabıkasından dolayı uzun süre iş bulamaz ve sefil günlerine geri döner. Ardından bir tütün mağazasında gece bekçiliği yapmaya başlar fakat içkiden kurtulamamıştır. Çalıştığı yerde bir gece içkiyi fazla kaçırır ve tütün kalıplarının altında sızıp kalır. Ertesi sabah bir kaza sonucu tütün kalıplarının altında kalır ve tek bacağına kaybeder. Bir hayır sahibinin yaptırdığı tahta bacağıyla doğduğu yere gidip hayatına memleketinde devam etmeye karar verir. Memleketine döndüğünde belediye ona çöpçülük işi verir ve tahta bacağıyla bir çöpçü olarak hayatına hayal kırıklıklarıyla devam eder.

Hikâyede Küey, kahramanın başına gelen tüm olumsuzlukları onun iradesizliğine ve acizliğine bağlamıştır.

“Şu köpek gibi içmekten vazgeçse, belki iyi günler bekleyebilirdi. Ama yapamıyordu işte, halbuki bu hallere onun yüzünden düşmemiş miydi. O artık tam bir iradesizdi ve aczi onun tüm benliğini kaplamıştı. Ölümü bu yoldan ona gelse teslim olacaktı.”²¹³

Ahmet Küey, kahramanın yaşadığı iç sıkıntıları, pişmanlıkları ve vicdan muhasebelerini hikâyede kullandığı iç çözümleme yöntemiyle ilahi bakış açısını kullanarak çizmiştir.

“ Her gün asfaltı süpürürken yol kenarındaki orta mektebe giren talebeleri seyreder, eski çok eski günlerini hatırlardı. Ah keşke buraya gelmeseydi. Hiç olmazsa bunları düşünmüyordu. Akşamüstü kızlı erkekli yan yana gidenlere bakar kuruyan gözlerinin acıdığını hissederdi. O eski günlerde işte o da böyle girip çıkıyordu.”²¹⁴

Hikayenin mekanı belirli değildir; fakat “....tek çıkar yol limanda çalışmaktı.....Zaman zaman öğrendi ki günün yorgunluğu kordonda sıralı meyhanelerde giderilirdi.” cümlelerinde geçen liman ve kordondan ana mekanın İzmir olduğu anlaşılmaktadır. Hikâyede mekânlar genellikle “bu şehirde” ya da “doğduğu şehirde” şeklinde belirsiz bir çerçevede sunulmuştur. Diğer taraftan hikâyenin zamanı

²¹³ A.g.y., s. 5.

²¹⁴ A.g.y., s. 5.

ile ilgili hiçbir bilgi verilmemiştir. Küey'in diğer hikâyelerinde de olduğu gibi sadece akşam, gece, bir ara gibi zaman dilimleri kullanılmıştır.

5.4. Sığırtmaç

Küey'in **Sığırtmaç**²¹⁵ adlı hikâyesi diğer hikâyelerinden mekân ve kahraman tasvirleri yönünden ayrılır. Üçüncü şahıs bakış açısıyla yazılan hikâyenin vak'ası durağandır. Hikâye, kahraman tasvirleriyle süslenmiş gibidir.

Hikâye, otuz yaşlarında Fatma adında sağır ve dilsiz bir sığırtmacın köy halkı tarafından uğradığı iftirayı konu etmektedir. Fatma sabahları kapı kapı gezip hayvanları toplayıp onları otlatır ve tekrar hayvanları evlerine dağıtır. Dedikoducu köy halkının diline son zamanlarda Fatma dolanır ve köy kahvesinde köyün gençleriyle düşüp kalkması konuşulur. Aynı akşam hayvanlar köye sığırtmaçsız döner ve köy halkının gözleri Fatma'yı arar fakat o yoktur. Sağır ve dilsiz olmasına rağmen hakkında konuşulanları onur meselesi yapmışçasına Fatma köye bir daha dönmez.

Sağır ve dilsiz, kendi halinde anlatılan Fatma'nın hikâyede dedikodulardan sonra köye bir daha dönmemesi onun hislerinin, onurunun kuvvetli olduğunu ortaya koymaktadır.

Ahmet Küey'in üzerinde durduğumuz diğer hikâyelerinden farklı olarak bu hikâyesinde teferruatlı kişi tasvirleri vardır. Köy halkı ve köy halkının yaşayışı hikâyenin giriş bölümünde bilgi verme amaçlı anlatılmıştır.

“...Cuma günleri, köyün bu biricik kahvesi önünde Pazar kurulur. Öğle olmadan, kasabadan, pazarda satmak için getirilen mallar sahipleri tarafından hemen hemen aynı yükte geri götürülürdü. Çünkü bu köyün insanları her şeylerini kendi topraklarından elde ederler. Ve toprak onlarca, mukaddes tezgâhlardan müteşekkil bir Pazar yeridir. Süt, yoğurt ve peynir gibi gıdalarda inek, koyun ve keçi gibi hayvanlardan elde ederlerdi. Bu hayvanlar ayrıca bir sığırtmaç tarafından yayarılır. Akşam olunca gene onun tarafından köye getirilir ve evlere dağıtılırdı.”

Hikâyede ana mekân belli değildir, olaylar bir köyde geçmektedir. Aynı belirsizlik zamanda da hâkimdir.

²¹⁵ A.g.t., s. 55.

“Modern öykünün kurgusu yoktur, durağandır, parçalanmıştır, şekilsizdir, genellikle yalnızca bir karakter taslağı... geçici tek bir anın anlatımı... kısaca öykü anlatmaktan başka her şeydir.”²¹⁶ Modern hikâyeyle alakalı bu bilgileri dikkate aldığımızda Küey’in hikâyelerinin bir karakter taslağı olduğunu söylemek yerinde olacaktır. Ahmet Küey’in hikâyelerine genel olarak bakıldığında kalabalık içindeki yabancılaşmaların izdüşümlerini ve kahramanların ruh dünyalarının merkezinde gelişen olayların hâkim olduğunu görüyoruz. Hikâyelerde oluşan yalnızlık, hayal kırıklığı merkezli ruh hallerini Küey, dış dünyadan kopuk bir biçimde ele almıştır. Dolayısıyla hikâyelerin vakaları bir durağanlık arz etmektedir. Ahmet Küey, mutsuzluğu, yenilmişliği, kaçışı hikâyelerinde kahramanlarına bir kader olarak biçmiştir ve vakayı kahramanlarının kaderini hazırlayacak bir biçimde oluşturmuştur.

Küey’in söz konusu hikâyelerinde belirli zaman ya da mekân olmadığını daha önce belirtmiştik. Hikâyelerindeki zaman ya da mekân belirsizliği hikâyelerde merkez alınan kahramanlarla alakalıdır. Hikâyelerde özellikle kahramanların ruh halleri üzerinde durulmak istendiği için zaman ve mekân unsurları silik kalmıştır ya da göz ardı edilmiştir diyebiliriz. Hikâyenin bütününe oluşturan zaman ve mekân unsurları konunun ve kahramanların gerisinde kalmıştır; zaman reel hayattaki gibi ileriye doğru akan bir kavram olarak verilmemiştir. Zaman ve mekân, kahramanların hareketlerine ve yaşadıklarına bağlı olarak onlarla birlikte değişim göstermiştir.

Ahmet Küey, hikâyelerinde üçüncü şahıs bakış açısını kullanmıştır. “Üçüncü bir kişinin ağzından anlatılan öyküde büyük ölçüde bir anlatım özgürlüğü vardır; çünkü yazar öykü planının dışındadır. Kahramanın ne düşündüğünü ne hissettiğini bilir, onu dilediğince hareket ettirme, konuşturma özgürlüğüne sahiptir. Yazar zaman ve mekânla sınırlı değildir.”²¹⁷ Bu cümlelerde de belirtildiği gibi Küey hikâyelerinde kullandığı bakış açısına da bağlı olarak kendisini zaman ve mekânla sınırlandırmamıştır, kahramanlarının ruh hallerini dikkate alarak hareket etmiştir.

Diğer hikâyelerinden farklı olarak sadece **Gölge** adlı hikâyesini birinci şahıs bakış açısıyla yazmıştır. “Öykü yazarın kendi ağzından anlatılır. Böyle bir anlatımda yazar duygu ve düşüncelerini doğrudan doğruya aktarır. Yazarın kendi sesi ve dil

²¹⁶ Aysu Erden, **Kısa Öykü ve Dilbilimsel Eleştiri**, Gendaş Kültür Yayınları, İst., 2002, s. 33.

²¹⁷ Aysu Erden, a.g.e., s. 30.

kullanımı öne geçer.”²¹⁸ Küey’in **Gölge**’deki üslubu diğer hikâyelerinden farklıdır. Bir gölgenin boyutlarının her ışıkta değişmesine bağlı olarak yalnızlık ve yorulmuşluk hissi bilinç akışlarıyla anlatılmıştır. Diğer taraftan hikâyenin sonucu, kısa hikâyenin bir özelliği olarak, okuyucuya bırakılmıştır.

“Fakat ne o... Gölge küçülüyor, zayıflıyor. Kambur ve küçük bir adamın gölgesi bu. Evet, niye hayret ediyorum, bu benim gölge. Ben ihtiyarladım. Kırk... Elli... Altmış... Yetmiş... Seksen, evet bu gölge benim gölge...”

*Bir iki adım attım vay ben hakikaten budalayım. Ne seksen yaşı? Önüme baktım, gölge bir dev gibi ayaklarımın ucunda ileri doğru uzanmıştı. Geri döndüm bir iki adım atarak: Dur, dedim.”*²¹⁹

Küey’in hikâyelerine kullandığı anlatım teknikleri açısından baktığımızda çoğunlukla tasvir tekniğini kullandığını görüyoruz. “*Elbisesi hiç ütülenmezdi. Sene başından beri hep aynı elbiseyi giydiği halde ne kadar da temizdi. Yeşil ve deseni düz iki kravatı vardı. Bunu bilişimiz de başka hiçbir kravat kullanmamış olmasıydı.”*(**Şuayıp**)²²⁰

“Büyük ağzının içindeki beyaz dişlerini hiç gülmediği veya sırtmadığı için görmek mümkün olmazdı. Hele elleri... Onlara bir gün kapıda ona ekmek verirken temas etmişim. İçimden müthiş bir ürperti geçti. Her parmağı sanki birer kaplumbağa ayağı idi...” (**Sığırtmaç**)²²¹

“İspirtodan şişmiş çehresine batırılmış gibi duran seyrek sakallarının kıpırdanışı, her şeye rağmen bir yirmi beş kuruşluk memnuniyeti ifade ediyordu.”(**Tahta Bacak**)²²²

Ahmet Küey tasvir tekniğini hikâyelerinde şiirsel, derin bir atmosfer yaratmak için değil de hikâye kahramanlarının ruh hallerini ya da sosyal statülerini belirginleştirme amacıyla kullanmıştır. Diyebiliriz ki, Küey tasvir tekniğini toplum

²¹⁸ A.g.e., s.30.

²¹⁹ Ahmet Küey, **Yol**, nr.1, 1 Mayıs 1946, s. 12.

²²⁰ Ahmet Küey, **Bizim Lise**, nr.1, 15 Nisan 1946, s.s. 11-14.

²²¹ A.g.t., s. 55.

²²² Bedirhan Çokgezen, **Genç Spil**, nr. 3, Aralık 1954, s. 5.

içinde yer edinememiş, kendi dünyasında yaşamayı tercih eden, mücadele ruhu olmayan, yalnız tipleri oluşturmada bir araç olarak kullanmıştır.

Küey, kahramanlarının ruh hallerini ön plana çıkartma üzerine kurulu hikâyeler yazdığı için diyaloglardan fazla yararlanmamıştır. Kahramanlarını sosyal hayatın içerisine sokmamış, onları hareketsiz bırakarak olayları kahramanlarının ruh halleri çerçevesinde işlemeyi tercih etmiştir. Yalnızlık hissini pekiştiren durağanlıktan yararlanmıştır.

SONUÇ

Hayatı, eserleri ve edebi kişiliği üzerinde durduğumuz Ahmet Kudret Küey 1926'da Manisa'da dünyaya gelmiştir. Öğreniminin büyük bir çoğunluğunu Manisa'da tamamlayan Küey İstanbul Üniversitesi'nde iki yıl edebiyat eğitimi gördükten sonra dönemin şartlarından dolayı kısa yoldan meslek edinmek adına İzmir Yüksek Ticaret Mektebi'nden mezun olarak ülkemizin çeşitli şehirlerinin ticaret borsalarında hizmetler vermiştir. Kendi kültür dünyasını edebiyat temeliyle oluşturan Küey hayatının her döneminde gerek eserleriyle gerekse faaliyetleriyle edebiyat dünyasına hizmet etmiştir. Eserlerine genel olarak bakıldığında Ahmet Küey'in edebiyat hayatında şiirleri geniş bir tutmuştur. Edebiyat dünyasına şiirle adım atan Küey'in aynı zamanda hikâyeleri, edebiyatımız üzerine makaleleri ve borsacılıkla alakalı mesleki eserleri de mevcuttur. Farklı edebi türlerde eser vererek kendisine geniş bir yelpaze oluşturan Küey'in asıl üretim ve hareket noktası yoğun olarak şiir türünde olmuştur.

Bu çalışmada Ahmet Küey'in hayatı ele alındıktan sonra sanatçı-eser ilişkisi göz önünde bulundurularak eserin sanatçının bir parçası olduğu anlayışı benimsenmiştir. Hikâyelerinin azlığından kaynaklanmaktadır ki, çalışmamızda ağırlıklı olarak Küey'in şiirleri üzerinde durmaya çalıştık ve şiirlerini tematik açıdan tasniflemeye, dil ve üslup bakımından incelemeye gayret ettik.

Küey'in çocukluk yıllarında ortaya çıkan edebiyat sevgisi lise yıllarında faaliyetlerle devam etmiştir. Türk ve dünya edebiyatının önemli isimlerini okuyarak kendisine felsefe alt yapılı milli, romantik bir sanat anlayışı geliştirmiştir. Sanat hayatı boyunca tek bir çizgiye bağlı kalmadan ilerleyen Küey'in şiirleri tarih, tarihi şahsiyetler, tabiat, vatan, mitoloji ve aşk kaynaklıdır. Zengin çağrışımlar ve sade anlatım Küey'in oluşturduğu bu mozağin ortak noktası olmuştur.

Ahmet Küey'in, genç yaşta oluşturduğu sanat anlayışının ilk ürünleri henüz lise öğrencisiyken Manisa Lisesi'nin yayın organı olan *Bizim Lise* dergisinde yayımlamaya başlamıştır. Küey, edebiyata meraklı arkadaşlarıyla çıkardıkları *Bizim Lise* dergisini Manisa gençleri için bir kültür hizmeti olarak değerlendirmiştir. Edebiyatı ferdi zevklerini dindirme olarak değil, kendi memleketi ve gençleri için

sosyal bir kültür hizmeti olarak görmüştür. Eserleri Manisa'nın çeşitli gazete ve dergilerinde yayımlanırken tesiri altında kaldığı Hintli yazar, şair ve düşünce adamı Tagore'dan esinlenerek tabiatla aşkı kaynaştırdığı mensur şiirlerini *Aşk Mabedi* adlı şiir kitabında toplayarak 1945'te yayımlamıştır. Küey, mistik bir havayla tabiatı ve tabiat güzelliklerini merkez alarak aşkı ve sevgiliyi anlatma çabasına girmiştir. Ahmet Küey'in *Aşk Mabedi*'yle aynı biçim ve üslup özelliklerini taşıyan yılbaşlarında eşi Perihan Hanım'a armağan ettiği mensur şiirlerden oluşmuş *Semavi Çiçekleri*, *Gecedен Süzölen Nağmeler* ve *Daüssıla* adlı yayımlanmamış üç şiir defteri de vardır. 40'lı yıllara tesadüf eden söz konusu eserlerde Küey, eşine duyduğu aşkı, özlemi tabiat güzellikleriyle bütünleştirerek ifade etmiştir.

Ahmet Küey'in dergilerde yayımlanmış diğer şiirlerinde memleket edebiyatının izlerini gerek şekil gerekse içerik bakımından belirgin bir şekilde görölmektedir. Kendisine milli kaynaklı romantik-sembolik bir şiir anlayışı geliştiren Küey; vatan, memleket, tarih, mitoloji gibi kaynaklardan fazlasıyla beslenmiştir. Dönemin önemli şahsiyetlerinin etkisiyle, başta Yahya Kemal olmak üzere, milli-romantik anlayışı kendisine çerçeve edinerek memleket kavramını çeşitli duyularla işlemiştir. Manisa'yı tarihi ve mitolojisiyle ele alarak destanlaştırmıştır. Vatan temasını önemli şahsiyetlerin zaferleriyle ve bu zaferlerin kazanıldığı önemli mekânları kaynak edinerek hamasi bir dille işlemiştir. Anadolu'yu ve Anadolu insanını işlediği şiirlerinde ise realist bir tavır sergileyen Küey, basmakalıp benzetmelerden, çağrışımlardan uzak durmaya çalışmıştır. Genç yaşta edindiği tarih bilincini sosyal muhtevalı şiirlerinde gerçekçi bir tutumla sergilemeye çalışmıştır. Tarihi ve sosyal muhteva Küey'in şiirlerinde şahsileşmiştir diyebiliriz.

Şiir yazmaya başladığı dönemden ve etkilendiği isimlerden dolayıdır ki Ahmet Küey'in ilk dönem şiirlerinde şekil ve ölçü kaygısı hâkimken sonraları nazım birimi, vezin ve kafiye gibi biçim özelliklerine uymadığını görmekteyiz. Mensur şiirlerinden sonra serbest ölçüyle şiir yazmaya devam eden Küey, ahengi şekilde sağlamaya çalışmamıştır. Şiirde akıcılığı ve ahengi sağlamak noktasında aliterasyon, asonans ve yineleme gibi ahenk unsurlarından yararlanmıştır. Dize sonlarında vurguyu artırmak amacıyla yer yer kafiyelerden yararlanmıştır.

Ahmet Küey'in şiirlerindeki lirizm şiirlerinin temalarına göre farklılıklar göstermiştir. Tabiatın üstünlüğünü ifade eden çağrışımlardan, imgelerden yararlanarak

aşkı tarif etme kaygısını taşımıştır. Tabiata ait varlıkları kişileştirerek tabiat-insan arasında tezatlıklar yaratarak var oluşumuzun mucizesini somutlaştırmaya çalışmıştır. Ölüm temalı şiirlerindeki karamsar hava ve yalnızlık hissi okuyucunun kendi gözlemledikleriyle bütünleşerek derin bir lirizm kazanmıştır.

Ahmet Küey, şiir yazmaya başladığı yıllarda aynı zamanda kısa hikayeler de yazmıştır; fakat Küey'in edebi hayatında hikayeleri şiirleri kadar yer tutmamıştır. Çalışmamızda başlıklar halinde üzerinde durduğumuz hikayelerde zaman, mekan unsurlarının belirgin olmadığını fark ettik. Küey, hikayelerinde ağırlıklı olarak kahramanların ruh halleri üzerinde durduğu için kahramanlarını zaman ve mekanla sınırlandırmamıştır. Zaman ve mekan unsurları kahramanın gerisinde kalmıştır. Anlatım teknikleri bakımından incelediğimizde hikayelerde ağırlıklı olarak tasvir tekniği göze çarpmaktadır. Küey, hikayelerinde tasvir tekniğini mücadele ruhu olmayan, yalnız, toplumda tutunamamış, toplum tarafından itilmiş tipleri belirginleştirmek amacıyla benzetmelerden yararlanarak kullanmıştır. Kahramanlarının içinde bulunduğu genel ruh halini, yalnızlık hissini, belirginleştirme amaçlıdır ki, hikayelerinde diyaloglardan yararlanmamış ve kahramanlarını sosyal hayatın içerisine sokmamıştır.

Dergicilik faaliyetlerine ilk olarak Manisa Lisesi'nin yayın organı olan *Bizim Lise* dergisini çıkartmakla başlayan Küey, İstanbul Üniversite'sine başladığı yıllarda aynı liseden mezun olduğu yakın arkadaşlarıyla Manisa Yüksek Tahsil Talebe Derneği'ni kurmuşlardır. Dönemin şartlarından dolayı İstanbul'daki eğitimini yarıda bırakmak zorunda kalan Küey, farklı bir meslek edinmesine rağmen edebiyattan ve edebiyat faaliyetlerinden hiçbir zaman kopmamıştır. Kurdukları derneğin yayın organı olan *Genç Spil* dergisinin yazı işleri müdürü olmuş, edebi faaliyetlerine hızla devam etmiştir. Edebiyatı ve edebiyata hizmeti kendisine hayat felsefesi edinen Küey, aynı zamanda mesleği borsacılıkla alakalı birçok eser vermiştir.

Genel olarak değerlendirdiğimizde, Ahmet Küey, sanat hayatının hiçbir döneminde hiçbir sanat hareketine bütünüyle dâhil olmamıştır. Etkilediği ve örnek aldığı önemli şahsiyetlerin sanat anlayışlarını harmanlayarak kendisine geniş bir yelpaze oluşturmuştur. Daha önce de belirttiğimiz gibi Ahmet Küey, edebiyatı hiçbir zaman ferdi zevklerini dindirme amaçlı görmemiştir. Her zaman üreterek, öncülük

ederek; belli manevi hisleri, kültür ve edebiyat anlayışımızı kalıcı hale getirmek için çalışmıştır.

Küey, yaşadığı dönemin edebiyatı içerisinde kitapları, gazete ve dergilerde yer alan şiirleri, hikâyeleri, edebi faaliyetleriyle Manisa'da adından söz ettirmiş önemli bir şahsiyettir.

KAYNAKÇA

A) YARARLANILAN KAYNAKLAR

- AKSAN, Doğan, **Şiir Dili ve Türk Şiir Dili**, Engin Yayınları, Ankara, Ekim 2006.
- ARGUNŞAH, Hülya, “ *Millî Edebiyat*”, **Yeni Türk Edebiyatı El Kitabı**, Editör: Ramazan Korkmaz, Grafiker Yayınları, Ankara, 2009.
- AKYÜZ, Kenan, “*Türk Edebiyatı*”, **İslam Ansiklopedisi**, C.XII/II, MEB, İstanbul, 1988.
- AKÇİÇEK, Eren- KARAYAMAN, Mehmet, **Prof. Dr. Fethi Serter Hayatı ve Eserleri**, İzmir, 2010.
- ALKAN, Erdoğan, **Şiir Sanatı**, İnkılâp Yayınları, İstanbul, 2005.
- DİKMEN, Serap, “*Korbey’de Bir Ömür*”, **İzmir Ticaret Borsası Dergisi**, nr.25, 1999.
- DEVELLİOĞLU, Ferit, **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat**, Ankara, Aydın Kitabevi, 2001.
- ENGİNÜN, İnci, “ *Cumhuriyet Dönemi Türk Şiiri*”, **Türk Dili Türk Şiiri Özel Sayısı 4, Çağdaş Türk Şiiri**, Nr: 481-482, Ocak – Şubat 1992.
- , -----, **Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı**, Dergâh Yayınları, İstanbul, 2004.
- ERDEN, Aysu, **Kısa Öykü ve Dilbilimsel Eleştiri**, Gendaş Kültür Yayınları, İstanbul, 2002.
- GARİPER, Cafer, “*Yenileşmenin Başlangıcı ve Öncüleri*”, **Yeni Türk Edebiyatı El Kitabı**, ed. Ramazan Korkmaz, Grafiker Yayınları, Ankara, 2009.
- GÜNEŞER, Derya, **Ahmet Küey’in Hayatı ve Eserleri** (Lisans Tezi), Danışman: Yrd. Doç.Dr. Ünal Şenel, Celal Bayar Üniversitesi, Manisa, 1999.
- KAPLAN, Mehmet, **Şiir Tahlilleri 1 Tanzimat’tan Cumhuriyet’e**, Dergâh Yayınları, İstanbul, 2005.

-----, -----, **Şiir Tahlilleri 2 Tanzimat'tan Cumhuriyet'e**, Dergâh Yayınları, İstanbul, 2005.

-----, -----, **Tevfik Fikret Devir-Şahsiyet-Eser**, Dergah Yayınları, İstanbul, 1995.

KAHRAMAN, Bülent, **Türk Şiiri Modernizm Şiir**, Buke Yayınları, İst. 2000.

KORKMAZ, Ramazan, **İkaros'un Yeni Yüzü Cahit Sıtkı Tarancı**, Akçağ Yayınları, Ankara, 2002, Ankara.

PARLATIR, İsmail, "XIX. Yüzyıl Yeni Türk Şiiri", **Türk Dili**, No: 481-482, Ocak – Şubat 1992, s.1-46.

SAZYEK, Hasan Hakan, **Cumhuriyet Dönemi Türk Şiirinde Garip Hareketi**, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İst., 1996.

ŞENEL, Ünal, "*Manisa Şair ve Yazarları: Ahmet Kudret Küey*", **Manisa**, nr.18, 1999, s. 48.

TAGORE, **Şairin Dini**, Kaknüs Yayınları, İstanbul 1999.

-----, **Aşka Çağrı**, Say Yayınevi, İstanbul 1995.

-----, **Gitanjali**, Dergâh Yayınları, İstanbul 2006.

-----, **Bahçivan**, Dergâh Yayınları, İstanbul, 2006.

TANPINAR, Ahmet Hamdi, **Edebiyat Üzerine Makaleler**, Hazırlayan: Zeynep Kerman, Dergâh Yayınları, İstanbul, 2000.

Türkçe Sözlük, Türk Dil Kurumu, Ankara 2005.

12.09.2009 ve 20.11.2009 tarihlerinde Perihan Küey ile İzmir'de yapılan görüşme.

04.01.2010 tarihinde Ahmet Küey'in gelini Avukat Nazlı Küey ile Manisa'da yapılan görüşme

B) AHMET KÜEY'İN YAYIMLANAN ESERLERİ

KÜEY, Ahmet, **Aşk Mabedi**, Akademi Kitabevi, İzmir, 2001.

-----, **Beyaz Böcekler**, Akademi Kitabevi, İzmir 2001.

-----, **Doğal, Tarımsal, Ekonomik ve Turistik Yönlereyle Diyarbakır**, Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası Yayını, Diyarbakır, 1970.

-----, **Borsa Ansiklopedisi**, İzmir Ticaret borsası Yayınları, İzmir, 1987.

C) AHMET KÜEY'İN YAYIMLANMAMIŞ ESERLERİ

-----, **Semavi Çiçekler** (Yayımlanmamış eser), 1947.

-----, **Geceden Süzölen Nağmeler** (Yayımlanmamış eser), 1948.

-----, **Daüssıla** (Yayımlanmamış eser), 1949.

D) DERGİ ve GAZETELERDEKİ ESERLERİ

KÜEY, Ahmet, Niçin Çıkıyoruz? (makale), **Bizim Lise Manisa Lisesi Kültür Dergisi**, 15 Nisan 1946, nr.1, s.3-4.

-----, Gediz'e (şiiir), **Bakırçay**, nr. 8, 1944, s. 8.

-----, Gölge (hikaye), **Yol**, nr. 1, 1 Mayıs 1946, s.12.

-----, Ankete Cevaplar (makale), **Çağdaş**, nr. 3, 23 Haziran 1946, s. 7.

-----, Anadolu İnsanı (şiiir), **Çağdaş**, nr. 3, 10 Temmuz 1946, s. 5.

-----, Hayat (şiiir), **Bakırçay**, nr. 8, Haziran 1944, s. 16.

-----, Yunus Emre'ye (şiiir), **Gediz**, nr. 74, 1955, s.13.

-----, Hayat (şiiir), **Bakırçay**, nr. 8, 1944, s.16.

-----, Buhtinnasır ve Aştar (şiiir), **Bakırçay**, nr. 10, 1945, s.14.

-----, Muradım (şiiir), **Gediz**, nr. 81, 1945, s. 8.

-----, 1517 Mısır Seferi (şiiir), **Gediz**, nr. 82, 1945, s.10.

-----, İshak Bey (şiiir), **Gediz**, nr. 83, 1945, s. 5.

-----, Manisa Mukaddes Şehir (şiiir), **Gediz**, nr. 84, 1945, s.11.

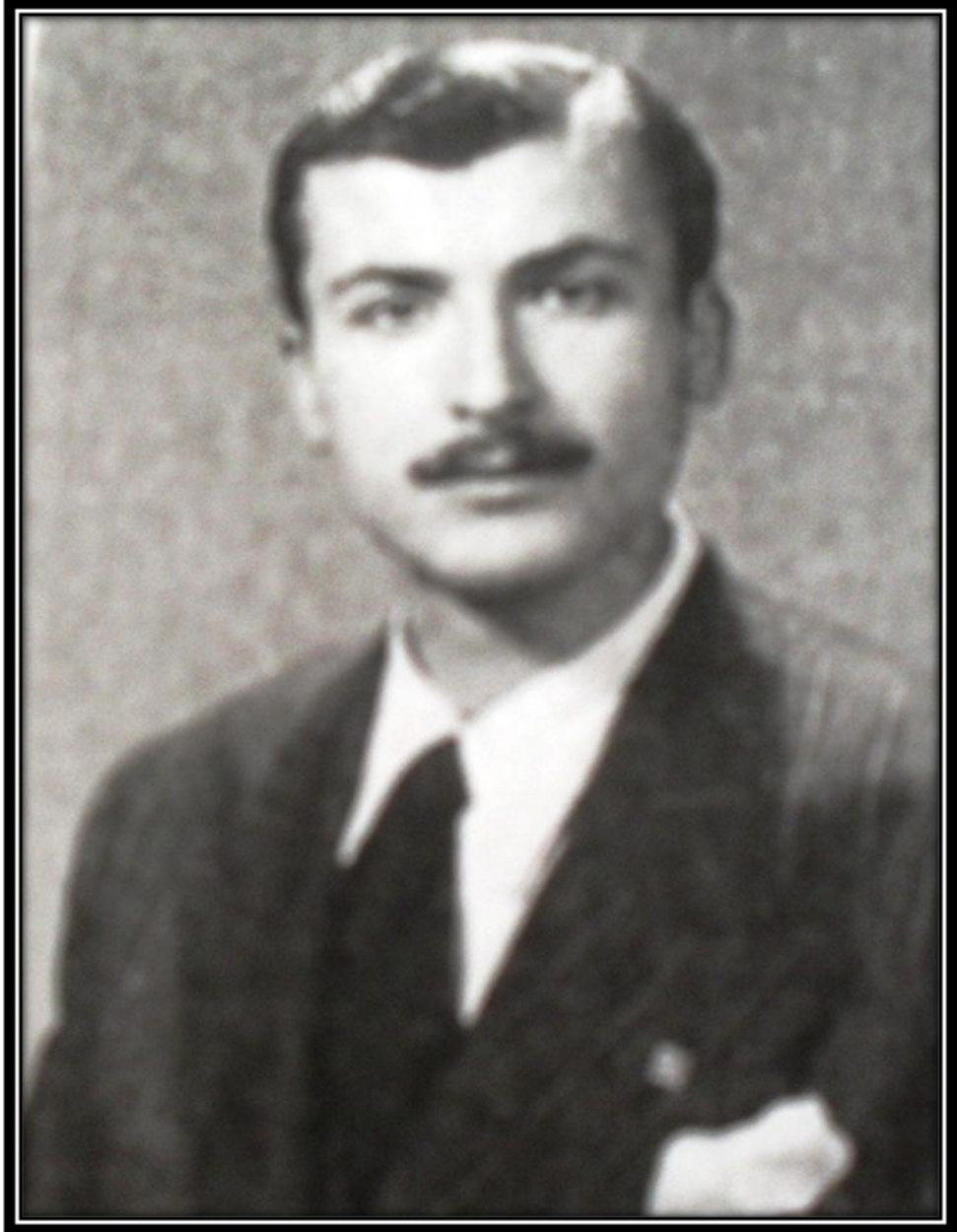
-----, Mevlana (şiiir), **Gediz**, nr. 85, 1945, s. 8.

-----, Fuzuli (şiiir), **Gediz**, nr. 87, 1945, s. 3.

- , Elem (şiiir), **Gediz**, nr. 88, 1946, s.11.
- , Bir Hayat Felsefesi (şiiir), **Bizim Lise**, nr. 2, 1946, s.10.
- , Muradiye (şiiir), **Gediz**, nr. 93, s.13.
- , 8 Eylül 1922 (şiiir), **Bizim Lise**, nr. 3-4, 1946, s. 7.
- , Spülüste Akşam (şiiir), **Gediz**, nr. 103, 1950, s. 6.
- , Niobe (şiiir), **Gediz**, nr. 104, 1950, s. 20.
- , Yıldızların Ördüğü Saatler (şiiir), **Bahçe**, nr. 3, 1950, s. 5.
- , Muradiye (şiiir), **Genç Spil**, nr. 2, 1953, s. 3.
- , Serencam (şiiir), **Genç Spil**, nr. 4, 1954, s. 5.
- , Çocuk (şiiir), **Genç Spil**, nr. 4, 1954, s. 5.
- , Yalnız Kalan (şiiir), **Genç Spil**, nr. 4, 1954, s. 5.
- , Mavi Kadın (şiiir), **Genç Spil**, nr. 8, 1955, s. 2.
- , Resim (şiiir), **Genç Spil**, nr. 8, 1955, s. 3.
- , Vatan (şiiir), **Genç Spil**, nr. 11, 1955, s. 2.
- , Ayrı (şiiir), **Genç Spil**, nr.12, 1955, s. 2.
- , Yalnız (şiiir), **Genç Spil**, nr. 13, 1955, s. 4.
- , Yağmurlu (şiiir), **Genç Spil**, nr. 13, 1955, s. 8.
- , İstanbul (şiiir), **Genç Spil**, nr. 14, 1955, s. 4.
- , Civan Memedim (şiiir), **Genç Spil**, nr.15, 1955, s.12.
- , Yaşamak (şiiir), **Genç Spil**, nr. 17, 1956, s.1.
- , Senfoni (şiiir), **Genç Spil**, nr. 16, 1956, s. 6.
- , Gülru (şiiir), **Genç Spil**, nr. 25, 1960, s. 7.
- , İlk ve Son (şiiir), **Genç Spil**, nr. 20, 1957, s.12.
- , Kitaplarım (şiiir), **Genç Spil**, nr. 22, 1960, s. 6.
- , Uyanış (şiiir), **Genç Spil**, nr. 22, 1960, s. 2.

- , Kutlayamadığımız 19 Mayıs'ta Gençlik Olarak (şiiir), **Genç Spil**, nr. 15, 1955, s.12.
- , Unutulan (şiiir), **Genç Spil**, nr. 24, 1960, s.13.
- , Maruella (şiiir), **Genç Spil**, nr. 25, 1960, s.12.
- , Hürriyet (şiiir), **Genç Spil**, nr. 26,1961, s. 5.
- , Sakın (şiiir), **Genç Spil**, nr. 26, 1961, s. 9.
- , Hüzün (şiiir), **Genç Spil**, nr. 32, 1962, s. 4.
- , Dorosella (şiiir), **Genç Spil**, nr. 27, 1961, s. 9.
- , Ağaç (şiiir), **Genç Spil**, nr. 33, 1962, s. 2.
- , 10 Kasım'da Atatürk (şiiir), **Genç Spil**, nr. 15, 1955, s. 6.
- , Şuayıp (hikaye), **Bizim Lise**, nr. 1, 1946, s.s. 11-14.
- , Tahta Bacak (hikaye), **Genç Spil**, nr. 3, 1954, s. 5.
- , Dernekten Haberler (makale), **Genç Spil**, nr. 7, 1955, s. 6.

EKLER

Ahmet Küey

Düzenlenen Bir Edebiyat Gecesinde Açılış Konuşması Yaparken

Düzenlenen Yahya Kemal Gecesinde Şiir Okurken

Manisa Lisesi'nde Son Sınıf Öğrencisiyken (Sağda)

Eşi Perihan Küey ile

Ahmet Küey, Annesi Hafize Hanım, Babası İzzet Bey, Kardeşi Ali Hikmet ve Eşi Perihan Hanım'la

Evlilik Cüzdanı

*Ahmet Kudret Küey'in Eşi Perihan Hanım'a
Yazdığı Yayınlanmamış Şiir Kitapları*

Scapline
By George H. H. H.
1942-1943
H. H. H.

Semant Director

B. rubrum *lembay* *milham*
in *summa* *liber* *colombis*, *supra* *libro* *M...*

H. per *egre* *lib* *abundis*, *sigalibus* *amir* *ipin*
Mar. *sigalibus* *leucoceras*, *sigalibus* *per* *liber* *milham*

Çok yakıcı bir zamanımız olduğu için
 bakıldığını söyleyebiliriz. Ancak bu, bütünle-
 rin bu bakışını değil, ayrı ayrı bakışını
 göstermektedir. Çünkü her bir bakışın
 içinde bir dünya vardır; her bir bakışın
 bir dünyası vardır.

İnsanın bakışını değiştiren şey nedir?
 Her bakışın bir dünyası vardır. Her bakışın
 bir dünyası vardır. Her bakışın bir dünyası
 vardır.

Bu bakışın bakışını değiştiren şey
 nedir? Bu bakışın bakışını değiştiren şey
 nedir?

Bu bakışın bakışını değiştiren şey
 nedir? Bu bakışın bakışını değiştiren şey
 nedir?

Bu bakışın bakışını değiştiren şey
 nedir? Bu bakışın bakışını değiştiren şey
 nedir?

Bu bakışın bakışını değiştiren şey
 nedir? Bu bakışın bakışını değiştiren şey
 nedir?

Bu bakışın bakışını değiştiren şey
 nedir? Bu bakışın bakışını değiştiren şey
 nedir?

Bu bakışın bakışını değiştiren şey
 nedir? Bu bakışın bakışını değiştiren şey
 nedir?

Ujani bei mahele g'irigorum.

Burauun ne gijel lita hanani nat.
ter hawo murehiki te dala. Riggare
dahi dek lamda muralar kar talyar.

Durqon ne balle lita q'ehesi nat.

Onon gijeri omine. ba l'laminy di-
kularin. k'ehigorum, Onon d'adabalarin
da walle lita tabassum ne gijel g'ig'irigorum
imut welen rendler. upre-pogor. Dabagor
ne m'annun is rapa nat. shayalar al-
lana. ap'analitir.

Burass Semari lita d'lam.

Bei d'lamda shandar t'ehigorum.

Bumbar. d'lamyan d'adabalarin d'laye.

Onlaren lambari Semari. C'ic'ic'lar.

k'ig'ig'orum. Burass. kamin shig'orum,

g'ig'ig'orum te m'ig'orum d'adab'lar.

C'ic'ic'larin yabiy. semir omide

de-p'ig'orum U...

Tote onlari omine. d'adab'larin.---

I

Dak'umdele sig'ak'eri m'annun d'ar.

g'irig'omde - d'adab'larin.

T'og'ak'larin k'of'ar'it'ing, k'ur'ig'ar
d'adab'larin ap'el'ladim.

Arlarin g'elb, d'ig'el ap'ak'lar'ayla.

nal. r'and t'alyar'at' d'adab'larin d'ig'ar
ig'ar'at'ine p'omde t'alden ap'lar d'adab'larin.

Et'ir'at' se'ent'eri g'laya, g'ig'ig'ari se-
ment'eri g'el'g'ay' t'ay'adim.

D'adab'larin k'um'at'ara. g'ig'ar'at'ine. k'ad'it'ir. lita

lita k'of'ar'it'ing. d'adab'larin. k'ar. ap'ad'adab'larin.

lita. k'ig'ig'ar'at'ine k'ad'it'ir. lita. k'ig'ig'ar'at'ine.

d'adab'larin.

Prindli: kel gün de itiraz-şeyler ve
teşahhüslent laşğ-vediyatast.

Fakel kel, etegim mende ki, Omer
toprağın köçürməndə keləyər, topaşa-
cıvələndə. Şeyler ve kel gəməy kışqır-
nıma gərində, mətənni vepəndə əlirib
dışın da. Şeyməğəstəm.

O bu o kəkər şəpəl kel cışət ki ki ve
mələre kel itləndi cəktərimde avəmə
kələməməyəst.

Omer kışmıl "Pət cəşir, kəstüm.

Ou vənün lənəndən gərəkəndə kəğləndim.

Cəşit Omer şeylərdə vənün şeylə-
şeyin gərəkəndə kəstəlməndə.

Omer gərəkəndə kəstəlməndə.

II

Pötür, *Şeyləmən om təşq ve vətən en pətəl*

Şeylə, Fən. kışqır parışa. Şeyləməndim

ve kışqır dıngya kışqırın om şeylə

Şeylə vətən

Şeylə vətən vətən vətən vətən vətən vətən

Şeylə vətən vətən vətən vətən vətən vətən

Şeylə vətən vətən vətən vətən vətən vətən

Şeylə vətən vətən vətən vətən vətən vətən

Şeylə vətən vətən vətən vətən vətən vətən

Şeylə vətən vətən vətən vətən vətən vətən

Çabuk faydaları. Laxatiflerle sarıboş
edem ötür yareklere götürür.

Leylek stonemini ağzın bir başına
uyaklatmanın ucuna getirir.

Dem her haldeki kederlerdir.

Tabak O talle tolesiminde karyayın
gösterim, memnuniyetini anlayarak emine
ken kalınca selaklılar.

Semazen on temiz yelikte anemampir
lakıymı sorduk

Ve süpürge püç boluna güyüne sidi.

Öce kanki dily aygılların duralakla
rında süpürgeci uşığıttı.

Diyarlar pırdım ---
güymün de şakıtkı aramız içimdir
atıldı. Laxat gidi çabukluk pırdım sabbet

fağom koyarım deniyor,
Çabukluk yatan kusallığıla anıyda
mıg Akbat pırdımın neye. Anıyda gidi,
bir pırdım gidi yasil pırdımın koyarım.

daldım.

Çöllerin kuyunlarıyla, sekizlerin
karaklığı arayıp hakikatların duralak
Carında karavetini eride.

Elan, Çabukluk ve sekizlerin
ladınlarının üstün sarıboş pırdımında
Çabukluk.

Çabukluk ve Öküzün öteki çabukluk
Makale kuyularına kütür çabukluk kuyulay
kuyula sarıboş daldım ---

Tabak memnuniyetini, sekizlerin ve
kallımın en püç kuy. Sarıboş duralak duralak
buç olan pırdımın. Kuyularına kuyuların
ve edim daldım ---

III

Jen,
Saratani en femy ne en gijel

gominon

Den saratani niplat ki kalam
nyomung kin gijel.

Torogon ulayan gijelkamaniki.

Dunen gaman gaman kigin ne
dijeritidat gaman gaman ok. Saung ne
saratani atelan.

Higin ne gijelkaman kaman agin ne.
ni saratani gijelkaman kaman atelan.
Lami saratani gijel ok.

Pinli Olat saratani dijelisi saratani
dan saratani.

Fulan saratani ne saratani saratani ok
karamane inditigi gijelkaman kin gijel
fidi.

Pinli Olat saratani dijelisi saratani ne
ya saratani saratani dijelisi saratani.
Kaman karamane, atelan ne saratani kin
sijel saratani.

Den
Saratani en femy ne en gijel saratani
dijelisi,

Kaman saratani saratani.
Fulan saratani kin gijelkaman kin
saratani saratani saratani saratani kin gijel-
karamane.

Dijelisi saratani saratani dijelisi
ok saratani saratani ok.
Ne saratani saratani saratani saratani
saratani saratani saratani saratani.

mesut, yapamat, sevincine erdin,

Birna ayatigin ilk cizgi qerben da-
dalarim;

Qilqin bir heycanla tiberdi.

Ayk dola kucum seni de titretili cize,

qim.

Yilimizde mesut ne meditetim

(Peviter vaxim),

Mesut yagarmy, dazovlar bir maceal.

Senin 'aminde ceyle

Senin kurdin de var, kurbat

Senote mesutem aqptmi pelerinim

IV

Tasavvurum got yadlara gidiyor....

Bu ayatlar ne yadlara olan m. safe
Senin hayalini topayor, sevgilim!..

Koklamak istedigim cisikler, canna
Senin kokum, q mek istedigim satar lami
ni fuculdyor.

Perlerin san, kullonin sultan sevi
kor yarde; yamuda, canuda ne kanna
kilyedigim.

Se yalmizim saron cultan mev-
sudaq kradt hianin ne kilyedigim
parleme... kilyedigim:

Darussila

1949-1950
Pembinaan
Pani Pann mes'it me' sabhat'le & mas
Lemburan'ye
Sugilar
Pang

Çocukları okula, çimlenmesi için, işlenmesi için

Yapılan çalışmalar, çimlenmesi için, işlenmesi için

Yapılan çalışmalar.

Hiçbir şeyin; çocukları okula, işlenmesi için, işlenmesi için.

Çocukları okula, işlenmesi için, işlenmesi için.

Çocukları okula, işlenmesi için, işlenmesi için.

11

Çocukları okula, işlenmesi için, işlenmesi için.

Çocukları okula, işlenmesi için, işlenmesi için.

Çocukları okula, işlenmesi için, işlenmesi için.

Çocukları okula, işlenmesi için, işlenmesi için.

Çocukları okula, işlenmesi için, işlenmesi için.

Çocukları okula, işlenmesi için, işlenmesi için.

Çocukları okula, işlenmesi için, işlenmesi için.

Çocukları okula, işlenmesi için, işlenmesi için.

Çocukları okula, işlenmesi için, işlenmesi için.

Çocukları okula, işlenmesi için, işlenmesi için.

III

Elamun kokkara lende olen
hottuimundor piggidid.

Te ken lu kokkara kopyunda

gietlän dindidig, kokkara giki kinnonin kisp

gromidig dardidter ipinokym.

Sakid olugum; atankokkara seadig

te muntogum olugundandid.

IV

A humun kokkorigi mechel eis

gelpogumidid dem kinnokkara, metokkara.

Te ken lu mechinim eladi kopyum

diatoma olugum.

Aptoma no kopyundide källim

lu kaddidig kokkara kokkara.

Te ken lu elamin mikkum

olugum.

V

Hier mutbam anamdas dafayhavalidigim
adlemis; danyamati isatigim anam pabellamigimda
hagisa Sai yay dafayh.

Dalam dirisaku namanaki isatigim or
mawadigimade ki kanyadanyigimda saym hawim
atampoi embawadim.

Apaku D isaki kanyadanyigim hawim hawim
kui isatigimade anammat igim kanyadanyigim
awasi isatigim anammat;
Dalam dirisaku namanaki isatigim or
mawadigimade ki kanyadanyigimda saym hawim
atampoi embawadim.

VI

Sen, Anakimade ki awadigimade
hagimade anammat, kanyadanyigim hawim hawim
igim mawadigim.

Her gün, geçen geçerimi yazdı, çıkışım
 Emlakta ki buğy. yatacağına tekke yapacağına
 ke alacağına.

Bu gün, mağazasını teminini tamamlaydı.

Bu gün, herkeşçe meşhur olan şeyin
 den tuttu.

Çimni onducağına işine de yazdı.

İptiharı memleketi kimse bilince
 Dinden fustiharı ve kabalı yazdı, sana getirdim.

Bu gün, işi bitirdim, çıkışım
 çıkışım yazdı, senin çıkışın, yazdı, senin
 marulcağına işi bitirdim de herkeş çıkışın
 deni tamamlaydı.

Çocuk, bu gün, işi bitirdim
 çıkışın yazdı.

Çocuk, tamam;

Senden plan fustiharı çıkışın da
 işi yazdı, bitirdim deni.

Ve deni bitirdim en çok deni bitirdim
 bitirdim.

Bu gün, işi bitirdim, herkeş işi bitirdim.

IX

Ciekli - tyrosin - kęz sypakalępura
kory. waktakolęsion ięz haktakolę -

Ęz pęktęsęz pęktęsion męsęsion

ęktęsęz ęmęz. kęktęz tyrosin męktępęz

ęktęsęz pęktęz kęktęz ęktęsęz.

ęktęsęz męz kęktęsęz kęktęz kęktęz

ęktęsęz kęktęsęz.

Ęz kęz męktęsęz kęktęz kęktęz

ęktęsęz, kęktęz kęktęz kęktęz kęktęz.

X

Ęz kęktęz kęktęz kęktęz kęktęz
kęktęz kęktęz kęktęz kęktęz kęktęz -

Demiz bu pin qılın dəpələlə zabitə
kürəkliyi.

Kürək bu sərşələm kəzğıyətə bətə
kəzğıyətə qındə.

Əhər bəməs bu'z qığı sərşəməm elcəi olarət
kəzğıyət.

Əndə hər an dəpələlə qabla nıyət.

Əhələn, əyək

Fələk o nən kəzğıyətə bəlləməm olətəyət.

Bu pin dəmiz sərşələləm məhələmə dəstə
kəzğıyət.

Əndə quru yəmə dəstələləndə qındə.

Əndə qındə dəpələlə sərşələmələ bəlləmələ
Məmə bəlləmələ qındə nən bu kəzğıyətə

mə.

Əndə dəstəmə qındəyət də bəlləmələ

kəzğıyətə.

XIII

Yasa alam, along among, mutlak.
piknikke ut gupman amindakulak.
Rasa kopyakta lilitika ta kopyakta
inimigam.

XIV

Orang ut katalane katalanaka katala,
Tug awatkan pak mada.
Ba pabilikta gaban warkan kuy kuyak
sana katalanaka gaban ngakata katalanaka
mawak; kuy kuyak, kuyak katalanaka katalanaka
kuy katalanaka mawak katalanaka katalanaka
katalanaka katalanaka katalanaka katalanaka
katalanaka katalanaka katalanaka katalanaka

XV

Sahibin indijim zaman deniz-sahibin
ve parlaktir.

Ve con kuyurdanlari alanda
akabini foyuim.

Foyuldu kumeler, karsu ve
kaykulu.

Denizi kuyim ve fuyetesse olidu

dur.

XVI

Deniz Sahib olduğu lür şinde maritara
vionkiam kulara sayarak ucarlar

Ağusa lür yoldan parlan yapraklar
havada püskül çigirak çigirgözüni yapadim.

Çuluntar sahile semada dolayislar.

Kuyun yaralarini kuyuslar ve luyula
digarlar göz edeler.

Imanlar lür şiz çigirgözüni çigirler.

Kuyun kaffi kon ve tek saylar söyler.

Şimdi lür fuyet inar. Seni kuyunlar

XVII

Quae parvissimi corpora, parvissimi videlicet, ut
vix credideris,
Opisthinae dignitatem in corpore possi-
dunt, quoniam
Fossilibus sunt.

XVIII

Quae sunt animalia, ut videtur, sunt animalia, quae
Fossilibus et in terra magnitudine sunt animalia.
Quae sunt in igitur vasa, quae sunt animalia, melius
dignitatem animalia.
Opisthinae animalia animalia sunt animalia,
quae sunt in animalia vasa, et alia, sunt
Opisthinae animalia animalia animalia animalia
animalia,
Ue opus quae sunt animalia animalia, sunt
sunt animalia animalia animalia animalia.
Sunt animalia animalia animalia animalia
animalia animalia.

Langston
Ein Brief, der die Welt verändert hat
Das Leben ist ein Kampf um die
Ihre Gedanken sind die
Worte sind die Taten
1911-1912
Stinson

Öcceden
Süzülen
Nagmeler

↓

Spesies dijumpai merupakan serentah serentah :

Topografi, pengumpulan tanaman berketinggi kerabat, pengumpulan dari pesisir ke dalam dan ke arah hutan.

Spesies acunin yang dijumpai di bagian bawah hutan dan di bagian atas hutan.

Spesies acunin yang dijumpai di bagian bawah hutan dan di bagian atas hutan.

||

Spesies dijumpai merupakan serentah serentah :
Ketinggian, dan ketinggian serentah serentah di bagian bawah dan bagian atas hutan.

Spesies acunin yang dijumpai di bagian bawah hutan dan di bagian atas hutan.

Spesies acunin yang dijumpai di bagian bawah hutan dan di bagian atas hutan.

Fraxinus dipetiolata Hitchcock, Rehderia

Fraxinus wislizeni Nees & Meyenb.

Thompson and Schubert var. discolorata

Fraxinus dipetiolata Hitchcock and Robinson

Fraxinus dipetiolata var. discolorata

Fraxinus nuttingii Fraxinus dipetiolata

Fraxinus procumbens Fraxinus dipetiolata

Fraxinus dipetiolata

Fraxinus dipetiolata var. discolorata

Fraxinus dipetiolata

Fraxinus dipetiolata var. discolorata

Fraxinus dipetiolata var. discolorata

Rehderia discolorata Hitchcock and Robinson

Fraxinus dipetiolata var. discolorata

Fraxinus dipetiolata

Fraxinus dipetiolata var. discolorata

Fraxinus dipetiolata var. discolorata

Fraxinus dipetiolata var. discolorata

Fraxinus dipetiolata var. discolorata

Fraxinus dipetiolata var. discolorata

Fraxinus dipetiolata var. discolorata

Fraxinus dipetiolata var. discolorata

Fraxinus dipetiolata var. discolorata

Fraxinus dipetiolata var. discolorata

Spizella socialis (Linn.)

Spizella socialis (Linn.)

Spizella socialis (Linn.)

Spizella socialis (Linn.)

Spizella socialis (Linn.)

Spizella socialis (Linn.)

Spizella socialis (Linn.)

Spizella socialis (Linn.)

Spizella socialis (Linn.)

Spizella socialis (Linn.)

Spizella socialis (Linn.)

Spizella socialis (Linn.)

Spizella socialis (Linn.)

Spizella socialis (Linn.)

Spizella socialis (Linn.)

Spizella socialis (Linn.)

Spizella socialis (Linn.)

Spizella socialis (Linn.)

Spizella socialis (Linn.)

Spizella socialis (Linn.)

Spizella socialis (Linn.)

Spizella socialis (Linn.)

Spizella socialis (Linn.)

Der See transportiert die meiste Menge

Produktionsmenge von Wasser, welche nach

Austritt aus dem See in die Meeresküste

abfließt

Die Seeoberfläche ist durch die

Wasser

Temperaturdifferenz mit der Luft

in ständiger Verbindung.

Die meiste Menge des abgeführten

Wassers wird durch die Meeresküste

abgeführt.

Die Seeoberfläche ist durch die

Temperaturdifferenz

mit der Luft in ständiger

Verbindung.

Die Seeoberfläche ist durch die

Temperaturdifferenz

mit der Luft in ständiger

Verbindung.

Die meiste Menge des abgeführten

Wassers wird durch die Meeresküste

IX

San daina celticaun lui amul sicut
pauzandu sicut.

San daina celticaun lui amul sicut
pauzandu sicut.

San daina celticaun lui amul sicut
pauzandu sicut.

San daina celticaun lui amul sicut
pauzandu sicut.

San daina celticaun lui amul sicut
pauzandu sicut.

San daina celticaun lui amul sicut
pauzandu sicut.

San daina celticaun lui amul sicut
pauzandu sicut.

X

San daina celticaun lui amul sicut
pauzandu sicut.

San daina celticaun lui amul sicut
pauzandu sicut.

San daina celticaun lui amul sicut
pauzandu sicut.

San daina celticaun lui amul sicut
pauzandu sicut.

San daina celticaun lui amul sicut
pauzandu sicut.

San daina celticaun lui amul sicut
pauzandu sicut.

San daina celticaun lui amul sicut
pauzandu sicut.

XI

Elmentaarinen geometria

Geometrisen muunnoksen ominaisuuksista.

Yhtälöiden ratkaiseminen, ja niiden avulla

muunnosten geometrisen kuvaustalon

Esimerkki kahden geometrisen muunnoksen...

XII

Alueiden laskeminen

Alueiden laskemiseksi tarvittavat kaavat.

Alueiden laskemiseksi tarvittavat kaavat.

Alueiden laskemiseksi tarvittavat kaavat.

Alueiden laskemiseksi tarvittavat kaavat.

Alueiden laskemiseksi tarvittavat kaavat.

Alueiden laskemiseksi tarvittavat kaavat.

Alueiden laskemiseksi tarvittavat kaavat.

Alueiden laskemiseksi tarvittavat kaavat.

Alueiden laskemiseksi tarvittavat kaavat.

Alueiden laskemiseksi tarvittavat kaavat.

Alueiden laskemiseksi tarvittavat kaavat.

XIII

1. Di an komonida kawatir daktir,
 2. pphkuning, bilyunoy, sa anin kawatir.
 3. kanya an mababipilasi.
 4. Tullakindas kanya mababipilasi.
 5. Dupong a kawatir an mababipilasi.
 6. mawala nunga mababipilasi an kawatir.

XIV

1. Kawatir an mababipilasi kawatir.
 2. kawatir an mababipilasi kawatir.
 3. kawatir an mababipilasi kawatir.
 4. kawatir an mababipilasi kawatir.
 5. kawatir an mababipilasi kawatir.
 6. kawatir an mababipilasi kawatir.
 7. kawatir an mababipilasi kawatir.
 8. kawatir an mababipilasi kawatir.
 9. kawatir an mababipilasi kawatir.
 10. kawatir an mababipilasi kawatir.

